

Sugar dating: Unge kvinners dilemmaer i Otjiwarongo, Namibia

Rapport basert på feltarbeid i Otjiwarongo, Namibia
Utført av: Elma Fazlinovic (155), Mai-Britt Vestergaard (109),
Mari Robstad Guttormsen (164) og Veronica Løken (153)
Høgskolen i Oslo og Akershus, Utviklingsstudier - 2016/2017
Innleveringsdato: 10. mai 2017 Antall ord: 30705

Forside: *Illustrasjonsfoto (2017)*. Privat fotograf

Extended Abstract

This field report entitled “Sugar dating: The dilemmas of young women i Otjiwarongo, Namibia” has been submitted to the Department of International Studies at the University College Oslo and Akershus in agreement with the requirements for the bachelor degree of Development Studies.

Sugar dating is a phenomenon that is not only widespread globally, but also occurs in different forms depending on the society it is part of. This report is not to conclude whether sugar dating is right or wrong. Instead, our purpose is to highlight the voices of young women within a society, where sugar dating is happening. With that perspective in mind, sugar dating raises the debate on gender and development where tendencies since the 70's have been promoting the parameter of gender and to ensure that women are not forgotten in development strategies worldwide. UN strategies such as the Millennium Goals, referred to as the roadmap to development, and today the Sustainable Development goal, both strategies include goals targeting women. As this report argues, sugar dating has the consequences of keeping women in a subordinate position in society, despite of national and international efforts to ensure gender equality. This report underlines the importance of not only studying culture through a single lens, moreover being aware of the diversity of elements in a society that affects the choices of young women. Therefore, academic attention and recognition of female voices is an important resource in achieving female empowerment, gender equality, and a gender mainstreamed development. Based on that relevance, we have been working with the following statement of thesis: How is sugar dating characterized, what are young women’s motives to engage with a sugar daddy, and which consequences do sugar dating have on the individual and society in Otjiwarongo?

Purpose

Based on our informants, we want to characterize how Namibian girls in Otjiwarongo describe the sugar dating phenomenon. Subsequently, we want to conduct an analysis that may indicate the underlying reasons for how this phenomenon can flourish in Otjiwarongo. We will discuss how sugar dating leaves an impression on the individual girl in her everyday life. Moreover, we want to point out how the remaining community surrounding her, is influenced by a trend, that may now more than ever before, be a tendency that dominates the Namibian dating culture.

Methodology

Our collected material is based on an ethnographic methodology. Therefore, the analysis and conclusion are based on data from a different variety of methods. This paper is mainly based on the interviews with 28 female students in secondary school, in the age of 16-19 years. These young women will in the following paper be referred to as our primary informants since they have been participating in semi structured, individual interviews, some in focus groups, and a few of these informants have further been selected to keep a diary for a defined period. In addition to our primary informants we have conducted interviews with relevant professionals both within the girl's surroundings such as educational institutions, as well as employees at the governmental ministries. Since our report is handling sensitive and contentious information, it has been a cornerstone of our research to gain the trust of our informants. Therefore, ethnographic method has allowed us to do participatory observation apart from the interviews. In that way, we have sought to build relationships with the young women through participating in social activities. As to the formal, and ethical settings, all of our informants have signed an informed consent, where all of our primary informants have been promised anonymity.

The introduction gives a review of the historical background followed by the theoretical basis, which includes the work of researches in the fields of gender relations, African sexuality, African religions, migration, demographic health, and social challenges on the African continent. The data collected has subsequently been put into a theoretical context using the framework mentioned above.

Our findings

Due to our research, we are now able to define a couple of concepts. Sugar dating is a phenomenon that happens between two individuals, an elderly man (sugar daddy) and a young woman (sugar baby). Based on our data from the interviews and various research papers, we discovered that sugar dating often occurs between a relatively wealthy man and a girl or woman that often happens to be younger than the sugar daddy himself. The tendency shows that the girl often is in a vulnerable position. The man in the relationship is rewarding the girl with materialistic objects or even cash. Moreover, the girl gets to choose what she wants or what she might need. Our informants and theories made by researchers who have done research in this field, all agree in this definition.

Sugar dating is characterized as a relationship concluded by two individuals and where the young woman receives gifts against accepting the relationship's premise, which is often predestined by the man. The relationships often start in the streets, on social media or in the bar environment, particularly in 'location'. The way these relationships develop is by men complimenting the girls, and ask for their phone numbers. It is common for the men at the beginning to ask the girls whether he can give her a ride home, offer her drinks or phone credit or data. The young woman could propose what her needs and demands are, in exchange for her company. 'New beginners', referring to girls that have not previously been involved in a relationship with a sugar daddy, will often accept what the man offers her. However, the more experienced a sugar baby becomes, the higher demands she will have. The Namibian media has had an impact to raise awareness, among the youth in Otjiwarongo, about the concept of sugar dating. It has given them an insight in the sugar dating field and that sugar dating consists of a system of various levels. Therefore, they are aware of the 'rules' of sugar dating. Likewise, there is a consciousness present and we could conclude that sexual intercourse is a reality in most of these relationships.

The young women could have different motives for why they want to commit to a sugar dating relationships. Our field report points out the socio-cultural challenges where poverty, family relations, migration and pressure from the environment are important catalysators. In addition, we wish to emphasize the overall trend, which highlights the relevance of a society's grip, namely that sugar dating can have major consequences for the individual. Her schooling could be disturbed, because of this relationship, as her sugar daddy will demand time with her and her attention. Furthermore, the relationships could lead to dropouts among the girls, higher risk of teenage pregnancy and STD's.

Sugar dating, and the way it flourishes in Otjiwarongo, is strongly influenced by the underlying cultural norms, the historical context, and religious traditions. These all have the consequences that the gender roles of the society remain dominant, and hold the young woman as the man's submissive. These are gender roles that cannot be overridden, when national and international agencies try to promote development in Namibia.

The community surrounding the young women is as well affected by the fact that sugar dating is a tendency that is taking place today. The new terminology, blesser, often combines another reality. It is therefore important that society as a whole, helps the entire generation of youth, so that they are not to get tempted by this 'blessing'. Instead the society should ensure that the youth receives some type of information in advance, to guide them inform about sugar dating. The society has been affected by sugar dating, in such ways that it seems normalized.

It is difficult to conclude if society accepts sugar dating, as most of our informants express both acceptance and understanding, but that they still abstain from the phenomenon itself. The phenomenon creates pressure and expectation in the society. A pressure to look a certain way, and an expectation that you are in a relationship, or dating someone.

Motives: When a girl is involving herself in a sugar dating relationship, she often has something that motivates her to make that choice. We are now going to outline the different motives. In Otjiwarongo, poverty is quite high and poverty often leads to poor conditions in people's homes, especially in 'location' argued in this paper. Our informants expressed throughout the interviews that unemployment is a huge challenge for young women, as well as young males in Otjiwarongo. This fact can lead the girls to involve themselves with sugar daddies, where the chances to achieve money for what they desire are higher. The sugar daddy and the sugar baby's families can likewise make an agreement for the sugar daddy to provide for the family in the same way he provides for the sugar baby.

Another motive for girls to involve themselves, is the fact that a lot of them live in hostels while they are attending secondary school. This is common in a lot of African countries. When you live in a hostel, you often live far away from your parents and you do not have anyone to help you distinguish what is right and wrong. A girl living in a hostel is surrounded by her peers and that affects her due to peer pressure. Peer pressure is a central part of a teenager's daily life. There is also a pressure laid upon her, on what to wear or how to act. One of our professionals said: "We need parents!". This contention indicates that the lack of parents who are involving themselves in their children's lives are making a difference when it comes to their choices and what they assume as right or wrong.

Otjiwarongo is a city where the number of work migrants is high. Most of these migrants are men who have emigrated from their previous towns, to find work in for example Otjiwarongo's mining field or transportation sector. They often leave their wives and family behind, which can lead to loneliness and lack of sexual stimulation. This results in men seeking company and in this case, a younger girl who is looking for an income of fancy gifts. It makes it easy for him to find someone who can keep him company, because he has money to offer her. These topics are all contributing to describe the phenomenon of sugar dating and why girls are feeling tempted and pressured to do it. In addition, there are also some following consequences.

Passion killing is characterized as a murder done in a 'unrecognized state of mind' and happens in a relationship between a man and a woman. The most common reason for a man to kill a woman is because of jealousy, in an act of passion killing. Likewise, it also happens

because a man experiences that he has wasted his money when a girl expresses a desire of ending the relationship. This is considered as one of the consequences when you are involved in a sugar dating relationship. As well, there is a risk of the girl getting pregnant in these kinds of relationships. She might not oversee the choice of using contraception. The deny of using contraception is a demand from the man, and sometimes they do not even consider using it. Our professionals and informants explain that the men do not use contraception at all because they will lose a piece of their masculinity and choose not to use it, even if it prevents STDs. As a part of that, getting STDs can be considered as a consequence of getting into a sugar dating relationship.

As a consequence of the girl getting pregnant, there is a risk of her dropping out of school. In Namibia, there is a law that states that if you get pregnant during secondary school you will be promised that you can return to school after one year. This way, you can finish the classes. This is to prevent long term drop outs and to higher the educational level in the country. Our informants told us that if you get pregnant early there are small odds for you to go back to school, because some would resort into finding a job to insure an income so that you can take care of the baby. In a few cases, you will find a sugar daddy that wants to support the girl and the baby. In certain occasions, he will even take part in the role as a father. This rarely occurs and in most of the situations you will find the sugar daddy leaving the girl before she gives birth. Girls also tend to drop out of school when they involve with a sugar daddy. The reason for this is that they do not see the need for education since they can get whatever they need from their sugar daddy. They will enter another sort of life with access to materialistic objects as well as capital, so they suddenly feel that other students are beneath them. These are some of the most seen consequences of getting involved in a sugar dating relationship.

Conclusion

We therefore conclude that sugar dating is a topic that requires not only the local community, but also the world community to recognize the diversity of this kind of relationships. Initiatives should be made to ensure that those who consider entering such a relationship, or those who already are dating a sugar daddy, have the opportunity to receive guidance and support.

The purpose of this field report has therefore been to let the voices of young women be heard. We want to underline the role of women in society, and ensure that these women are not portrayed only as objects in stories told of African women. Instead, we aim to create

a more nuanced picture that shows that young Namibian women act out of a strong consciousness. However, they are faced with the challenge of mastering all the factors that come to play and it is difficult to ensure diversity within the consciousness. Here, for example, our field report has argued that gender roles, religion, social challenges, migration and media play a role in how young women are aware of their own self being and how they interpret themselves.

Based on the theory of economist Amartya Sen, development is the independence from limitations. Sugar dating gives the young women the possibility to invest in material objects, which she might experience giving her social recognition and relative independence from social ties. This is not necessarily a factor that gives her empowerment. Whether social recognition is a step on the road towards empowerment is not a case we will assert. These answers given by our informants point to the fact that sugar babies are not released from the culturally constructed and accepted inequalities that are evident in a sugar dating relationship. The young women do not reach development if concluded by Amartya Sen's definition, but are instead placed in front of various dilemmas.

Keywords: Namibia, Otjiwarongo, sugar dating, sugar baby, sugar daddy, migrant worker, teenage pregnancy, passion killing, relationship, sexuality, religion, empowerment, STD, Sub-Saharan, development, peer pressure, contraception, drop out.

Forord og takk til

Følgende oppgave er en feltrapport skrevet av førsteårsstudenter ved utviklingsstudier, Høgskolen i Oslo og Akershus. Denne rapporten er skrevet på bakgrunn av forskning gjort på et fem ukers langt feltopphold i Otjiwarongo, Namibia. Dette feltarbeidet er en obligatorisk del av førsteåret ved utviklingsstudier, og feltrapporten er et av kravene for å gjennomføre dette året.

Vi vil gjerne takke Mr. Upi, Ms. Veronica og Mariane Kapepu som har hjulpet oss med å finne informanter og bidratt til å sette snøballen i gang. Vi vil takke dem for deres innsats som har hjulpet oss til å oppnå en bedre forståelse av det namibiske samfunnet, og spesielt samfunnet i Otjiwarongo. Takk til Hilde Arntsen for god veiledning og støtte under skrivefasen av feltrapporten. Igjen vil vi rette en spesiell takk til life skills-lærer Mr. Upi ved Paresis Secondary School. Han har tatt oss godt imot, motivert oss og vært en god støttespiller under oppholdet og gjennom arbeidet i Otjiwarongo.

Det har vært praktisk mulig for oss å utføre dette prosjektet da vi fikk forskningsinvitasjon fra Namibian University of Science and Technology (NUST), som har et årelangt og utbytterikt samarbeid med Høgskolen i Oslo og Akershus. På bakgrunn av dette samarbeidet, fikk vi arbeidstillatelse som har gjort det mulig for oss å gjøre forskning i Namibia.

Bilde nr. 1: Gruppebilde, fra venstre: Veronica, Elma, Mai-Britt & Mari (2017). Privat fotografi

Innholdsfortegnelse

1 Indledning samt problemformulering	1
1.1 Problemformulering.....	2
1.2 Konkretisering av problemstilling samt presentasjon av sentrale begreper	3
1.2.1 Sugar dating	3
1.2.2 Sugar daddy	4
1.2.3 Sugar baby	4
1.2.4 Passion killing.....	4
2 Historie, befolkning og politisk situasjon i Namibia	4
2.1 Bosetting og befolkning.....	5
2.2 Konflikter og tysk styre	6
2.3 Det tjuende århundrets første folkemord (1903-1908).....	6
2.4 Sørafrikansk okkupasjon, styre, og innføring av apartheid.....	7
2.4.1 Udflyttelserne til 'location'	8
2.5 FN-uenigheter og frigjøring.....	8
2.6 Dagens politiske situasjon i Namibia	9
2.7 Økonomisk situasjon og infrastruktur.	9
3 Metode	10
3.1 Utforming av problemstilling	11
3.2 Etnografisk metode.....	11
3.2.1 Semistrukturerte intervjuer	12
3.2.2 Observasjon	13
3.2.3 Føring av dagbok	14
3.2.4 Gruppeintervjuer i fokusgrupper	15
3.3 Innsamling af data.....	16
3.3.1 Tilgang til, samt rekruttering af vores udvalgte informanter.....	16

3.3.2 Vores informanter	17
3.3.3 Vægtlægning af vores interviewkategorier.....	18
3.3.4 Brug af tolk	18
3.4 Gjennomføring av intervjuer	19
3.5 Ethiske rammer	19
3.6 Utfordring under feltarbeidet.....	20
3.7 Systematisering, troverdighet og validitet	21
4 Teoretisk rammeverk	22
4.1 Kønroller	23
4.1.1 Historisk baggrund for de afrikanske kønroller i dag	23
4.1.2 Kønroller, politik og udvikling	26
4.1.3 Datingkultur og seksualitet.....	28
4.2 Kjønnbasert vold	30
4.3 Migrasjon.....	31
4.3.1 Forskjellige typer av migrasjon	31
4.3.2 Arbeidsmigrasjon.....	32
4.3.3 Dagens konsekvenser av migrasjon.....	32
4.4 HIV, AIDS og kjønnssykdommer	33
4.5 Tenåringsgraviditet	34
4.6 Alkohol	35
4.7 Religion.....	36
4.7.1 Traditionelle religioner i Afrika.....	36
4.7.2 Kolonitiden og missionering.....	37
4.7.3 Afrikansk kristendom og religionens indflydelse.....	38
4.8 Medier.....	38
4.8.1 Medier og seksualitet.....	39
5 Våre observasjoner i Otjiwarongo	39

5.1 Første dag på Paresis Secondary School	40
5.2 Milkshake	40
5.3 Politistasjonen.....	41
5.4 Observasjon i ‘location’	41
5.4.1 Baren i ‘location’	42
6 Analyse av de empiriske funn.....	42
6.1 Sugar dating.....	43
6.1.1 Hva karakteriserer sugar dating?	43
6.1.2 Terminologier, medier og tilbøyeligheter.....	44
6.1.3 Bruk av sosiale medier.....	46
6.2 Motiver for å involveres i sugar dating.....	47
6.2.1 Ingen andre alternativ - fattigdom	47
6.2.2 Internat.....	48
6.2.3 Gruppepress	49
6.2.4 Farsrollen	50
6.2.5 Arbeidsmigrasjon.....	51
6.3 Kønroller	52
6.3.1 Kvindens plads, er i hjemmet?.....	53
6.3.2 Datingkultur.....	56
6.3.3 Religionens indflydelse på kønnet.....	58
6.4 Konsekvenser.....	61
6.4.1 Mangel på beskyttelse.....	61
6.4.2 Passion killing og seksuelle overgrep.....	63
6.4.3 Elever som dropper ut av skolen	64
7 Diskusjon	65
7.1 Begrensninger	66
7.2 Intervjuets effekt.....	67

7.3 Moral og refleksjon.....	68
7.4 Forskerens rolle overfor orientalisme og kulturrelativisme	68
8 Konklusjon	69
9 Bibliografi:.....	72
10 Vedlegg.....	77
10.1 Intervjuer med elever	77
10.2 Intervjuer med fagfolk og ansatte ved departementene	79
10.3 Intervjuer med eksterne informanter	79
10.4 Intervjuer med studenter	79
10.5 Interview guide for learners.....	80
10.6 Interview guide for professionals	82
10.7 Fotografier fra felten:Otjiwarongo, Namibia.....	84
10.8 Eksempler på anonymiserte dagbøker	86
10.9 Eksempel på anonymiserte feltnotater	87

Forkortelser og akronymer

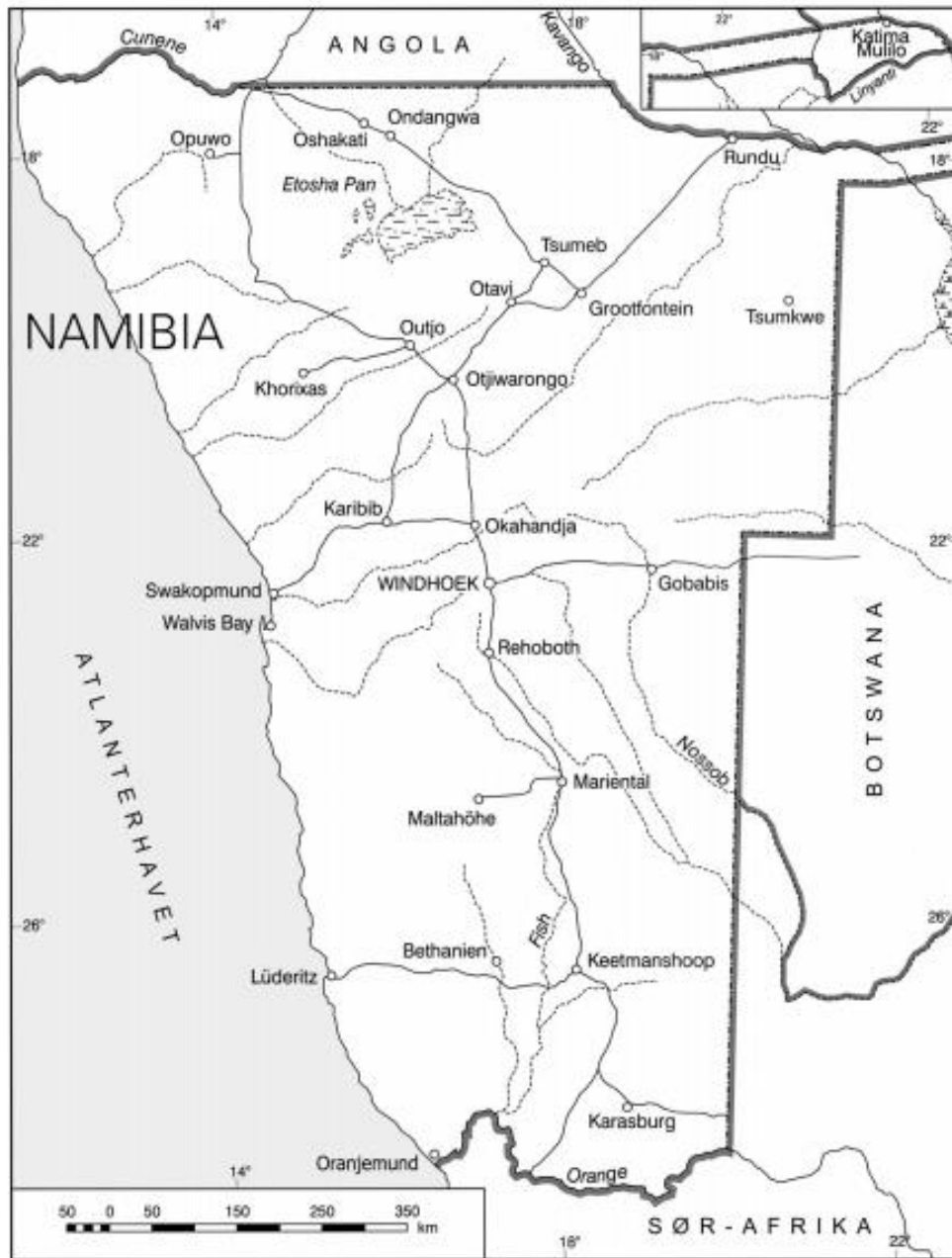
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations
HDI	Human Development Index
HIV	Human immundefekt virus
ILO	International Labor Organization
IMF	International Monetary Fund (Det Internasjonale Pengefondet)
IOM	International Organization for Migration
NGO	Non-governmental Organization
NUST	Namibian University of Science and Technology
SWAPO	South West African People's Organization of Namibia
UNAIDS	Joint United Nations Programme on HIV and AIDS
UNAM	University of Namibia
WHO	World Health organization
UNAIDS	The Joint United Nations Programme on HIV and AIDS
UNFPA	United Nations Population Fund
UNICEF	United Nations Children's Fund
USAID	United State Agency for International Development

Oversikt over bilder som er blitt brukt i rapporten

Bilde 1:	<i>Gruppebilde</i>	Side:	VII
Bilde 2:	<i>Kart over Namibia anno 1904</i>	Side:	XIII

(I tillegg finnes det forskjellige fotografier som er tatt i felten, under vedlegg)

Kart over Namibia

Namibia i dag

Bilde nr. 2, Kart over Namibia anno 1904. Hentet fra "Det første folkemordet i det tjuende århundret Namibia 1903–1908", av Tore Linné Eriksen, 2007, s. 10. Unipub, 2007.

1 Indledning samt problemformulering

At påbegynde et projekt der omhandler et intimt felt, såsom sugar dating, kræver at man gør sig store overvejelser om hvilken indgangsvinkel man vil tage. Hver gang man gør sig et valg gør man samtidig massevis af fravalg. Vi har valgt for denne opgave at løfte frem unge namibiske kvinders stemmer, deres seksuelle adfærd og at holde fokus på hvilke strategier der har indflydelse på deres hverdag. Kvindekønnet og kravet om 'seksuel og reproduktiv helse og rettigheder' stod i 1994 i centrum for FNs befolkningskonference i Kairo. At bestemme over egen krop er lig med at have de mest fundamentale rettigheder, og dette betragtes ofte som indgangsvinklen til rettigheder på en lang række andre områder (Vilby, 2006, s. 187). Denne formalisering af at kvinder burde have seksuelle rettigheder, var i stor strid med kulturen i mange lande, og resulterede derfor i at forslaget blev afslået (Vilby, 2006, s. 187).

I ligestillingsdebatten belyser ovenstående at mænd har et vigtigt ansvar, når det gælder kvindes godt befindende. Det er derfor elementært at begge køn arbejder sammen for udvikling. Der findes forskellige perspektiver på udvikling. Vi har derfor valgt en normativ tilnærmelse, som indebærer at vi ser på udvikling som en vision om det gode samfund hvor ønskede mål efterstræbes. Eksempler på sådanne mål kan være FNs tusindeårsmål, bærekraftsmål eller Human Development Index (HDI). Målene kommer til at fungere som en målestok, der fortæller om hvor langt man er kommet med udviklingen i det pågældende land eller globalt (Smukkestad, 2009, s. 28-30).

Det kan hævdes at Afrika siden kolonitiden har været underlagt en metakommunikation der har styret regionens fortælling (Smukkestad, 2009, s. 160). Med et tilbageblik på de økonomiske programmer som sidenhen har haft stor indflydelse på kvinder i udviklingslande, kan bl.a. strukturtilpasningsprogrammerne i 1980'erne trækkes frem. I perioder har debatten om kvinders vilkår hovedsageligt handlet om hendes adgang til økonomi og magt over produktionsmidler (Waldrop, 2015, s. 139). Men efterfølgende ser vi i perioden frem til i dag, at bl.a. FN støtter op om at skabe opmærksomhed om kvindens plads i en mere retfærdig udvikling. Med tusindeårsmålene, og specielt punkt 3, om at fremme ligestilling og styrke kvinders position og senere igen da de nye bærekraftsmål blev vedtaget, har kvinden fortsat en central plads i udviklingsstudier. Dermed bør der fortsat bruges kræfter på at gå en kønsretfærdig udvikling i møde (Waldrop, 2015, s. 154). Samtidig peger økonomen Amartya Sen på at en indikator for udvikling er at folk frigøres fra deres ufriheder, og i den forstand er

det interessant at se om sugar dating kan bistå med det økonomiske handlerum der danner baggrund for det gode liv.

Den dag i dag har FN i tillæg til bistandsorganisationer, egne afdelinger og projekter med køn og udvikling i fokus. Dette skyldes det faktum at der fortsat eksisterer ulige kønsroller samt at kvinden, de fleste steder i verden, har en position underordnet manden. Namibia bliver uafhængigt fra Sydafrika i en periode hvor *empowerment* bliver et centralt begreb indenfor kønsrettet bistand og udviklingsstrategi. Adskillige udviklingsstrategier har i årtier forinden da, allerede gjort sig forsøg på at nå kvinden, for at sikre sig at hun også fik sig en plads hvor udviklingen finder sted. I år 1995 vedtager 189 stater, en handlingsplan om at "likestilling mellom menn og kvinner er et grunnleggende element for menneskerettigheter og sosial rettferdighet" (Waldrop, 2015, s. 154).

Denne opgave vil langt fra forsøge at konkludere om hvorledes disse mål er realistiske, i perspektivet af den unge kvinde i Otjowarongo. Derimod belyser denne rapport en situation som mange af disse kvinder sidder i, og som givetvis udfordrer hende i at få fuldt udbytte af udviklingsincitamenten der gøres på nationalt eller internationalt plan. Vi vil derfor redegøre for grundene til at unge kvinder involverer sig i forhold med en sugar daddy og belyse hvilke muligheder eller udfordringer et sådant forhold vil medføre.

I lyset af *empowerment*, er sugar dating da et bud på hvordan hun sikres mere kontrol over eget liv? Det kan med andre ord være relevant at undersøge hvorvidt sugar dating bidrager til at kvinden, som et handlende rationelt individ med Chambers ord (Chambers 1997), kan bruge denne platform og gøre sig ansvarlig for egen udvikling. Dette med henblik på at lønnet arbejde, eller i dette tilfælde en tilføjelse af goder, oftest er en faktor der bidrager til magt og myndiggørelse (Waldrop, 2015, s. 153). Omvendt må vi fortsat være opmærksomme på, om sugar dating i praksis fortsætter med at bibeholde den traditionelle magtstruktur, hvor kvinden er manden underdanig, samt andre eventuelle faktorer der kan tale for at udviklingsstrategier har svært ved at nå helt frem til individniveauet. Er sugar dating en snarvej til et bedre liv? Eller er det en tendens der frastjæler hende mulighederne til opnå et bedre liv? Det er spørgsmålene der ligger bag de dilemmaer hun står overfor.

1.1 Problemformulering

Hvordan karakteriseres sugar dating, hva er unge kvinners motiver for å involvere seg med en sugar daddy og hvilke konsekvenser har sugar dating for individet og samfunnet i Otjowarongo?

1.2 Konkretisering av problemstilling samt presentasjon av sentrale begreper

Med utgangspunkt i våre informanter ønsker vi å kartlegge hvordan namibiske jenteelever i Otjiwarongo beskriver fenomenet, 'sugar dating'. Etterfølgende ønsker vi å utføre en analyse som kan være med til å peke på underliggende årsaker til at dette fenomenet får lov til å blomstre i en by som denne. Vi vil drøfte hvordan sugar dating i dag setter et stort avtrykk på den enkelte jente i hennes hverdag, men også hvordan det resterende samfunn rundt henne blir påvirket av en tendens som kanskje nå, mer enn på noe tidspunkt før, er en tilbøyelighet som dominerer i den namibiske datingkulturen. For å kunne operasjonalisere vår problemstilling, er vi nødt til å konkretisere flere av våre begreper som er sentrale for vårt feltprosjekt.

1.2.1 Sugar dating

Sugar dating finner sted i et grenseområde mellom prostitusjon og parforhold og inneholder elementer fra begge relasjonene. Det faktum at sugar babies opererer i et felt, eller i en såkalt gråsoner av prostitusjon, har ifølge psykolog Torben B. Jensen (Jensen, Orloff, & Værnet, 2015, s. 22) medført en stereotype oppfattelse av tendensen. Innenfor det vi velger å kalle 'sugar-kulturen' finnes det en bred vifte av forskjellige måter å lage avtaler med sin sugar daddy. Tidligere forskning konkluderer at sugar datingens karakteristika er: "an agreement between a young woman and an elderly, rich man, where benefits and money are exchanged for company." (Reed, 2015, s. 3). Hvor prostitusjon her står i kontrast som et værende et yrke hvor "a person that engages in sexual activities as a way of business" (Reed, 2015, s. 4).

Jurist Jacqueline Motyl kritiserer den generelle oppfattelsen, som hverken konkretiserer eller tar hensyn til diversiteten i denne kulturen (Motyl, 2013, s. 956). Dermed mener vi at vårt feltarbeid kan være med til å belyse diversiteten av forskjellige typer forhold og eventuelt gjøre opp med forestillingen om at sugar dating bare er en ny form for prostitusjon som det noen ganger påstås. Dessuten, anerkjenner vi at nærvær eller seksuell omgang kan være en kompetanse, den pågjeldende jente kan ha. Vi anerkjenner også at dette kan foregå mellom en eldre kvinne og en yngre mann/gutt, men dette belyses ikke i vår oppgave da vi måtte begrense vårt forskningsfelt.

1.2.2 Sugar daddy

Definisjonen av dette begrepet er basert på Reeds definisjon på sugar dating og hvordan individet skildres her (Reed, 2015, s. 4). I tillegg er definisjonen nyansert av våre informanternes utsagn, samt den videre analyse av deres fortolkninger. En sugar daddy er en mann, ofte vellønnet, eldre enn sugar babyen han søker og i noen tilfeller inngått et ekteskap med en annen kvinne. En sugar daddy søker en sugar baby som kan tilfredsstillere hans fysiske behov, og gir ofte materielle gjenstander eller penger i gjengjeld til sin sugar baby. Han kan også ha flere sugar babies og ruller rundt på de ulike sugar babyene på samme tid.

1.2.3 Sugar baby

Definisjonen på sugar baby er likedan basert på Reeds definisjon på sugar dating og hvordan individet skildres her (Reed, 2015, s. 4). I tillegg nyansert av våre informanternes utsagn, samt den videre analyse av deres fortolkninger. En sugar baby er ei jente som ofte er i en sårbar situasjon hvor hun trenger en inntekt å basere seg på. Hun er også gjerne yngre enn den aktuelle sugar daddien, og kan motta materielle gjenstander eller penger av sin sugar daddy, mot at hun tilfredsstiller sin sugar daddy og hans behov.

1.2.4 Passion killing

Passion killing er et drap av en relatert person, partner eller tidligere partner, som begås av en gjerningsperson som befinner seg i en 'legally unrecognized state [...] of mind (Broussard, 2012, s. 198). Grunnet forskjellig biologisk bakgrunn, kan ansvar i reproduksjon og evolusjonært press ha skapt et dynamisk rom hvor partnerskap har tendens til å være fylt av sjalusi som er en vesentlig katalysator for passion killing (Broussard, 2012, s. 198). I tillegg er seksuell utroskap et paradigme som er enda en katalysator for passion killing (Broussard, 2012, s. 198). Denne type drap viser derfor skrøpeligheten av mennesket (Broussard, 2012, s. 181).

2 Historie, befolkning og politisk situasjon i Namibia

Utviklingsstudier er en faggren som legger opp til å la forskjellige forskningstradisjoner innenfor forskjellige felter, arbeide sammen i forsøk på å tegne et mer realistisk bilde på det feltet man fortolker. Derfor vil vi begynne vår oppgave med en kort introduksjon av reiselandet, Namibia, da kunnskap om historie og bevissthet om historisk kontekst, gir bedre

grunnlag for forståelse, samt fortolkningen vi senere vil gjøre. Det er sjeldent at man kan reise til et land og forstå for eksempel de sosiokulturelle normene uten å anerkjenne at den historiske bagasjen er viktig og sier mye om hvorfor ting er som de er i landet. Kunnskap kan dog aldri være nøytral, objektiv eller distansert, da den alltid vil være farget av observatøren eller i dette tilfellet, forskeren. Det er derfor elementært å ha dette i tankene når vi vil gi et innblikk i vår forankring i Namibia og byen Otjiwarongo. I dette kapittelet skal vi presentere de viktigste punktene i Namibias historie frem til 1990.

2.1 Bosetting og befolkning

Namibia er et arealmessig stort land med imidlertid store ubrukte landområder grunnet det faktum at ca. 15% av Namibias areal er dekket av ørken, den såkalte ‘Namibørkenen’ (Eriksen, 2007, s. 29). Historiker og professor i utviklingsstudier, Tore Linné Eriksen skriver i sin bok ‘Det tjuende århundrets første folkemord, Namibia: 1903-1908’, om folkemordet i Namibia, som vi senere i dette kapittelet skal presentere. Han skriver om de viktigste punktene i historien, som gir et oversiktlig overblikk på den tidligere historien. Eriksen forteller at grunnet de høye temperaturene i store deler av ørkenen, som ligger plassert langs kysten, hadde Namibia en nærmest ubebodd kyststripe. I tillegg kan vi lese at på ‘sentralplatået’, ligger området som blir kalt for ‘Ovamboland’, hvor over halvparten av dagens befolkning bor. Det er mest vanlig å drive kvegdrift i de mest sentrale delene av platået, samtidig som det også er store muligheter for åkerbruk (Eriksen, 2007, s. 29). Etersom kun en liten del av landet er egnet til beboelse, har landet alltid vært lite befolket med få innbyggere på mindre arealer. Av ulike grunner var de ovambotalende¹ innbyggerne i nord under et organisert samfunn med høvdingsjikt². Mens den resterende delen av befolkningen levde som pastoralister på spredte områder på ‘sentralplatået’ (Eriksen, 2007, s. 30).

I Namibia finnes en rekke ulike stammefolk hvor ibland man kan referere til de mest utbredte folkeslagene; ovambo-, herero- og namatalende folkegrupper (Eriksen, 2007, s. 31). I tillegg til disse, kommer etniske grupper. Eriksen trekker frem at det er vanlig å kalle sanfolk, tidligere omtalt som ‘bushmen’, for urfolket av Namibia (Eriksen, 2007, s. 31).

¹ Mennesker som taler ovambo, et av Namibias språk.

² En utvalgt lederrolle i et samfunn. Høvdingen er derfor den som har øvrig styring over menneskene i dette samfunnet.

2.2 Konflikter og tysk styre

Mens flere europeiske land etablerte seg for å drive gruvedrift og oppkjøp av kveg, kan vi lese i boken til Eriksen at også elfenbein, kobber og strutsefjær var noe av det som ble handlet med (Eriksen, 2007, s. 32). Etersom kveghold krever vann og beite, hendte det at hereroer som eide kveg søkte etter beite i områder sørover i landet. Dette førte til reaksjoner fra namafolkene, som hovedsakelig hadde sine kveg i dette området. I tillegg tok namaene seg nordover i landet for å drive kvegraid, eller toktet for å stjele kveg. Dette ble særlig populært etter at det ble kjent at kveg kunne byttes inn i blant annet våpen, hester, vogner og andre ulike varer som europeerne hadde med seg fra Europa (Eriksen, 2007, s. 33).

Oorlam, en fellesbetegnelse for en folkegruppe bestående av mennesker med sørafrikanske røtter, smeltet etterhvert sammen med folkegruppen nama. På midten av 1800-tallet, gjennomførte gruppen en rekke 'militære framstøt', som Eriksen velger å kalle det. Dette var for å erobre og ta kontroll over områder i Namibia, og de dominerte i lange perioder områder helt opp til Okahandja, nord for Windhoek. Dette varte helt frem til slutten av 1800-tallet, hvor namibierne innså at de etniske gruppene måtte stå sammen, for å kjempe mot det tyske styret (Eriksen, 2007, s. 33). I 1884 ble det erklært at "Sørvest-Afrika" skulle inn i tysk innflytelsessfære, og det ble etterhvert inngått en rekke avtaler som gjorde at store deler av det sentrale og det sørlige Namibia kom under tysk styre (Eriksen, 1982, s. 22). Namibia gikk fra å ha ca. tre hundre tyskere i landet i 1891, til å ha nærmere fire tusen tyske innbyggere i 1903. Dette førte til spenninger mellom de nye innbyggerne og spesielt hereroene, ettersom det var dem som eide mesteparten av jorden og kvegene tyskerne erobret. Tyskerne var nå de mektigste i landet.

2.3 Det tjuende århundrets første folkemord (1903-1908)

På bakgrunn av en depresjon blant herero-og namabefolkningen med grunnlag i ødelagte førkoloniale produksjons- og leveforhold, utspant det seg et opprør mot tyske kolonimakter. Opprøret startet for fullt januar 1904 i ledelse av Samuel Maherero, som tidligere hadde samarbeidet med de tyske kolonimaktene (Eriksen, 1982, s. 24).

Videre skriver Eriksen i sin bok: 'Namibia; Kolonialisme, apartheid og frigjøringskamp i det sørlige Afrika', at disse opprørene førte til at befolkningen tok tilbake mye av jord og kveg som tyskerne tidligere hadde erobret. Dette gjorde at store tyske forsterkninger ble sendt til landet, og Namibia var plutselig blitt et militærdiktatur. Lederen

Trotha sendte ut en melding om at alle hereroer skulle utryddes. Tyskerne ledet derfor befolkningen ut mot Kalahariørkenen og området 'Omaheke'. Der tørstet og sultet titusener av mennesker til døde, mens noen heldige kom seg på flukt og flyktet til Botswana. I tillegg skriver Eriksen at det er vanlig å regne at ut av 80 000 hereroer, var det rundt 15 000 overlevende hereroer. Opprøret spredte seg senere videre til namaene i sør, og av 20 000 namainnbyggere, ble rundt to tredjedeler drept. Damara-folket mistet flere liv, ettersom tyskerne ikke klarte å se forskjell på de ulike folkeslagene. Det er også viktig å nevne at flere døde også før, under og etter opprøret i blant annet konsentrasjonsleirer (Eriksen, 1982, s. 25).

2.4 Sør-afrikansk okkupasjon, styre, og innføring av apartheid

Tidlig på 1900-tallet fikk den tyske kolonien en konkurrent, nemlig Storbritannia som hadde alliert seg med Sør-Afrika. De sendte, i 1915, inn tropper for å ta makten over landet, og sommeren 1915 var landet allerede okkupert. Noe av det første som skjedde var at okkupantene og Portugal gikk sammen for å utslette de siste kreftene av kolonimotstanden i Ovamboland. Dette endte med at kwanyama-kongen, Mandume, selv ble drept da han ikke dukket opp for forhandlinger i Windhoek. (Eriksen, 1982, s. 28)

Selv om Sør-Afrika hadde sett for seg at Tyskland tapte verdenskrigen, og Namibia skulle gå inn som en del av Sør-Afrika-unionen, ble det i stedet opprettet et kompromiss for de tidligere tyske koloniene. Her skulle det være et mandatsystem, hvor Namibia ble plassert i en egen kategori, nemlig et C-mandat. Dette var et mandat som gjaldt områder i nærheten av mandatmakten, og som gikk ut på at Namibia skulle styres som en del av Sør-Afrika med det sørafrikanske lovverket gjeldende. Fra år 1920 regner man at Namibia var 100% under sørafrikansk styre, hvor det som tyskerne eide under kolonimakten, ble direkte overført til sørafrikansk eie. Innflyttede sørafrikanere tok land, kveg og jord i bruk som sitt eget. Selv om makten var tatt vekk fra tyskerne, var det i 1921 fremdeles rundt 8000 tyskere i landet og antallet sørafrikanske innbyggere var blitt 11.000 (Eriksen, 1982, s. 29).

Etter nærmere 20 år senere, var industrialiserte hvite afrikanere lei, og de fryktet at urbaniseringen skulle bety at deres tilgang på afrikanske arbeidere som ble lavt lønnet, skulle svekkes. Det ble da utviklet en systematisk rase-undertrykking, også kalt 'apartheid' (Eriksen, 2016, s. 96-97).

2.4.1 Udflyttelserne til 'location'

I Namibia anvendes ordet 'location', mens der i nabolandet Sydafrika anvendes betegnelsen 'township', som begge er betegnelser der dækker over et racemæssigt afgrænset område uden for byen. Disse er også blevet omtalt som 'ghettoer' konstrueret af apartheidregimet, først i Sydafrika, omkring slutningen af 1800-tallet og efterfølgende også i Namibia (Pettman, 1913, s. 298). Da apartheidstyret besluttede at flytte de sorte namibiere til disse områder, var der stor opposition bl.a. grundet tvangselementet i selve forflyttelserne. Denne modstand var både af praktisk og ideologisk karakter og udflytningerne til lokationerne styrkede den generelle opposition der herskede over for apartheidregimets politik (Pettman, 1913, s. 298). Mange af disse steder regnes i dag som forstæder til trods for at de oftest var placeret et godt stykke udenfor byerne og ofte i land- eller industriområder for dermed at sikre enkelt tilknytelse til arbejdsmarkedet. Men i kraft af deres hastige ekspansion grænser de i dag til byen, hvor de sorte, indiske og farvede indbyggere boede før udflytningerne. Selve byerne var dermed reserveret til den hvide befolkning i henholdsvis Sydafrika og Namibia, mens 'udflytterne' ikke havde legale rettigheder over de huse de nu boede i.

2.5 FN-uenigheter og frigjøring

Når andre verdenskrig var ferdig, henvendte Sør-Afrika seg til FN for å få godkjent at Namibia skulle bli en del av Sør-Afrika. Forespørselen ble avvist og FN foreslo i stedet at det skulle opprettes et tilsynssystem, som blant annet inneholdt at Sør-Afrika fremdeles måtte sende årlige rapporter slik det var under mandatperioden (Eriksen, 1982, s. 32).

Hosea Kutako og David Witbooi er eksempler på to ledere som stod fram med kritikk til styret, og i 1950 årene kunne man se streiker, demonstrasjoner og motstandere samtidig som 'South West Africa People's Organisation' (SWAPO) ble opprettet (Eriksen, 1982, s. 33). I 1960 ble det erklært uavhengighet for koloniene, og det ble senere fastslått avskaffing av rasediskriminering og da spesielt apartheid. Namibia-spørsmålet ble tatt tilbake til FN, og opptil vurdering. Det kom da frem at Sør-Afrika ikke hadde holdt avtalene under mandatsystemet, som igjen førte til at deres rett for å styre Namibia ble svekket. Namibia var nå under FNs ansvarsområde (Eriksen, 1982, s. 33).

I forfatter og journalist Bo Brekkes bok: 'Står apartheid for fall', skriver han om frigjøringen i Namibia, og dens hendelsesforløp. Sør-Afrikas rett til å administrere Namibia ble i 1966 opphevet av FNs generalforsamling. SWAPO stod da i spissen for frigjøringskampen (Brekke, 1991, s. 174). Den 21. mars 1990 kunne Namibia etter en lang

frigjøringskamp, endelig juble som en fri nasjon, etter 75 år med sørafrikansk okkupasjon (Brekke, 1991, s. 171). Dette skal vi videre komme nærmere på i neste delkapittel.

2.6 Dagens politiske situasjon i Namibia

Namibia er et demokratisk land, med flerpartivalg. Likevel har det politiske partiet, SWAPO, The South West Africa People's Organization, vært det regjerende partiet siden landet fikk sin selvstendighet i år 1990. SWAPO er arvtageren til frigjøringsbevegelsen, som ledet Namibia til selvstendighet. Det antydes at SWAPO i dagens politikk har få konkurrenter, men at de vil kontinuere å være det regjerende partiet, også ved neste valg i 2019 (Economist Intelligence Unit Country Report, 2015). Ved første valg etter uavhengigheten, fikk SWAPO 57,3 % av alle stemmene, og ved det siste valget i år 2014 vant de med hele 87 % av stemmene, med Hage Geingob som presidentkandidat (Karlsen, 2014). Her ser vi en klar økning i stemmene. Dette valget ble holdt elektronisk, og Namibia var dermed det første afrikanske landet med elektronisk valg, noe de i senere tid fikk skryt for. President Geingob er selv veteran fra frigjøringskampen, og har en sterk popularitet blant den namibiske befolkningen (Economist Intelligence Unit Country Report, 2015). Hans krig mot fattigdom og økonomiske ulikheter blant befolkningen, er saker som appellerer. Dessuten er de svært aktuelle. Geingob anerkjenner den skjeve fordelingen av ressurser i landet, og jobber for en likere distribusjon av velferd og økonomi.

2.7 Økonomisk situasjon og infrastruktur.

Ifølge Verdensbanken, er Namibia det landet i verden med den skjevste fordelingen av ressurser i samfunnet (Economist Intelligence Unit Country Report, 2015). Namibias økonomiske system har lav kapasitet til å skape tilstrekkelig med arbeidsplasser. For ungdom, er det naturlig nok enda vanskeligere å skape arbeidsplasser. Det finnes mer enn 80 land i verden hvor 20 % av befolkningen er ungdommer, hvor flere av disse landene er afrikanske (Eriksen, 2009, s. 124). Syv av ti ungdommer, i 50 forskjellige land, ender opp uten arbeid, mens i Namibia er denne statistikken ni av ti ungdommer. Sist undersøkelse viste at det i 2010 var 51% av befolkningen i Namibia som var arbeidsledige (Eriksen, 2009, s. 124).

Namibias økonomi er sterkt knyttet opp mot Sør-Afrikas økonomi (Country Strategy Paper and National indicative Programme, 2007). Dette er synlig da den sørafrikanske inflasjonen påvirker Namibia, samt at de to valutaene, i de representative landene, har samme verdi. Slik har det som konsekvens, at om en tar ut penger fra en bankautomat i Namibia, kan

også sørafrikanske rand bli blandet med namibiske dollar i uttaket (Eriksen, 2009, s.124).

Et program mellom Namibia og EU, fremlagt 2007, viser at Namibia, som et lavere mellominntektsland, har en gjennomsnittlig BNP på 3,1575 amerikanske dollar (Country Strategy Paper and National indicative Programme, 2007). I 2015 ble Namibia oppgradert med tittelen 'mellominntektsland'. Verdensbankens definisjon på et mellominntektsland beskriver en årlig gjennomsnittsinntekt per innbygger under 1000 amerikanske dollar (Bolle, 2016). Hovedgrunnen til dette, er at den hvite delen av befolkningen eier størstedelen av Namibias verdier, selv om at den hvite befolkningen er minoriteten som Brekke påpeker i sin tekst om Namibia;

[...] må vi huske på at det knapt er noe land i verden hvor godene er så skjevt fordelt som i Namibia, eller hvor en så stor del av næringslivet er dominert fra utlandet. 4000 storgårder legger beslag på like mye jord og beitemarker som det 240 000 svarte familier har til rådighet (Brekke, 1991, s. 174).

Videre viser Brekke til forskjeller innenfor inntektene i landet hvor BNP per hvite innbygger er 90-100.000 norske kroner, dvs. omtrent som i Norge. For den fattigste halvdel av befolkningen er BNP per innbygger anslått til ca. 500 norske kroner. (Brekke, 1991, s. 175). Dette er viser det kraftige økonomiske gapet mellom fattige og rike i Namibia.

3 Metode

I løpet av de fire ukene, hvor vi var i Otjiwarongo, gikk vi inn i prosjektet med utgangspunkt i teori samt. feltforberedelser vi innen avreise hadde argumentert oss frem til at ville være relevant for prosjektet. I følgende kapitler finnes det hvordan vi jobbet under prosjektets forløp, og hvilke valg vi har gjort for å forme prosjektet vårt, også kalt metodedesign.

Under feltarbeidet har vi tatt i bruk kvalitativ metode da vi under vår problemstilling om sugar dating tar for oss enkelte temaer hvor vi ønsker få innblikk i erfaringer til respondentene og oppfatninger de hadde. Dermed er det gunstig å ta i bruk kvalitative metoder i vårt prosjekt, i og med at vi ønsker å komme i dybden og bli kjent med et fåtall av enheter, fremfor hvordan man under kvantitativ metode har fokus på en større representasjon av populasjonen.

Dette betyr at vi under vårt prosjekt har fulgt en viss type struktur og hatt et konkret formål, med en intensjon om å kunne forstå og senere beskrive noe (Johannesen, Tufte & Christoffersen, 2010, s. 135). I tillegg åpner denne forskningsmetoden opp for at vi kan gå til

verks og bruke blant annet forskjellige typer intervjuer som for eksempel gruppe- og semistrukturerte intervjuer.

3.1 Utforming av problemstilling

Som inspirasjon for å gjøre dette prosjektet, har vi utvekslet ideer med tidligere studenter som har foretatt feltarbeid i Namibia før oss. Her stod det klart at sugar dating var et tema som ikke var til å unngå, og hvor det i tillegg, i Namibia, er forsket relativt lite på temaet. Sugar dating er et relativt kjent fenomen, men få snakker om dette temaet som er svært tabubelagt. Av denne bakgrunn fant vi ut at dette kunne være et aktuelt og operasjonaliserbart tema, og at dette var noe vi personlig var interessert i å forske på.

Slik som valget av kvalitativ metode tilsier, var vi som forskere interessert i å kunne forstå og senere beskrive noe. Vårt ønske var å kunne forstå sugar dating-kulturen, og deretter kunne beskrive den. I tillegg ligger det stor interesse i å forstå hva det er, hvem fenomenet omfavner, hvordan det foregår og hvorfor dette oppstår. Vi ville også kunne sette spørsmålsteget ved ulike deler av fenomenet, slik at muligheten for diskusjon kunne være til stede under analysen. Vi har underveis i prosjektet endret problemstillingen vår opp til flere ganger, da vi løpende har fått tilført ny informasjon som har påvirket hvordan vi har kunnet besvare en tidligere problemstilling. Vi har derfor endret problemstillingen løpende frem til at vi endelig har vært i stand til å besvare den endelige problemstilling vi nå sitter med.

3.2 Etnografisk metode

Etnografisk forskningsmetode brukes til å studere menneskers liv og praksiser i hverdagen ut fra et ønske om å få kjennskap til aspekter av folks liv ut fra deres egne perspektiver og internt fra deres egne erfaringer. Dermed er det en metode som er relevant i studier om kulturer i utviklingsland (Desai & Potter, 2006, s. 180). Etnografisk metode legger i stor grad opp til observasjon som metode, da observasjon egner seg godt når forskeren ønsker å få direkte tilgang til det som blir undersøkt, og når man er opptatt av hvordan sosiale fenomener oppstår og utfolder seg (Johannesen et al., 2010, s. 118).

Denne metoden inkluderer ikke bare at vi stiller spørsmål i form av intervjuer, men også at vi observerer og tar del i deres liv. Underveis, samt etterfølgende, kan observatøren av disse enhetene, ut fra hva man har iaktatt, stille spørsmål (O'Reilly, 2005, s. 84). Formålet med etnografisk metode er å kunne beskrive felten, ikke bare på bakgrunn av hva informantene selv har sagt, men også på bakgrunn av 'magefølelsen' man som forsker sitter

igjen med. For eksempel gjennom hva informanten gjør utenfor en intervjusituasjon eller nedskriver, da dette er et redskaper som i noen situasjoner kan hjelpe forskeren med å komme tettere på informanten, enn under et intervju. På sitt vis gir etnografisk metode da mulighet for å lære 'the native's point of view'. Da strever en etter at tiden man tilbringer i felten, gir muligheten for å oppbygge relasjoner og eventuelt vennskap som ofte er en fornuftig inngangsvinkel til felten (O'Reilly, 2005, s. 94-96). Etnografisk metode handler derfor ikke nødvendigvis om å analysere et samfunn på bakgrunn av de metodiske redskaper man gjør bruk av i sin 'arbeidstid', tvert imot, betyr etnografisk metode at man hele tiden er 'på vakt' og observerer samfunnet. Disse observasjonene som danner grunnlag for fortolkningen man senere gjør, kan være innsamlet i køen i supermarkedet, på samme vis som underveis med et intervju. Det er også viktig å huske at ens forventninger kan møte utfordringer og at man eventuelt først i selve felten, blir i stand til å identifisere generelle og interessante problemstillinger. Dette har medført at vi er blitt informert om helt nye begreper i selve felten, for eksempel den nye terminologien under sugar dating som i dag anvendes, hvilket vi kommer tilbake til seinere. Samtidig har vi vært bevisste om at deltakende observasjon og intervjuer frembringer meget forskjellig empiri som kan brukes i ulike hensikter og kan belyse et emne fra ulike vinkler, alt etter ens formål.

Etterfølgende da vi begynte behandlingen av empiriens resultater, har vi møtt den klassiske representasjonsproblematikk, som betyr at det kan være vanskelig som forsker å vurdere når noe er representativt gjeldende for hele populasjonen eller bare et tilfeldig utfall innenfor den enhetsavgrensningen man har gjort. Dermed kan det være kritiserbart om man egentlig kan generalisere på bakgrunn av den innsamlede empirien, og etterfølgende komme frem til tydelige konklusjoner. Først og fremst med resultater fra flere forskjellige forskningsmetoder under kvalitativ metode, kan det være utfordrende å oppsummere en stor mengde kvalitativ empiri i form av én samlet konklusjon. Samtidig skal det balanseres mellom hvor mange av informantene som hadde gitt samme utsagn, og dermed utsagn med en større representativ gyldighet. I stedet har vi måtte akseptere at vår empiri i større omfang har den styrke å kunne gå i dybden med nettopp mening og betydning for det enkelte individ.

3.2.1 Semistrukturerte intervjuer

Semistrukturerte intervjuer har vært sentrale for oss slik at respondenten kan ha en mulighet til å tilføre ekstra informasjon. Med grunnlag for semistrukturerte intervjuer, har det vært viktig for oss at informantene fører store deler av intervjuet. Valget endte på semistrukturerte

intervjuer, slik at vi ikke utfører et intervju punktvis og begrenser fleksibiliteten, men kan lede informanten inn på temaene vi ønsker å få svar på underveis. Ved å bruke semistrukturerte intervjuer, holdes det åpent for uventet informasjon. Dermed har vi muligheten til å stille oppfølgingsspørsmål og spørsmål som oppfordrer til refleksjon.

Semistrukturerte intervjuer har den fordel at informantene selv styrer vei under intervjuet og dermed kan det virke mindre autoritært. Likevel hadde vi en kontinuerlig flyt i intervjuene, som gjorde det mulig å alltid stille en rekke nøkkelspørsmål, slik at vi kunne se tendenser ettersom flere informanter besvarte samme spørsmål. Semistrukturerte intervjuer ble også tatt i bruk under intervjuer med fagfolk og ansatte ved departementene. Under intervjuene med fagfolk og ansatte ved departementene var vi alle til stede, hvor vi utførte forskjellige oppgaver. Under disse intervjuene har vi brukt vår intervjuguide mer fleksibelt da vi var nødt til å tilpasse det enkelte intervju mer presist ut fra informantens posisjon og spesialitet.

Under slike intervjuer med fagfolk, var det en som fikk hovedansvaret for å stille spørsmål og ble dermed kalt for primærintervjuer. Vi hadde også en assistent som fikk i oppgave å støtte primærintervjueren med oppfølgingsspørsmål. I tillegg hadde assistenten i oppgave å notere viktige sitater eller bemerkninger informanten uttrykte, da assistenten er mer fleksibel og har derfor muligheten til å ta slike oppgaver. Under intervjuene hadde to personer i oppgave å ta notater, altså skribenter. Hovedsakelig var det primærskribentens oppgave å ta utfyllende notater, mens sekundærskribenten var en 'sikkerhet' for å kvalitetssikre materialet vårt. Etterarbeidet besto derfor av en sammenslåing av primærskribentens notater, sekundærskribentens notater og lydopptak, hvor det ble et sterkt og troverdig datamateriale til å bruke på videre analyse.

3.2.2 Observasjon

I tillegg til intervju, tok vi bruk av deltakende observasjon ved flere forskjellige anledninger. Dette har vært et opplagt metodetiltak da vi hadde mulighet for å lære fra felten som var rundt oss. Vi har derfor deltatt i forskjellige sosiale begivenheter, som for eksempel feiring av valentinsdagen og én av skolens idrettsdager arrangert av en av byens privatskoler med overrepresentasjon av hvite elever. På samme skole ble vi invitert til å delta i den årlige skoleavslutning hvor elevene stod for å holde en kveldsunderholdning for de fremmøtte tilskuerne. Til sammen har disse observasjoner bidratt til flere nyanser og dermed et mer troverdig bilde av felten.

Vi har dessuten gjort et forsøk på å gå ‘undercover’ da hele gruppen reiste til en bar i ‘location’, og observerte de vi selv definerte som sugar daddies og sugar babies på hjemmebane. Vi forholdt oss passive, men kom likevel i snakk med flere interessante personer og fikk se fenomenet, slik det utfolder seg en vanlig kveld. Dette blir lagt frem med flere detaljer i delkapittelet 5.4.1, om baren i ‘location’.

3.2.3 Føring av dagbok

Som en del av vårt metodedesign, har vi gjort bruk av dagbokføring. Dette gjorde vi ved å dele ut dagbøker til utvalgte jenter, blant de jentene vi hadde intervjuet. Basert på informasjonen de fortalte oss under intervjuene, vurderte vi om den aktuelle personen var en ressurs for prosjektet vårt eller ikke. Om vi vurderte at de var relevante, i den forstand at de hadde spesielt kjennskap til et spesifikt tema og dermed kunne belyse dette temaet, vi var interessert i, utleverte vi en dagbok til dem. Denne kunne de beholde for en avgrenset periode. Vi satte ingen mal eller krav for føring av dagbok, men foreslo enkelte temaer som vi ønsket å høre mer om. Dermed sto de helt frie til å skrive hvor mye, og om hva de måtte føle for. I tillegg nevnte noen av våre informanter at de hadde ei venninne som kunne være interessant for oss å få kontakt med, men at venninnen mest sannsynlig ikke ville gjøre et intervju med oss. Derfor ga vi den aktuelle informanten en dagbok, som hun da skulle levere videre til den eksterne informanten. Vi erkjenner sannsynligheten for at disse dagbøkene kan være utfylt av samme person som vi ga den til, men at hun har hatt et ønske om at dagboken ikke kunne føres tilbake til henne, og har derfor brukt ‘venninnen’ som dekk-person. Etter en uke tok vi en oppsamlingsrunde hvor vi innhentet dagbøkene. Samtlige fikk vi tilbake, men en var ikke utfylt.

Dagbokføring som en metode, ikke den metoden som har fylt mest i vårt prosjekt, men vi betrakter den som et redskap, som i våre avsluttende uker har kunne utdype temaer som vi i de foregående uker har fått kjennskap til, og som vi betrakter som sentrale temaer i besvarelsen av problemstillingen vår. Det har vist seg at dagbokføringen er en metode som, gjennom våre informanter, har grepet denne muligheten for å kunne fortelle deres historie i deres eget tempo. Dette konkluderer vi bl.a. på bakgrunn av den kreativiteten jentene har lagt i hvordan de har utfylt dagbøkene. Her ser vi detaljerte henvisninger til episoder i deres hverdag eller fortid, ofte skrevet med en skriftlig og litterær perfeksjon tilført små detaljer i form av tegninger, hvor disse tegninger har gitt uttrykk for sterke følelser (se i vedlegg 10.8, Eksempler på anonymiserte dagbøker).

Disse dagbøkene har tilsammen gitt oss et meget personlig og sterkt innblikk i den enkelte informants fortelling. Dagbøkene viser bl.a. at jentene har sett en ære i å hjelpe oss i dette prosjektet, da de har lagt en del tid i dagbøkene. Historiene vi kan lese i dagbøkene, spesielt de følsomme temaene, kan samtidig peke på at dagboken for informanten gir mulighet for henne, til å bruke den terapeutisk i den forstand, at dagboken er en plattform hvor hun kan kommunisere. Dagboken kan med andre ord være et redskap som ikke bare har hjulpet oss, i vårt søk, men også har vært et redskap som har hjulpet dem på individnivå. Vi betrakter at den innledende perioden, dermed med referert til vår prosjektpresentasjon foran klassen samt det etterfølgende intervju, som værende kriterier for om hvorvidt vi får bygget opp en tillit mellom informant og forsker. Da vi samlet inn dagbøkene, følte dette derfor som en form for tillitserklæring, at de hadde utfylt dagboken og at de lot oss lese den.

Materialet fra dagbøkene har derfor en lang rekke styrker, som er vanskelige å få frem under et intervju. Her kan det nevnes at det er tydelig at informanten gir noe lengre og mer detaljert besvarelse enn under et intervju. Samtidig ser vi at informanten har mulighet for å gå frem etter egen struktur og dermed forsvinner forskerens 'overvåkende' rolle og tilbakefører makten til individet og setter henne i sentrum for hva linjene skal fortelle. Motsatt står vi ovenfor den utfordringen, at sammenlignbarhetsgraden av dagbøker som disse, hvor det er gitt frie tøyler, er vanskelig å vurdere. Derfor har vi vært bevisste om dette fra starten, som denne metodens største ulempe. Samtidig tilfører dagbøkene en data som skal behandles med stor forsiktighet og omtanke hvis man ønsker å konkludere derfra. Derfor har anonymitet og taushetsplikt vært etiske redskaper som fungerer som retningslinjer for hvordan vi kan arbeide videre med denne typen data.

3.2.4 Gruppeintervjuer i fokusgrupper

Flere av våre intervjuer var gruppeintervjuer. Et av dem var et planlagt intervju med en person, men som på grunn av misforståelser og kommunikasjonsproblemer, endte opp med å bli et gruppeintervju. Intervjuet bestod derfor av en politimann med tittel 'Head Chief Commander'³ for khoi-san folket i 'location', og en gruppe med san-kvinner i alderen 20-35 år. Under intervjuet ble det vekslet mellom hvem som tok på seg jobben som primærintervjuer, og kvinnene ble intervjuet på likt plan som offiseren. I tillegg til gruppeintervjuet med offiseren og san-kvinnene, gjennomførte vi opp til flere gruppeintervjuer på Otjiwarongo

³Head chief commander er en representant for politidistriktet og fungerer som en kontaktperson og mellommann i 'community'.

High School. Der ble den samme intervjustrukturen tatt i bruk som ved alle andre intervjuer med elever, men hvor vi maksimalt var seks deltakere i intervjuene. Vanligvis foregikk gruppeintervjuene hvor to informanter ble intervjuet på samme tid. Vi gjennomførte også gruppeintervjuer hvor alle i gruppen deltok. Dette var noe vi i utgangspunktet evaluerte som en risikofylt måte å gjøre intervjuer på, men som vi gjennomførte først etter at alle intervjuobjektene uttrykte enighet om det. Grunnen til at vi så på dette som en risikofylt måte å gjøre et intervju på, var fordi informanten kanskje holdt tilbake en del informasjon på grunn redsel eller lite tillit til den andre informanten.

3.3 Indsamling af data

3.3.1 Tilgang til, samt rekruttering af vores udvalgte informanter

Vores problemstilling lægger op til at vi foretager vores feltarbejde med fokus på en studiepopulation bestående af unge kvinder, da disse er den gruppe af enheder der involverer sig i sugar dating, i hvert fald som den ene part af forholdet. Efterfølgende har vi gjort vores elevinterviews med et repræsentativt udvalg af disse kvinder. Vores udvalg er foretaget på baggrund af muligheden for at præsentere vores projekt, klassevis, for unge kvinder på klassetrinene 11.- og 12. klasse, på to forskellige skoler i Otjiwarongo. Efter at have præsenteret vores projekt under dækkemaet 'Gender and Power relations' samt interviewets formalia, hvorpå en liste sendtes rundt i klassen, hvorpå frivillige har kunne skrive sit navn. Vi valgte at tilsløre vores problemstilling, for ikke på forhånd at hverken forberede informanterne på interviewets gang, men ej heller for at der eleverne imellem skulle opstå en spænding, eller endda en stigmatisering omkring de elever der valgte at deltage. Efterfølgende blev informanter udvalgt tilfældigt blandt navnene på listen.

I og med det kan være omfangende at analysere sig frem til hvordan et udvalg baseret på relevante variabler, kom vi frem til at denne randomisering ville bidrage med et udvalg der med stor sandsynlighed, men ikke garanteret, repræsenterer den population vi i udgangspunktet var interesseret i. Efterfølgende har vi ud fra vores udvalg gjort brug af generalisering, i og med vi går ud fra at resultatet i vores udvalg også er gældende i populationen.

Da vi har foretaget vores interviews på to tilfældige skoler, som var udvalgt af vores kontaktperson med adgang til skolerne, i og med hendes beskæftigelse i uddannelsesministeriet, gjorde vi brug af klyngeudvælgelse. Klyngeudvælgelse, da vi geografisk har været begrænset til disse institutioner, har konsekvenser for den statistiske

præcision i vores analyse (Johannesen et al., 2011, s. 243). Vi har derfor, med hensigt i at kunne validere vores resultater, gjort et forsøg på at sammenligne eleverne og resultaterne fra disse skoler, med byens resterende skoler, for at se om disse skoler skiller sig specielt ud fra 'normalen' i Otjiwarongo by. Vi havde derfor et interview ved uddannelsesministeriet med uddannelsesinspektøren i Otjozondjupa-regionen (E8, 24.02.17) som gjorde et forsøg på at placere disse to skoler, i byens sociale kontekst.

Vores kontaktperson i Otjiwarongo, Mariane Kapepu fra uddannelsesministeriet fungerede som vores første døråbner da hun satte os i kontakt med de repræsentative rektorer på skolerne hvorefter rektorerne introducerede os for life-skill-underviserne som kom til at fungere som vores daglige kontaktpersoner og bindeled mellem os og informanterne. Som de vigtigste døråbnere i vores projekt har vi gjort stor brug af disse underviserne i faget 'life skills'⁴, da vi forstod at disse undervisere har stor erfaring, ikke blot fra det faglige i hverdagen på disse skoler, men også i det sociale. Vi formoder derfor at dette fag, har været den rette indgang til eleverne. Vi havde derfor Mr. Upi og Mrs. Veronica som vores kontaktpersoner gennem hele forløbet. Samtidig har disse to lærere også været i stand til at skaffe os interviewaftaler med ansatte i ministerierne.

3.3.2 Vores informanter

Informanterne, se vedlæg: 'oversigt over intervjuer', 10.1-10.3, udgøres af 28 kvindelige elever i aldersgruppen 16-19 år, i perioden 6.-28. februar 2017. Hvoraf 17 af disse var elever på Paresis Secondary School og de resterende, 11 elever, ved Otjiwarongo Secondary School også refereret til som O. High.

I tillæg til hoveddelen af vores interviews, nævnt ovenfor, har vi foretaget interviews med ansatte ved uddannelsesinstitutioner samt relevante ministerier. I tillæg dertil, universitetsstuderende med indblik i mediernes rolle, i relation til vores problemstilling, samt en tidligere sugar baby der bidrog med en livshistorie der satte temaet, sugar dating, i perspektiv til andre sociale udfordringer som unge kvinder i Namibia står over for. Vi havde desuden et interview med en fokusgruppe. Til trods for at dette interview oprindeligt var opfattet, fra vores side, som et interview med én enkelt person, fik vi pludselig muligheden for at få indblik i hvordan San-befolkning, som ofte trækkes frem som en af de namibiske befolkningsgrupper som står overfor flere udfordringer, oplever sugar dating. I tillæg hertil

⁴ 'Life skills, se kap. 5.1

fik vi indblik i hvorledes den traditionelle leder⁵ har mulighed for at bistå San-befolkningen den dag i dag.

3.3.3 Vægtlægning af vores interviewkategorier

Vi vil i vores analyse hovedsageligt gøre brug af elevinterviewene da de står centralt i besvarelsen af vores problemstilling, imens tillægsinterviewene kan fremhæve tendenser eller komme med yderligere forklaring og præcisering af hvad informanterne i elevinterviewene allerede har peget på. Vi vil derfor videre i vores rapport kategorisere disse som vores primærinformanter.

3.3.4 Brug af tolk

Vi har været i stand til at udføre vores interviews på engelsk, da eleverne har været i en målgruppe hvor deres engelsk er fyldestgørende og vi har dermed ikke stået over for sproglige udfordringer. Kun én enkelt gang måtte vi bruge tolk. Dog må vi inkludere en kort kritik af brugen af tolk under interviewet med en repræsentation fra San-befolkningen, hvor vi på forhånd var blevet fortalt at informanten taler engelsk. Da vi kom frem havde interviewet med en enkeltperson udviklet sig til et gruppeinterview og den traditionelle leder, havde selv istandsat at en tolk ville være til stede, da han tydeligvis foretrak at tale khoi-san. Dette fremhæver en interessant pointe, at til trods for at man er engelsktalende og at engelsk er det officielle sprog i Namibia, kan man i visse situationer foretrække at gøre et interview på sit modersmål, hvor man føler sig mere sikker. Vi havde derfor ikke mulighed for at sikre os at hun levede op til de krav man som forsker bør stille (Bujra, 2006, s. 177). Vi endte derfor med en tolk der ikke havde et klart og forståeligt engelsk. Hun var desuden selv deltager i interviewet, og påtog sig derfor en dobbeltrolle som tolk, men samtidig også som informant. Vi oplevede derfor at hun i flere situationer besvarede spørgsmål selv, i stedet for at lade informanten, det pågældende spørgsmål var tiltænkt, svare. Enkelte gange oplevede vi desuden at informanten besvarede spørgsmålet uden brug af tolken. Det kan derfor, alt i alt, være besværligt at validere svarene vi fik fra denne informant, af flere grunde. Og dette belyser hermed udfordringer man står overfor når man forsker på enheder med et tredje led imellem sig.

⁵ Traditionel leder også refereret til som 'chief' eller 'headman' dækker over et formelt embede hvor vedkommende leder et traditionelt samfund if. sædvane (customary law), traditioner og normer. Se videre: Traditional Authorities Act No. 17, 1995.

3.4 Gjennomføring av intervjuer

Intervjuguiden vi brukte inneholdt mange sensitive spørsmål, og derfor tilsa dette at vi som intervjuere var nødt for å trå varsomt og ta hensyn til informantene. Før et intervju ble en informant, som tidligere nevnt, tilfeldig valgt fra påmeldingslisten. Arbeidsrammene under intervjuene med primærinformanter, var på begge skolene et rom i forbindelse med undervisningslokalet. Her kunne vi gjennomføre intervjuene, gjemme alle fire ukene. Vi var oppmerksomme på at rommet var best mulig skjermet for forstyrrelser. Dette var ikke alltid en selvfølge, men vi lyktes likevel med gjennomføringen av intervjuene.

3.5 Etiske rammer

Når en er på feltarbeid, er det viktig å ha etiske forholdsregler slik at vi ikke etterlater oss kaos når vi drar hjem. Før vi startet et intervju fortalte vi kort om vår hensikt for intervjuet og la frem et skjema for informert samtykke. Dette papiret måtte informanten skrive under på, som en juridisk godkjennelse av at informanten har forstått hva hun er blitt med på, før vi begynte intervjuet. Informert samtykke er som en kontrakt mellom informant og intervjuer. Kontrakten forteller kort hvor vi er fra, at informanten kan være fullstendig anonym, at intervjuet vil bli tatt opp på en lydopptaker og at informanten kan avslutte intervjuet når som helst (Desai & Potter, 2006, s. 25-27). Etter at et lydopptak er tatt, skal ingen andre enn forskerne høre på det i etterkant, uten at informantene har gitt tillatelse til dette. Lydopptakene skal kun brukes til å kunne skrive mer utfyllende notater fra intervjuet (Johannessen et al., 2010, s. 153).

Informanten har rett til selvbestemmelse og autonomi, som vil si at det er informanten som bestemmer om en selv vil delta, selve deltakelsen og at informanten kan trekke seg fra deltakelsen når som helst. Vi som forskere har en plikt til å respektere informantens liv, hvor informanten har rett til å nekte forskerens adgang til informasjon om seg selv. Forskeren har også et ansvar for å unngå skader, fysisk og psykisk (Johannessen et al., 2010, s. 91-92). ”De som deltar i undersøkelser, skal utsettes for minst mulig belastning.” (Johannessen et al., 2010, s. 92). Vi som forskere har taushetsplikt, det vil si at all informasjon som vi presenterer i vårt resultat skal formidles i anonymisert form. Det skal ikke bli formidlet informasjon som kan spores tilbake til informanten (Johannessen et al., 2010, s. 96). Her holder vi alle primærinformanter anonymisert, men beholder navnet på hvilken skole de går på. Av fagfolk og ansatte ved departementene vil vi nevne dem etter navn og stilling, ettersom vi har fått

tillatelse til dette. Den eneste av fagfolkene som vi holder anonym, er kvinnen som tidligere var sugar baby, som vi refererer til som X1.

”Etikk dreier seg først og fremst om forholdet mellom mennesker, det vil si spørsmålet om hva vi kan og ikke kan gjøre mot hverandre.” (Johannessen et al., 2010, s. 89). Dette gjelder ikke bare direkte handlinger, men også indirekte påvirkninger. Vi må aldri la informanten sitte igjen og føle på å ha dummet seg ut eller sagt for mye på intervjuet. Derfor skal man alltid være forsiktig med hvordan man ‘fisker’ etter informasjon (Johannessen et al., 2010, s. 90). For at informantene våre skal få et godt inntrykk og en god opplevelse med å være en informant, er det vanlig å takke dem for hjelpen og for informasjonen de ga oss. Ved å gi en liten beskjeden gave, som vi gjorde, kan det være med på å vise at det ‘lønner’ seg å være behjelpelig og åpne for forskningsprosjekter i senere tid. Det er med andre ord viktig at vi viser takknemlighet.

3.6 Utfordring under feltarbeidet

Det er viktig å lese seg opp på det landet man skal reise til. En bør komme godt forberedt, dette for å gjøre færre tabber som lett kunne blitt unngått. Å vite om det er konflikter i landet, konflikter i forhold til historien, kolonitiden, mellom raser og mellom kjønn. Dette kan hindre at man sier eller gjør noe som kan ha negative følger (Desai & Potter, 2006, s. 38).

En faktor som kan medføre utfordringer, kan være vår oppførsel. Dette handler om orientalisme. En skal ikke være arrogant, ‘vise’ hvor mye penger eller hvor god utdanning en har. Som forsker er det viktig å opptre ydmyk for å komme tettere opp til den lokale befolkningen som skal være prosjektets informanter. Dette kan gi utfordringer for en selv som forsker, om tidligere forskere har etterlatt seg negative opplevelser. Derfor er det viktig å ikke ødelegge for de senere forskerne (Desai & Potter, 2006, s. 35).

Kultursjokk er lett å få når en er på feltarbeid og i møte med nye kulturer. Spesielt når man kommer i kontakt med mennesker som lever helt andre liv enn det vi er vant med, og har utfordringer som vi ikke engang har tenkt på hjemme i Norge (Johannessen et al, 2010, s. 122). Kulturer kan også føre til andre utfordringer, som for eksempel kleskode. Hvordan vi kler oss normalt i Europa, vil kanskje bli sett på som ‘løst’, eller til og med oppfattet som om du er prostituert, i mange afrikanske land. Å få kontakt med de lokale menneskene, ‘blend in’, kan være en utfordring. Da kan det være lurt å delta på ‘community social life’, handle på lokale butikker og spise lokal mat (Desai & Potter, 2006, s. 37).

Kulturrelativisme kan også være en utfordring under et feltarbeid, særlig i et utviklingsland. Det kan hende man sitter med spørsmålet; hvordan kan vi sitte inne med så mye informasjon om andres liv uten å si ifra for å få frem rettferdigheten? Og dette var et dilemma vi befant oss i mye av tiden. “Uten kulturrelativisme er man ikke lenger forsker. Da er man en politiker eller aktør som allerede har bestemt seg for hvordan verden ser ut” (Thorbjørnsrud, 2008, s. 97) skriver minoritetsforskeren, Berit Thorbjørnsrud, og mener dermed at det nettopp er en naturlig situasjon man som forsker vil befinne seg i. Her bør man erkjenne at man ikke skal forsøke å fremtvinge rettferdighet, men anerkjenne at en forskers oppgave er å forske, dokumentere og la andre gjøre det som skal til for å møte utfordringene som finnes i mange utviklingsland. Før felten lærte vi at vi aldri skulle blande oss opp i andres problemer eller bryte inn i konflikter. Det er ikke derfor vi er på feltarbeid. Vi skal samle data, ikke endre deres kultur. Kulturrelativisme kan i utgangspunktet defineres som læren om at “ulike samfunn har sin egen kulturelle logikk, og at det ikke er mulig å forstå et enkelt samfunn uten å kjenne denne logikken” (Thorbjørnsrud, 2008, s. 101). Dette sitatet viser til at vi ikke kan forstå alt som skjer i andres kultur, og at vi derfor ikke kan kritisere den. Selv om det i utgangspunkt er en enkel regel, ikke kritisere andres kultur, kan det være vanskelig for oss å se urettferdigheten uten å kunne gjøre noe.

3.7 Systematisering, troverdighet og validitet

Under feltarbeidet i Otjiwarongo holdt vi arbeidet strukturert. Etter hvert intervju renskrev vi alle notater ved å høre på lydopptak om det var noe som virket uklart. Hver kveld ble det tatt feltnotater hvor vi skrev hver for oss om hvordan dagen hadde vært og hvilke inntrykk som bemerket seg. Slike feltnotater er viktige å ta vare på, de gir et inntrykk av hvordan vi oppfattet felten. I begynnelsen av feltarbeidet bemerker man seg flere ulikheter i forhold til hjemme, enn det en gjør etter et par uker da man har blitt mer vandt til omstendigheter, kultur og miljøet. Det ble også skrevet ukesrapporter mot slutten av hver uke med en oppsummering av opplevelser, empiriske funn og bemerkninger som ble sendt til vår reiselærer.

En liste over alle våre intervjuer er lagt til som et vedlegg på slutten av rapporten. Informantene er kategorisert etter hvilken ‘type’ informanter de er. Våre primærinformanter, elever ved videregående skole i Otjiwarongo, har vi kalt for L og et tall. ‘L’ står for ‘learner’ og tallet viser den kronologiske rekkefølgen på når vi intervjuet denne informanten. For eksempel er ‘L4’ derfor videregående-elev nummer fire i rekken av intervjuer. Våre fagfolk har en egen kategori hvor vi har samlet alle våre informanter som er spesialisert innenfor et

fagfelt. Disse blir kalt på samme måte som primærinformantene, men hvor vi bytter ut L med E, for eksempel 'E3'. Informanten som tidligere var sugar baby, har vi kalt for X1, og studentene ved NUST har vi kalt S1 og S2 da disse er studenter.

For å systematisere våre transkriberte intervjuer, har vi valgt å sette spørsmålene hver for seg på ulike dokumenter, hvor vi systematisk satt informantens svar under det passende spørsmålet. På den måten var det enkelt for oss å få en oversikt over svarene. Vi kan lettere se hvilke svar som gjentar seg, og luke ut det som ikke kan gi oss resultater.

Det er også viktig å få troverdige resultater, og to metoder som øker sannsynligheten for nettopp å få troverdige resultater av feltarbeidet er vedvarende observasjon og metodetriangulering. For å kunne skille mellom relevant og ikke relevant informasjon, er det viktig å ta seg god tid og bygge opp tillit til informanten. Metodetriangulering er hvor du tar deg nytte av flere ulike metoder, for eksempel både observasjon og intervju på samme tid. For at troverdigheten skal bli styrket, kan det være lurt å la informantene gå gjennom resultatene og bekrefte det som står, eller la en ekstern person til å lese gjennom resultatene for å se om denne personen forstår hva du har kommet frem til (Johannessen et al., 2010, s. 230). ” [...] det er viktig at funnene er et resultat av forskningen og ikke et resultat av forskerens subjektive holdninger.” (Johannessen et al., 2010, s. 232).

For at vårt prosjekt kan bli bekreftet av andre, skal det være mulig for senere forskere å gjennomføre samme undersøkelse som oss og dermed komme frem til det samme svaret. Det er derfor viktig at vi som forskere beskriver alle våre valg gjennom forskningsprosessen. Feil, fordommer og oppfatninger er også relevante å få med, slik at man får frem alt som kan være med på påvirkningen av resultatet (Johannessen et al., 2010, s. 233).

4 Teoretisk rammeverk

Etter at vi nå har presentert måten hvordan vi har gått frem i felten, vil vi legge frem et følgende kapittel hvor vi presenterer den teorien vi finner relevant med intensjoner om at vi senere skal gjøre en analyse av våre empiriske funn, i lyset av nettopp denne teorien. Vi har valgt å fokusere på de temaene som representativt går igjen flere ganger i våre funn, men anerkjenner samtidig at vi er blitt presentert for begreper og temaer, hvor det etterfølgende har vært vanskelig å få bekreftet dataen fra informantene i et teoretisk rammeverk. Vi har bevisst valgt ut teori fra forskere med utgangspunkt i afrikanske samfunn, da det gir oss en relativ sammenlignbar relevans i forhold til det namibiske samfunn. Under enkelte temaer har vi dog vært begrenset til forskning gjort i vesten, hvilket har medført at graden av

sammenlignbarheten skal vurderes, frem for å formode at fenomener foregår likt, uten å ta hensyn til de kontekstene fenomenet opererer i.

4.1 Kønroller

At fokusere udelukkende på kvinner, når man studerer køn, kan betragtes som at klappe med en hånd. Dog må man samtidig anerkende at dette har været en tendens siden spørsmålet om køn blev inddraget i udviklingsdebatten. I og med at vores fokus for feltarbejdet har været de unge kvinder, vil dette også komme til udtryk i den valgte litteratur. Spørsmålet om kvinder og udvikling i Afrika, åbner op for en lang diskussion hvor det er relevant ikke blot at drage frem i lyset de udfordringer vi står overfor, men også de initiativer der allerede er blevet gjort for at imødegår uligheden mellem kønnene.

Socialantropolog Anne Waldrop karakteriserer køn eller 'gender' som værende socialt konstruerede og kulturelt variable roller som mænd og kvinder udspiller i deres hverdag, og står i kontrast til køn eller 'sex' som beskriver det biologiske køn (Waldrop, 2015, s. 137). Køn refererer til et struktureret forhold bestående af uligheden mellem mænd og kvinder, som bl.a. kommer til sit udtryk i fordelinger på arbejdsmarkedet, politiske strukturer samt strukturer i hjemmet. I forskningstraditionerne blev det kulturelle køn i 1970'erne mere interessant end det biologiske køn (Mbilinyi, 1992, s. 34). Efter forskellige udviklingsstrategier har 'gender mainstreaming' nu guidet udviklingsstrategier i de forrige årtier, men har til en vis grad ikke i stand til at finde langtidsholdbare løsninger. Dermed med tanke på løsninger der kunne bekæmpe fattigdom og underudvikling⁶. Der kan derfor stilles spørgsmål ved, hvorfor kvinders oplevelser ikke er en del af den viden bag 'gender mainstreaming' (Mbilinyi, 1992, s. 31-32).

4.1.1 Historisk baggrund for de afrikanske kønroller i dag

Man kan ikke gøre en grundig analyse af de nutidige kønroller og seksuelle identiteter uden at inkludere en lang række faktorer, dette skriver kønsforskeren Hilda Rolls; "Children construct their sexual identities within a context-dependent and situation specific environment. Socioeconomic factors and historical background in particular play a major role in the shaping of their sexuality" (Rolls, 2009, s. 74). I Namibia kan man derfor ikke undlade

⁶ Begrebet underudvikling, kan kritiseres da det har negative konnotationer, men referere her til det modsatte af udvikling.

at tage i betragtning hvilke konsekvenser de tidligere traditionelle afrikanske kønsroller, samt kønspolitikken under apartheidstyret, har i forhold til de eksisterende kønsroller den dag i dag. Dermed er kønsroller og seksuel identitet problematiske begreber.

Lovgivningen under apartheid redefinerede samfundene og det enkelte individs identitet. Geografisk set blev der skabt de såkaldte 'townships' eller som i Namibia 'locations', hvor der var specifikke fysiske, rumlige og socioøkonomiske begrænsninger. Af begrænsninger kan bl.a. nævnes den begrænsede tilgang til underholdningsaktiviteter for børnene i 'location'. Dertil forhindres ungdommen og især kvinder i at færdes frit efter mørkets frembrud, grundet manglende gadebelysning og dermed sikkerhed. En anden faktor der kendetegnede 'location' var at disse blev små enklaver, hvor de enkelte etniske grupper, tidligere omtalt som 'tribes', blev konfronteret med hinanden. Namibia er et multikulturelt samfund, der på lige fod med andre lande, står over for offentlige problemer rodfæstet i de etniske enklaver. Arven fra apartheidtiden intensificerer denne virkelighed, mener Bruce Fuller, professor i uddannelse og offentlig politik. Han har bl.a. i samarbejde med sine afrikanske kolleger, foretaget familieundersøgelser og kvalitative undersøgelser i landsbyer i Botswana, Namibia og Sydafrika. Han mener at denne realitet kommer til udtryk på følgende vis "ethnic groups remain separated spatially and culturally across rural areas and commercial towns alike" (Fuller, 1999, s. 182).

Bevidsthed om den kultur hvori et samfund befinder sig, er ifølge Fuller altafgørende for landet videre politiske afgørelser;

When newly democratic nations rush toward a federal structure [...], the segmented racial geography is reinforced. Ethnic groups may bring forward shared political agendas [...]. But divisive communal interests are also legitimate to place on the state's policy table, including the language of classroom instruction, resistance to altering gender roles, and which local ethnic leaders will influence the management of township schools. In short, cultureless conceptions of policy making are no longer sufficient (Fuller, 1999, s. 11).

Dermed peger Fuller på at den kultur apartheidstyret skabte i 'location' i tillæg til prækolonial kultur, er væsentligt at inkludere i politiske beslutningsprocesser for at imødegå de udfordringer, der opstår i mødet mellem forskellige etniske grupper, og dermed de normer kønnene i de forskellige grupper er underlagt. Det generelle syn på kvindens position i det namibiske samfund, er relateret til hendes submissive position grundet religiøse og kulturelle forudbestemmelser. Stereotypien af kvindens kønsrolle placerer hende i positionen som ansvarlig for hjemmet og i moderrollen, men tillader hende kun sjældent ret til at aktivt deltage i landets økonomiske aktiviteter. Kvinder i de rurale områder har generelt mindre tilgang til

land, ydelser i agrikulturen, naturressourcer og ansættelse (World Trade Press, 2010, s. 23). Et af de områder hvor den afrikanske kvinde desuden møder et dilemma, er i hendes ønske og begær efter at være seksuelt aktiv og gøre brug af enhver kvindes rettighed, til frit at kunne udtrykke hendes seksualitet (McFadden, 1992, s. 165). Systemet under kolonitiden tillod at hun kunne udfolde sin seksualitet og involvere sig med flere end én partner, men grundet faren for HIV-infektion, begrænses hun nu og må tilpasse sig samfundets 'overvågning' (McFadden, 1992, s. 165). Dermed rekonstruerer HIV-faren den kvindelige seksualitet og indskrænker hendes seksuelle frihed.

Grunden til at det kan være relevant at fremhæve socialantropolog Jo Helle-Valle, er netop at han i Namibias naboland, Botswana, beskriver en sammenlignbar tendens uden at kategorisere den som sugar dating, men bruger i stedet betegnelsen 'bobelete' som anvendes i Botswana. Han beskriver hermed hvorledes seksuelle forhold mellem mænd og kvinder, ligeledes sker i form af at udbytte seksuelle ydelser for gaver. Helle-Valle gør et forsøg på at sætte denne praksis ind i en historisk kontekst og fremhæver kolonitiden hvor yngre mænd var den mest eftertragtede vare og at deres arbejdskraft var efterspurgt i sydafrikanske miner, og at der derfor fandt sted en omfattende migration. Muligheden for at gøre sig selv selvforsynende og at have penge i hænderne, stemte godt overens med de maskuline ideer om magt og igen muligheden for at konsumere 'vestlige forbrugsvarer' ifølge Helle-Valle (Helle-Valle, 2004, s. 196-197). Hertil tilføjer han at denne kapital i tillæg gav mulighed til at seksuelt forføre yngre ugifte kvinder. Han fremhæver at taberne i denne type forhold var den efterladte, kvinder ofte nu med et barn i hendes favn (Helle-Valle, 2004, s. 197). Traditionelle kønsroller tilladte ikke at hun på nogen måde, ville kunne være i stand til at økonomisk eller socialt berigtige hvad som var blevet gjort mod hende.

Helle-Valle belyser hvordan kvinder i et senere historisk perspektiv blev i stand til at gøre deres ulemper til fordele i denne type forhold, og kvinder lærte at denne type forhold var en mulighed for hende, for en potentiel indtægt. Denne udvikling, samt andre trin som følge af moderniseringen, har gjort at ugifte kvinder kan afgøre om hun vil lade sig gifte eller ej. En voksende tendens er derfor at flere undlader at gifte sig, eller i det mindste at vente med ægteskab indtil en sen alder (Helle-Valle, 2004, s. 197). Denne type uformelle seksuelle forhold lader sig dog ikke være forbehold ugifte partnere, men er en praksis der nu også er udbredt inden for ægteskabet, og dermed leder til store grader af utroskab i afrikanske samfund if. Helle-Valle (Helle-Valle, 2004, s. 197).

Nye seksuelle praksisser er dermed et udtryk for ændringer i de sociokulturelle kræfter. Hvad Helle-Valle fremhæver som kendetegnende for det afrikanske sociale liv, er

netop at disse nye tendenser løber parallelt med gamle, oprindelige praksis og ideologier (Helle-Valle, 2004, s. 203). Og det er dermed op til hvert enkelt individ, at skabe en balance eller fred mellem de to konfronterende sociokulturelle elementer (Helle-Valle, 2004, s. 203). If. Helle-Valle kan denne proces skabe frustration og ambivalens hos det enkelte individ, han mener dermed at individuel ambivalens er skabt af de sociale omgivelser man befinder sig i (Helle-Valle, 2004, s. 204). Helle-Valle argumenterer at “whatever choices individuals make the contradictory aspects of social organisation and cultural values are such that they constantly create conflicts and often also violence (Helle-Valle, 2004, s. 204). Han trækker desuden frem at disse nye former for forhold, intensificerer den mangel på tillid og intimitet som karakteriserer mange ægteskabelige forhold i Afrika (Helle-Valle, 2004, s. 204).

4.1.2 Kønsroller, politik og udvikling

Namibiske myndigheder har sammen med kvindeorganisationer forsøger at samarbejde om at opnå aktiv deltagelse, for at nå frem mod *empowerment* af kvinderne i Namibia. Anne Waldrop beskriver *empowerment* som værende en proces hvorigennem man opnår mere magt end hvad man havde før. I faglitteraturen bruges det engelske begreb da der ikke findes en passende oversættelse på dansk/norsk. Empowerment blev en del af tankegangen indenfor udvikling bl.a. med henblik på kønsorienteret bistand i 1990'erne (Waldrop, 2013, s. 151). ‘Legal Rights The Namibian Constitution’ sikrer kvinder lige rettigheder ift. mændene på alle livets arenaer. Namibiske kvinder har bl.a. stemmeret fra hendes 18 år og kan stille op til valg fra 21 år (World Trade Press, 2010, s. 23). Dette betyder ikke nødvendigvis at dette er den generelle realitet, men i dag udgør kvinder eksempelvis 23% af nationalforsamlingen og 8% af det nationale råd (World Trade Press, 2010, s. 23). En bemærkning der er værd at knytte hertil er den store ulighed, der florerer kvinderne imellem. Her er den øverste strata af kvinder uddannede og besidder professioner på middelniveau og på administrative poster, imens underklassens kvinder fortsat lider under vold i hjemmet, seksuel chikane, og dødelige sygdomme som nævnt tidligere. Det skal dog påpeges at sådanne udfordringer ligeledes kan finde sted i et overklasse hjem, men denne tendens er mindre synlig. Altså er kvindes rolle i samfundet også påvirket af klasse, og en overklassekvinde kan endda have mere magt end en underklasse mand (World Trade Press, 2010, s. 23).

Ser man på den enkleste indikator for general velbefindendes i udviklingslande, kan det være brugbart at se på forventet levealder som en afgørende faktor. I årene mellem 1970 frem til 2000 er forventet levealder i udviklingslandene steget. Bl.a. har muligheden for

tilgang til familieplanlægningsprogrammer og reproduktiv helse påvirket denne positive udvikling. Dog er realiteten, at denne fremgang har vendt sig i Afrika. Og ved indgangen til det 21. århundrede fandt det værste tilbageskridt sted i Botswana, Lesotho, Malawi, Zambia, Zimbabwe og Namibia, hvor fattigdom og AIDS øgedes, og hvor kvinder nu har en lavere forventet levealder end mænd (Momsen, 2004, s. 24). Med udsigterne til at miste mellem 13-26% af arbejdsstyrke i agrikulturen i årene 1985-2020 på grund af netop AIDS, er Namibia if. FAO's udregninger fra 2002, det land der vil lide det største tab (Momsen, 2004, s. 88). Dette er en af udfordringerne som Namibia står overfor.

Ud over en høj rate af Aids-ramte, fandt man på baggrund af en WHO-undersøgelse af ni lande, at Namibia havde den højeste rate af seksuelt misbrug, hvor én ud af fem kvinder under den seksuelle lavalder, 15 år, havde rapporteret voldtægt (Gordon, 2013b, s. 324). Seksuel vold og voldtægt er et internationalt fænomen men alligevel mener Rachel Jewkes at årsagsforklaringen ligger i uligheder kønnene imellem. Hun mener altså at skellet mellem den status mænd og kvinder hver især opnår i samfundet, leder til at samfundet tolererer vold over for piger og kvinder (Gordon, 2013b, s. 324). Størstedelen af afrikanske kvinder er begrænsede i form af økonomisk underudvikling, manglende politisk vilje samt mønstre for seksuel diskrimination (Gordon, 2013b, s. 327). At reducere uligheden mellem kønnene er en mål vidt anerkendt, som delmål for at reducere fattigdommen i Afrika, fremgår det af en rapport fra Verdensbanken i 2005 (Gordon, 2013b, s. 328). Fuller stiller sig dog kritisk overfor om staten er i stand til at løfte denne opgave; "do the roots of family poverty run too deep to be uprooted through central policy? Or is the state institution as borrowed from the West ill equipped to push through the cultural membrane that surrounds local institutions such as the school and family?" (Fuller, 1999, s. 41). Ikke desto mindre tilføjer Fuller at denne politisering af udfordringer sker;

As with ethnicity, local institutions structured along gender lines express problems, strengths, and interests that requires fresh thinking about how to formulate effective policy remedies. Gender-related problems are becoming more politicized, even on a human scale within local communities (Fuller, 1999, s. 73).

Fullers teori lægger da op til at svagheder, eller manglende kapacitet ved de relevante ministerier, her 'Ministry of Gender Equality and Child Welfare' kan identificeres som en institutionel udfordring, med henblik på at implementere nationale politikker for empowerment og ikke-diskriminering af kvinder. Samtidig er der et behov for at kvinder oplyses om deres rettigheder, ansvar og friheder. Han påpeger dermed at der skal gøres en indsats, for at leve op til sådanne ansvar, som de lokale institutioner har.

If. sociolog April A. Gordon vil kulturelle normer som bl.a. høj fertilitet, være gennemgående med mindre de afrikanske samfund udsættes for en enorm transformation. Ikke kun høj fertilitet tilhører disse kulturelle normer, men også afstandtagen fra ufrugtbarhed, at fødsler er nødvendige for at reinkarnere forfædre, opfostring af børn, udvidede familiesystemer, polygyni og moralbaseret afstandtagen fra beskyttelse (Gordon, 2013a, s. 217), samlet er dette kulturelle normer der fastlåser den enkelte kvinde i et seksuelt adfærdsmønster der ikke tillader megen afvigelse.

4.1.3 Datingkultur og seksualitet

Når vi betragter og studerer hvordan køn og kønsroller i sin mangfoldighed påvirker verdenssamfundet, og måden hvorpå vi fortolker os selv, er det interessant at se på hvordan køn i udviklingsdebatten er blevet taget imod. Vi vil måske mene og påstå at vi i dag er på rette spor og nærmer os en fuld forståelse af kønnenes betydning. Den sydafrikanske kønsforsker Robert G. Morrell, fremhæver hvorledes de tidligere processer fokuserede på kvindes socioøkonomiske position og efterfølgende at den såkaldte 'second wave' med et langt bredere perspektiv nu også tilladte en inkludering af de kulturelle spørgsmål som sædvane⁷, moderskab og reproduktion, seksualitet og kroppen i sig selv (Morell, 1998, s. 610-611). Den nutidige bekymring ligger ifølge Morrell i vores identitet og subjektivitet. Udviklingsgeograf Oddvar Smukkestad, påpeger desuden at med den traditionelle feminisme, fulgte generaliseringer om kønsrelationerne i Afrika, som ikke gjorde plads til hverken nuancering eller differentiering (Smukkestad, 2009, s. 160-161).

Ifølge Gupta og Mahy eksisterer der forskellige trends der påvirker reproduktiv og seksuel adfærd mellem unge mænd og kvinder i Afrika, syd for Sahara. Rødderne for tidlig seksuel indvielse kan ofte forklares på baggrund af kønsrollerne i samfundet, og der er belæg for at pege på de forskelle, som forefindes i de sociokulturelle forventninger og normer, skriver Gupta og Mahy (2003, s. 42). Kvinder lader sig gifte i en yngre alder end mændene og præægteskabslig seksuel omgang er almindelig og ofte favoriseret. Graviditet i en tidlig alder betragtes som en måde hvorpå kvinden kan sikre sig et ægteskab med faderen da hun nu har påvist sin frugtbarhed over for manden og familien. Dette er tilsammen med til at forstærke hendes sociale ståsted (Gupta & Mahy, 2003, s. 42).

⁷ Engelsk: 'customary law' refererer til regler, love og traditioner indenfor det traditionelle samfund. Disse kan følges så længe de ikke strider imod den namibiske konstitution.

Når det kommer til kvindens seksualitet kommer Helle-Valle med et bud på hvorledes 'vestlig seksualitet' distancerer sig fra 'afrikansk seksualitet'. Han mener at vesten i sin form, er mere strikse og har et tydeligt skille mellem romantisk kærlighed og personlig nydelse, og at disse to kategorier er fastsatte motiver for at involvere sig i sex. Han mener samtidig at strategisk, materiel-orienteret brug af sin seksualitet er tabubelagt og eventuelt afbilledet i vores skræmmebillede: 'den prostituerede' (Helle-Valle, 2004, s. 205).

I at gøre et forsøg på at afdække egenskaber ved seksualitet, kan det være naturligt at begynde med at gøre sig et forsøg på at afgrænse begrebet, seksualitet, eksempelvis afgrænset til udførelsen i et bestemt geografisk område. I faglitteraturen er der gjort forsøg på at kategorisere 'afrikansk seksualitet' under en fælles fane. I sin indledning gør Jo Helle-Valle rede for hvilke overvejelser man bør tage sig, når man på én side har et mangfoldigt begreb der er yderst komplekst, i og med de regionale variationer internt på det afrikanske kontinent. Samtidig på den anden side, hvordan 'an African sexuality' kan være relevant at tale om, i og med den homogenitet af seksuelle praksisser, samt ideologi der deles af afrikanere i nord og syd (Helle-Valle, 2004, s. 195). Som analytisk begreb bør man håndtere begrebet seksualitet, både som en praksis men også et diskursivt tema som, hvorend i verden man færdes, varierer afhængigt af konteksten. Dermed mener Helle-Valle at konteksten altid bør belyses i en sådan analyse (Helle-Valle, 2004, s. 195). Smukkestad peger på nye narrativer når det gælder hvordan man bør studere 'de andre'. Han argumenterer for at kritikken af postudvikling og postkoloniale studier har medført at vi i dag, ved at samfund bør behandles gennem kulturforståelse samtidig med at udvikling bør ske på baggrund af dialog med den pågældende befolkning (Smukkestad, 2009, s. 235). Med andre ord er det altså vigtigt at have kundskaber om den sociale kontekst i denne type studier af kulturelt konstruerede, accepterede og kulturelt overførte uligheder.

Helle-Valle argumenterer for at "meanings are not unitary, invariable and geographically delineated wholes but linked to practically motivated social contexts" (Helle-Valle, 2004, s. 195). Han mener videre at den sociale kontekst ofte er forbundet til et specifikt sted, men ikke nødvendigvis et afgrænset territorium, og at folk med jævne mellemrum flytter til og fra disse steder, som i tilfældet af den transnationale migration der finder sted i bl.a. Namibia. I og med at seksualitet er et aspekt der florerer i en gruppes sociale liv argumenterer Helle-Valle for at det er relevant at have kendskab til ikke blot 'in-dividual' men også 'dividual'. Hermed beskriver han at ordvalget 'dividual' har som formål at lede vores opmærksomhed mod det faktum at vi som mennesker har forskellige perspektiver i forhold til

den kontekst vi er en del af. Dermed har disse konsekvenser for forholdet mellem køn og seksualitet (Helle-Valle, 2004, s. 196).

Gupta og Mahy gør sig enige med Helle-Valle, i og med at de mener at den sociale kontekst og omgivelserne påvirker reproduktiv- og seksuel adfærd samt praksis (Gupta & Mahy, 2003, s. 42 & Helle-Valle, 2004, s. 196). Ligeledes trækker disse forskere frem fænomenet sugar dating, og argumenterer for at det er veldokumenteret i Afrika, syd for Sahara. Hermed argumentere Gupta og Mahy for at fattigdom kan betragtes som et af problemets mange rødder, men peger samtidig på at transaktioner i forbindelse med seksuel omgang, ofte forefindes mellem tenårige i flere lande syd for Sahara, og ikke nødvendigvis som et udtryk for social fordømmelse (Gupta & Mahy, 2003, s. 42). Gensidig ydelse og modtagelse imellem de to køn er almindelig praksis især i tidlige seksuelle bekendtskaber, det sker dog i nogle områder at denne praksis sætter de unge tenårige i farezonen for HIV/AIDS-infektioner (Gupta & Mahy, 2003, s. 42).

4.2 Kjønnbasert vold

Mot kvinner som resulterer i en fysisk, seksuell eller psykologisk lidelse er definisjonen til WHO på kjønnbasert vold⁸. Dette inkluderer trusler, tvang eller berøvelse av frihet, enten det forekommer i det private eller offentlige rom (WHO, 1997). Begrepet kan også bli kort oppsummert som en forbrytelse hvor enhver kvinnens rett til frihet, beskyttelse og livet selv, blir brutt. Ifølge WHO blir en av tre kvinner slått, tvunget til sex eller misbrukt på andre måter. Det vanligste tilfellet er at kvinnen blir misbrukt av en hun kjenner. FNs helsefond, UNFPA, dokumenterer at Afrika, som region, er blant de regioner i verden hvor kjønnbasert vold ofte finner sted, og peker på at 36.6% av all vold i Afrika kan kategoriseres kjønnbasert vold (UNFPA, 2016).

Kjønnbasert vold er noe som foregår blant annet i Namibia, og forskning viser til en undersøkelse utført i år 2000 av FN, at 44% av namibiske menn kan si seg enige i at vold mot sin hustru kan rettferdiggjøres på en eller annen måte (UNICEF, 2007). Overgrep dukker også opp som et stort problem under diskusjonen om kjønnbasert vold. Statistikken viser til at mellom år 1991-2005 i Otjiwarongo, var den yngste som anmeldte seksuelt overgrep i åtte års alderen, og den eldste var 18. "The Combating Rape Act" representerte en etterlengtet seier for anti seksuelt overgreps aktivister i Namibia. De fikk fram viktige argumenter som å utvide

⁸ Egen oversættelse fra engelsk: Gender-based Violence, forkortet i forskningen som GBV.

begrepet seksuelt overgrep og hvem loven skal gjelde for om dette skjer. Aktivistenes nye lover krevde at kvinner, menn, gutter og jenter skulle bli beskyttet av loven. De krevde også at definisjonen av ulike typer seksuelt overgrep skulle få plass i den nye loven. Dette vil si seksuell trakassering, oral sexovergrep, seksuelt overgrep med ulike objekter, seksuelt overgrep med ulike kroppsdeler, seksuelt gruppeovergrep (Britton & Shook, 2014, s. 11).

Selv med det fornyede lovverket har Namibia et av verdens sterkest utviklede statistikk om overfall. Namibia er, som nevnt tidligere, per Verdensbankens definisjon, et øvre mellominntektsland, likevel er det vanskelig å finne midler til å sponse kampanjer hvor de fremmer nulltoleranse for kjønnsbasert vold.

UNFPA, United Nations Population Fund, har tiltak for å hjelpe kampen mot vold mot kvinner i utviklingssammenheng og humanitære sammenhenger. Målet deres, i samarbeid med FN, er å få en slutt på vold mot kvinner og jenter på et globalt nivå. UNFPA sine kampanjer er stasjonerte i 135 land for å ta opp temaet angående vold mot kvinner. I 2015 investerte de over 93 millioner dollar for å nå frem med budskapet sitt om å få en slutt på kjønnsbasert vold (UNFPA, 2016).

4.3 Migrasjon

Migrasjon er vanskelig å definere, men det relateres vanligvis til endring av bolig for en periode eller permanent, hvor man krysser en geografisk og administrativ grense (FN, 2016). Under vår opphold i Otjiwarongo, fant vi ut at de fleste eldre mennene, som var sugar daddies, viste seg å være arbeidere i byen. Det er arbeidsmigranter fra andre byer, eller til og med nabolandet Sør-Afrika, som er kommet til byer som Otjiwarongo for å jobbe med blant annet gruvedrift. Gruvedrift er kjent for å være et godt arbeid med gode lønninger i Namibia. Disse mennene bruker deler av lønna på jenter i byen, mens kone og familien er i hjembyen. Det er derfor veldig relevant for oss å legge frem litt generelt om migrasjon og særlig arbeidsmigrasjon.

4.3.1 Forskjellige typer av migrasjon

En skiller mellom forskjellige faktorer når det kommer til migrasjon. Illegal og legal migrasjon, hvor det er hovedsakelig snakk om man har de rette dokumentene for å kunne migrere. Frivillig og tvungen migrasjon, hvor man ser på om migranten er på flukt fra en fare eller migrerer på frivillig basis, ofte på grunn av utdanning og arbeid. Intern og internasjonal migrasjon, hvor man ser på geografien, om migranten har krysset en landegrense eller

migrerer innenfor landets grenser. Vi skiller også mellom rural og urban migrasjon, hvor rural peker til de som flytter ut av byen og urban er de som flytter inn til byen (Koser, 2016, s. 14-17).

4.3.2 Arbeidsmigrasjon

Arbeidsmigranter er mennesker som flytter til et annet land eller en annen by for å få seg arbeid. Arbeidsmigrasjon kan man sette inn i flere av faktorene ovenfor. Arbeidsmigrasjon blir vanligvis inndelt under fire forskjellige kategorier. Legal: Om man ikke er en lovlig migrant er det vanskelig å få jobb i den offentlige sektoren. Frivillig: De vil selv flytte til et annet sted for å få seg arbeid og tjene mer penger enn hjemme. Intern: Det er billigere enn å måtte krysse en landegrense, det er samme språk og ofte kortere distanse til familien hjemme. Og urban migrasjon skyldes som regel mer og bedre arbeid i byene enn på landet (Koser, 2016, s. 15-16). Helle-Valle argumenterer for at “meanings are not unitary, invariable and geographically delineated wholes but linked to practically motivated social contexts” (Helle-Valle, 2004, s. 195). Han mener videre at den sosiale kontekst ofte er forbundet til et spesifikt sted, men ikke nødvendigvis et avgrenset territorium, og at folk med jevne mellomrom flytter til og fra disse stedene, som i tilfellet av den transnasjonale migrasjon som finner sted i bl.a. Namibia, har forskjellige perspektiver i forhold til den kontekst man er en del av. I og med at seksualitet er et aspekt som florerer i en gruppes sosiale liv, argumenterer Helle-Valle for at det er relevant å ha kjennskap til ikke bare ‘in-dividual’, men også ‘dividual’. Dermed beskriver han at ordvalget ‘dividual’ har som formål å lede vår oppmerksomhet mot det faktum at vi som mennesker kan endre våre perspektiver, bl.a. på parforhold i forhold til den kontekst vi nå er en del av, etter å ha migrert og at dette kan ha konsekvenser for forholdet mellom kjønn og seksualitet (Helle-Valle, 2004, s. 196).

4.3.3 Dagens konsekvenser av migrasjon

Det er mange barn som vokser opp i en familie hvor den ene forelderen er fraværende. Særlig i den sørlige delen av Afrika, er det vanlig at arbeidsmigranter har seksuelle forhold til kvinner i den nye byen (Ansell, 2005, s. 68). Når menn migrerer til en annen by eller et annet land for å jobbe og tjene penger til familien, blir det kvinnen som er overhodet i familien som er allment utbredt i store dele av blant annet Afrika, og generelt for utviklingsland det en sjettedel av alle hushold som har en kvinnelig overhode (Momsen, 2004, s. 231). Dette som oftest på grunn av ustabile ekteskap, migrasjon eller mannens død. Sør-Afrika er nemlig et av

landene som ligger høyest på lista over flest hushold med kvinnelig overhode (Momsen, 2004, s. 43), ”However, in the last decade young women have begun to migrate independently in search of employment often in domestic service or sex work” (Momsen, 2004, s. 231). Det viser at det er blitt mer normalisert å drive med sexarbeid i de siste årene.

Det er over 230 millioner mennesker som i dag er internasjonale migranter, oppholder seg på et annet sted enn hjemlandet sitt. Ifølge IOM, International Organization for Migration, er det over 740 millioner mennesker som er interne migranter, som oppholder seg i en annen by enn sin hjemby. De aller fleste av disse migrantene, interne og internasjonale, flytter for å finne arbeid (FN, 2016). I følge ILO, International Labour Organization, var det i 2013, 7,9 millioner arbeidsmigranter, og av disse, 580.000 arbeidsmigranter i Afrika sør for Sahara (ILO, 2015).

4.4 HIV, AIDS og kjønnsykdommer

HIV står for ‘humant immunsviktvirus’. ”Hiv er et virus som medfører svekkelse av immunforsvaret slik at kroppen er mer mottakelig for infeksjoner og sykdom. Aids er diagnosen som brukes ved langtkommet hivinfeksjon med komplikasjoner.” (Folkehelseinstituttet, 2015). Forebyggende tiltak mot smitte av HIV vil være å alltid bruke kondom under samleie og aldri dele sprøyter med andre (Folkehelseinstituttet, 2015).

AIDS var, i 2013, sykdommen som tok livet av flest unge mennesker i verden. Det var hele 40 millioner mennesker som var blitt smittet. De fleste av de smittede bodde i utviklingsland (Whiteside, 2008, s. 13). Ifølge UNAIDS var det, i 2015, 19 millioner mennesker som levde med HIV i østlige og sørlige deler av Afrika. Det er denne regionen i verden som er mest påvirket av HIV (UNAIDS, 2016, s. 2). HIV/aids-epidemien er dessverre et eksempel på hvordan kvinner, med manglende rettigheter over egen kropp, ikke alltid er i stand til å kunne beskytte seg mot smitte. Journalist og forfatter med miljø- og utviklingsutfordringer som spesialfelt, Knud Vilby, peker derfor på den voksende tendensen i afrikanske land, hvor “sugar daddies velger yngre og yngre jenter som elskerinner i håp om å finne usmittede partnere” (Vilby, 2006, s. 230). Dette stemmer overens med tabell 14.22 i 'Namibia Demographic and Health Survey' fra 2013 som viser at 5,8% av namibiske kvinner i aldersgruppen 18-19 år, har hatt samleie med en mann på som var minimum 10 år eldre enn henne selv. Av disse kvinnene var prosentfordelingen høyere i rurale enn i urbane områder og prosentdelen dessuten er fallende i forhold til kvinners utdannelsesnivå (NDHS, 2013, s. 201-202). Denne tendensen belyser hvordan ungdommens kvinner ikke må overses i debatten.

Tvert imot er de i dag, i aller høyeste grad, viktige aktører som fortjener å få fortalt deres historie. Dette skjer i en tid, hvor man i følge Vilby så smått har begynt å anerkjenne tenårings seksuelle atferd, dog med store variasjoner fra samfunn til samfunn (Vilby, 2006, s. 230).

Som tidligere nevnt er det større sjans for en kvinne å bli smittet av HIV-viruset om hun allerede har en kjønnssykdom. Det er derfor viktig for kvinnene å alltid bruke kondom under samleie, både for å minimere sjansen for kjønnssykdommer generelt, og for å minske sjansen for å bli smittet av HIV. Her spiller den sosiale konteksten og omgivelsene inn på smittefaren, mener Gupta og Mahy. Dermed er de enige med Helle-Valle, da han også mener at den sosiale kontekst og omgivelsene påvirker reproduktiv og seksuell atferd og praksis (Gupta & Mahy, 2003, s. 42 & Helle-Valle, 2004, s. 196). Dermed trekker disse forskere frem fenomenet sugar dating og argumenterer for at det er veldokumentert i Afrika sør for Sahara. Dermed argumenterer Gupta og Mahy for at fattigdom kan betraktes som et av problemets mange røtter, men peker samtidig på at transaksjoner i forbindelse med seksuell omgang foregår ofte mellom tenåringer i flere land sør for Sahara og ikke nødvendigvis som et uttrykk for sosial fordømmelse (Gupta & Mahy, 2003, s. 42). Gjensidig ytelse og mottakelse mellom de to kjønn er alminnelig praksis spesielt i tidlige seksuelle bekjenskaper, det skjer da i noen områder at denne praksisen setter de unge tenåringen i faresonen for HIV/AIDS-infeksjoner (Gupta & Mahy, 2003, s. 42).

4.5 Tenåringsgraviditet

FN definerer en gravid tenåringsjente i en alderen av 13-19 år. Begrepet blir ofte referert til jenter som ikke har nådd myndighetsalderen. Denne alderen varierer fra land til land (UNICEF, 2008). Omtrent 16 millioner jenter i alderen 15-19 og ca. 1 million jenter under 15 føder hvert år. Disse fødslene utgjør 11% av alle fødsler verden om og de befinner seg som oftest i mellominntektsland (WHO, 2014).

Det finnes ulike faktorer til at tenåringsgraviditet oppstår. Gruppepress, narkotika, alkoholinntak, lite kunnskap om prevensjonsmidler og tradisjoner hvor en yngre jente går inn i et tidlig ekteskap, er noen av de mange faktorene. Gjennom gruppepress blir en presset til noe man selv ikke har lyst til, for å være med i gjengen. Dette kan føre til at man har ubeskyttet samleie hvor en konsekvens kan være å bli gravid. Alkoholinntak og narkotika kan føre til at dømmekraften blir svekket, og igjen kan det være tilfellet at prevensjonsmiddelet blir glemt. (WHO, 2014).

I de fleste tilfeller mangler det seksualundervisning i utviklingsland og jentene kan føle seg ubekvemme i forhold til å oppsøke tjenester som tilbyr prevensjon (UNFPA, 2016). Prevensjonsmidler kan i tillegg være dyre, som skaper enda en hindring for at skaffe seg disse (WHO, 2014). Når ekteskapet er inngått vises det at bruken av kondom synker, dette er interessant da 49% av jenter som lever i utviklingsland, gifter seg før de fyller 18 år. Statistikk fra FN som ble utgitt i 2008, viser til at hvert år er det 14 millioner barn i verden som blir født av unge kvinner, både gifte og ugifte, i tenåringsalderen (UNICEF, 2008).

At unge kvinner oppfostrer et friskt barn og klarer å forsørge det, er ikke alltid en selvfølge. Årsakene kan være både økonomiske og sosialrelaterte. Dette kan gå ut over både barna, kvinnene og deres familier. En kan se en tendens til at mange unge kvinner dropper ut av skolen som en følge av graviditet, noe som kan medføre vanskeligheten til å senere få arbeid uten en fullført utdanning. Igjen kan dette føre til økonomisk ustabilitet og dette gjør det problematisk å forsørge både seg selv og barnet sitt. I følge WHO kan det å få barn som tenåring øke risikoen for både moren og barnet. Unge kvinner under 20 år som føder i utviklingsland, har 50 % høyere risiko for å føde et barn som er dødt, eller ende opp med å dø i løpet av de første ukene (WHO, 2014).

4.6 Alkohol

Hvilke virkninger alkohol har på et menneske er individuelt. En kombinasjon av promille og hvordan ens fysiske og mentale form er mens en inntar alkohol, kan ha et utfall på hvordan en reagerer på alkoholrusen. Det finnes generelle symptomer en kan oppleve mens man konsumerer alkohol. Heving av stemmeleiet, redusert konsentrasjonsevne, økt impulsivitet og aggressivitet og at den kritiske sansen blir mindre skjerpet, er noe av disse symptomene (Folkehelseinstituttet, 2015).

WHO utførte en undersøkelse i 2004 som viser til at 2 milliarder mennesker verden om konsumerer alkohol (WHO, 2004). Likevel ser vi at det er en økning i alkoholinntaket i utviklingsland. I det sørlige Afrika kan en se at voksne i Mosambique drikker ca. 1.67 liter ren alkohol per capita, i Zimbabwe konsumeres det 5.08 liter per capita og i Namibia er det 2.39 liter per capita pro anno (USAID, 2009). I 1990 fant forskere ut at alkohol var det mest brukte rusmiddelet i Namibia (USAID, 2009). Det viste seg også at alkoholforbruk hadde en kobling med å ha høy utdanning og høyere inntekt. De som hadde dette, konsumerte ofte mer alkohol enn uutdannede (USAID, 2009).

Det finnes noen undersøkelser som viser til at unge i Namibia konsumerer alkohol i en tidlig alder. 32% av barn mellom 10-14 år har fått alkohol av en foresatt (USAID, 2009). Gruppepress og miljø kan også trekkes inn i denne sammenhengen. I noen hjem ser foreldre på alkohol som noe man kan kose seg med, og gjerne også foran barna. Dette kan påvirke et barns forhold til alkohol, og at det får et avslappet forhold til alkohol i ung alder. Oppbevaring av alkohol i huset kan føre til at mindreårige har lettere tilgang på å benytte seg av dette. Mange unge namibiere blir utsatt for alkohol gjennom bryllup, familiesammenkomster og fester. 50% av ungdom mellom 13 til 16 år har eksperimentert med alkohol, og ved 30-årene konsumerer rundt halvparten av innbyggerne alkohol minst en gang i uke (USAID, 2009).

4.7 Religion

Gældende for den sydlige del af Afrika er, at disse lande i dag har en majoritetsbefolkning som er kristne. Vi vil derfor afdække kendetegnene ved religionerne i den prækoloniale tid og vise hvordan kristen missionering har påvirket hvorledes området i dag lever med religion, i deres hverdag. Professor i religion og tidligere biskop, Ambrose Moyo, mener at religion gennemsyrrer alle aspekter af Afrikas traditionelle samfund. Selv hvis enkeltindividet hævder at han eller hun er anti-religiøs, vil denne person alligevel inddrages i det resterende samfunds religion, da Moyo skriver: "In terms of African thought, life can be meaningful only in community, not in isolation" (Moyo, 2013, s. 335). I og med at det afrikanske kontinent er uendeligt stort, inkluderer dette også at diversiteten af religioner er det samme. Og dermed er det nærmest umuligt at dække alle variationer.

4.7.1 Traditionelle religioner i Afrika

Hvad der i videnskaben betegnes som 'oprindelige religioner' eller 'traditionelle religioner' i Afrika, dækker over et mangefold at retninger der i årevis er blevet studeret af sociologer, antropologer og teologer for at besvare den uvished vi står med. De traditionelle religioner i Afrika, baserer sig ikke på et helligt skrift som bl.a. de semitiske religioner. Derfor har forskningsempirien bestået i kunst og orale overleveringer (Moyo, 2013, s. 335-336). Moyo redegør for fem karakteristika, som gør sig gældende inden for de fleste traditionelle religioner, og skaber dermed grundlag for hvad man kan kategorisere en 'komplet religion'. Qua de afrikanske grupper organisering i komplette samfund med egne sociale, økonomiske, religiøse og politiske enheder, har der if. Moyo ikke været grundlag for missionering.

I kontrast til det fokus der er på seksuel adfærd og kyskhed, i store dele af religiøse samfund i den vestlige verden er, global uddannelsesforsker, Anders Breidlid under det indtryk at; "attitudes towards the sexual act are simple and straightforward, and that virtue is related more to 'success in reproduction than to limiting profligacy'" (Breidlid, 2009, s. 23). Altså står reproduktionen i stedet som den centrale del af de traditionelle religioner i Afrika, frem for holdning til hvad er rigtigt eller forkert. Breidlid påstår i tillæg at man har en pragmatisk holdning overfor kvindelig seksualitet, hvor man tillader eftergivenhed over for førægteskabelige relationer, der ikke åbenlyst udføres i det offentlige rum. Ligeledes bliver utroskab inden for ægteskabet ej heller betragtet som syndigt af en sådan karakter at det afstraffes (Breidlid, 2009, s. 23).

De traditionelle religioner i nutidens Afrika, fortsætter med at have stor indflydelse på hvordan det afrikanske folk lever sin hverdag. Samtidig skal det nævnes at disse oprindelige religioner langt fra er statiske, men er i stand til at indpasse sig under en livsstil der lader sig påvirke af de store verdensreligioner og mange andre tendenser der påvirker et samfund. Ikke blot på det afrikanske kontinent, men også i de tidligere kolonier i Amerika, lever disse religioner fortsat videre på en mere eller mindre tilpasset måde og under andre omstændigheder (Moyo, 2013, s. 344).

4.7.2 Kolonitiden og missionering

Den største religion i Afrika er i dag kristendommen med omkring 470 millioner kristne anno 2010 if. The Pew Forum (Moyo, 2013, s. 345). Kristendommen har eksisteret i Afrika helt tilbage til det første århundrede, i Egypten. Og den koptiske kirke betragtes som en af de nuværende ældste kirker. Kristendommen har spredt sig til landene omkring Egypten, og fik stor indflydelse i bl.a. Etiopien. Men historien om hvordan kristendommen kom til Afrika syd for Sahara er en helt anden (Moyo, 2013, s. 345). I dag er 57% af befolkningen i denne region, registrerede kristne if. The Pew Forum (Moyo, 2013, s. 345). Men først fra begyndelsen af det 15. århundrede forsøgte portugisiske missionærer at sprede kristendommen til denne sydlige del af Afrika. Hvor der blev missioneret hang oftest sammen med handelsinteresser og derfor mødte man bl.a. modstand fra arabiske handelsmænd, der frygtede at deres monopol på handel, langs den afrikanske vestkyst ville blive udfordret (Moyo, 2013, s. 347).

I det tidlige 19. århundrede opstår modstanden over for slavehandlen, hvilket resulterer i at bl.a. Storbritannien og De Forenede Stater frigiver deres slaver. De hjemvendte slaver havde i mellemtiden konverteret til kristendommen og bragte nu denne religion med til

hjemlandet. Det vil altså sige at der var flere veje, hvorpå kristendommen infiltrerede det afrikanske kontinent, og bød senere på politisk indflydelse bl.a. grundet opførelsen af skoler og uddannelse af de først afrikanske, kommende ledere (Moyo, 2013, s. 348). Ved indgangen til det 20. århundrede var kristendommen stærkt forankret i denne del af verden (Moyo, 2013, s. 347).

Den kristne missionering var en succes bl.a. grundet den beskyttelse de nød fra koloniadministrationerne. Og missionering gik dermed hånd i hånd med koloniseringen (Moyo, 2013, s. 347). Kenyas første præsident udtalte;” When the missionaries came the Africans had the land and the Christians had the Bible. They taught us to pray with our eyes closed. When we opened them they had the land and we had the Bible” (Moyo, 2013, s. 347-348). Og således kan man begynde en velfortjent diskussion om denne konfliktfyldte periode.

4.7.3 Afrikansk kristendom og religionens indflydelse

Efter de afrikanske landes uafhængighed er 'europæisk kristendom' erstattet med 'afrikansk kristendom' påstår Moyo og hun peger bl.a. på mange af de nye uafhængige kirker⁹ (Moyo, 2013, s. 348). Dette er blot ét af eksemplerne på hvordan man i afrikanske lande, har formået at forene traditionelle religionsformer med kolonitidens arv.

Moyo argumenterer for at afrikanere på lige fod med andre mennesker, der søger en religion, leder efter et sted hvor man kan ytre sine oplevelser, finde sin identitet og en mening. Religion i Afrika skal danne grundlag for at promovere menneskelige interesser såsom helse, økonomisk stabilitet, menneskelig udvikling samt være i stand til at kunne håndtere konflikter i de sociale relationer (Moyo, 2013, s. 367). Befolkningen som søger råd i religionen leder efter løsninger der kan lette den lidelse, manglende fremgang, usikkerhed og negativ social udvikling der har fundet sted i historien konkluderer Moyo (Moyo, 2013, s. 367).

4.8 Medier

Dagens ungdom er en generasjon som vokser opp med internett kjent som noe mer enn bare 'internettet fra den lille skjermen', slik som de tidligere generasjonene gjerne kjenner det. (Kreutzer, 2009, s. 7) Derfor er det viktig å ta for seg hvilke roller mediene spiller inn i ungdommenes hverdag og det sosiale liv.

⁹ For en analyse af grundene bag de uafhængige kirker, se Moyo, 2013, s. 349-353

4.8.1 Medier og seksualitet

McFadden hevder at alle samfunn og deres kulturer forbinder bekledding og fysisk utstråling med sex og seksualitet, og hvordan vi kler oss avspeiler dermed våres seksualitet og de kjønnsrollene vi har valgt å påta oss (McFadden, 1992, s. 172). Hvordan vi setter opp håret, hvordan vi kler oss og for eksempel bruken av kosmetikk, skaper en utstråling som danner deg som person, men som også sender et budskap til offentligheten rundt deg. McFadden mener at kvinner ikler seg sin seksualitet, eller mer beskjedent sin identitet, for mannens skyld. Kvinner universelt, gjør masse for å passe inn i mannens stereotypi om skjønnhet, en forestilling skapt av menn og brukt av menn (McFadden, 1992, s. 172). Han påpeker at særlig yngre afrikanske kvinner fra middelklassen konfronteres med disse skjønnhetsstereotypiene (McFadden, 1992, s. 172). Mediene har en aktiv rolle og ofte med fokus på kvinnen når de skaper disse sexistiske stereotypiene (McFadden, 1992, s. 173-174). I dag er vestlig bekledding blitt et medium hvor den afrikanske kvinne kan uttrykke seg seksuelt i det offentlige rom. Her påpeker McFadden, at det er blitt skapt en kulturell misforståelse, hvor unge menn og kvinner forbinder denne utstrålingen som et værende uttrykk for seksualitet og aksept, mens de eldre generasjonene rundt dem, assosierer denne utstrålingen med blant annet tenåringsgraviditeter og grunn til HIV-smitte (McFadden, 1992, s. 174).

Videre skal vi ta for oss analysedelen hvor vi skal kartlegge og analysere våre empiriske funn. Før vi introduserer de empiriske funnene, vil vi presentere våre observasjoner i Otjiwarongo, for å gi et mer realistisk og nyansert syn på hvordan vi opplevde hverdagen i byen.

5 Våre observasjoner i Otjiwarongo

Namibias historie, vår metode og teori er nå lagt frem. Før vi skal presentere våre funn og analyse, er det viktig at vi gir et innblikk i hvordan vi opplevde felten, ettersom hele vårt opphold i Otjiwarongo kan defineres som en stor deltakende observasjon. Det kan nevnes at Otjiwarongo ligger i den nordre delen av Namibia, i regionen Otjozondjupa. Byen har rundt 28. 000 innbyggere pr. 2011 (Otjiwarongo Municipality, 2016), og dette kan være med på å gi et bilde på hvor byen ligger, hvor stor den er og hvor observasjonene fant sted. Våre feltnotater har vært et bra verktøy om kveldene til å reflektere over hva vi har sett denne dagen, og gjør det nå i etterkant mulig for oss å erindre hva vi opplevde på de fem ukene. Disse følgende utsagnene vil derfor være basert på våre feltnotater og observasjoner.

5.1 Første dag på Paresis Secondary School

Som fortalt tidligere ble vi møtt av hyggelige mennesker i Otjiwarongo som var åpne for å hjelpe oss med å få et best mulig feltarbeid. Da vi først gikk inn på Paresis Secondary School, ble vi møtt av nysgjerrige ungdom. Jenter og gutter, samtlige mørkhudede med identiske uniformer, noen mer slitt enn andre. Alle fulgte oss med blikket og gransket oss fra topp til tå. Det var vanskelig å si hva de følte da de fikk øye på oss, for å ikke generalisere, var nok alle mest nysgjerrige. Klasserommene var relativt rene. Noe av det første en anonymisert lærer sa da vi fortalte denne personen om oppgavens tema, var at på personens tidligere skole, kunne han ha plukket ut hver enkelt jente som hadde en suger daddy. Dette ga oss litt mer selvtillit når det kommer til selve gjennomføringen av feltarbeidet. Det var en bekreftelse på at det var jenter som hadde en suger daddy i byen. Vi var også på Otjiwarongo Secondary School, men vi tilbrakte mest tid på Paresis Secondary School og velger derfor å dele opplevelser og observasjoner spesielt derfra.

Ved videregående skole, og ellers også på grunnskolenivå, i Otjiwarongo, og i det resterende Namibia, har elevene et eget fag som baserer seg på livet og er kalt 'life skills'. Her blir det undervist i blant annet bruken av prevensjon under samleie, hvordan være en god lytter, respekt, hygiene, forståelse og hva som er meningen med hjemmelekser. Dette anser vi som et viktig fag, i og med at elevene lærer relevante kunnskaper som er til god nytte videre i livet. Vi har selv deltatt i et par klesstimer hvor elevene har blitt undervist i life skills. I oppgaven har vi valgt å benytte oss av den engelske betegnelsen for dette faget, da vi ikke har et godt norsk ord for life skills.

5.2 Milkshake

Etter den første introduksjonsdagen ved Paresis Secondary School, tikket det inn en melding på WhatsApp fra ei av jentene på skolen. Et par av jentene i 12. klasse hadde nemlig spurt tidligere om å få nummeret vårt. De spurte da om vi ville bli med på fast-food-restauranten, Wimpy, for å drikke milkshake med dem. Det var en veldig hyggelig opplevelse, og vi kom tett inn på ungdommens hverdag. Rundt bordet var det sladder, billedtaking og utveksling av historier. Da jentene spurte om vi hadde Facebook, svarte vi høflig at vi ikke hadde, fordi vi ville holde oss på et profesjonelt nivå og ikke 'bli venn' med dem over internettet som kan være svært villedende av og til. Det hyggelige møtet avsluttet med at alle skrapte sammen noen mynter hver og betalte for milkshaken.

5.3 Politistasjonen

For at vi skulle få gjennomføre et intervju med en ansatt ved politiets 'Child Care and Protection Unit', måtte vi først få et gyldig dokument fra politistasjonen som ga oss tillatelse til dette. Dette viste seg at skulle bli en lengre og vanskeligere prosess enn forventet. På den overopphetede politistasjonen ble vi sendt videre fra det ene kontoret til det andre, etter at vi hadde stått og ventet ved resepsjonen i en drøy time. Alle kontorene hadde mye som vi anså som skrot. Flere esker med dokumenter og alle hadde Namibias flagg og et stort innrammet bilde av president Hage Geingob på veggen. Den ene politimannen som vi snakket med på veien, gikk rundt med en tryllestav i hånda. På det siste kontoret ble vi møtt av politimesteren og hans kontor var adskillig større enn de andres. Han var nysgjerrig på hvorfor vi ville intervju den ansatte ved 'Child Care and Protection Unit', og vi pyntet på sannheten da vi fortalte at vi forsket på kjønnsroller i samfunnet i Otjiwarongo. Vi tenkte at sannsynligheten for å få dette tillatelses-dokumentet ble større om vi sa det slik, enn om vi sa vi forsket på suger dating. Etter en spesiell samtale med politimesteren, hvor han blant annet inviterte oss på middag, trodde vi at avtalen om å få dette viktige dokumentet var i boks. Dokumentet kunne, i følge politimesteren, hentes i løpet av tre til fire dager. Dette viste seg å være vanskeligere enn som så. Dokumentet så vi nemlig ikke noe til, selv om vi ringte flere ganger og til og med møtte opp ved politistasjonen og spurte direkte. Ved sistnevnte, direkte oppmøte ved politistasjonen, opplevde vi at det ble lunsjpause og de fleste forlot stasjonen. Resepsjonen ble stengt, og det var uvisst om når den ville åpnes igjen. Dette førte til at vi aldri fikk til et intervju med den ansatte ved 'Child Care and Protection Unit'.

5.4 Observasjon i 'location'

Mr. Upi tilbød å ta oss med til 'location' på en vanlig hverdagskveld, da han ville forklare og vise oss hvor størstedelen av våre informanter kommer fra. Han fortalte oss hvordan disse områdene historisk sett har vært under sterk kontroll og overvåkning. Seinere ble disse områdene sentrum for kampen mot apartheidstyret. Dette resulterte til at man i 80'erne installerte høye lysmaster så det var enkelt å få øye på uroligheter fra luften. I Namibia har man etter uavhengigheten i 1990 hatt intensjoner om å forbedre levestandarden i 'locations'. Bl.a. har man noen steder rennende vann, kloakk, asfalterte veier, parker, skoler og andre typer infrastruktur (E3, 14.02.17).

Men sammenlignet med byene, eksisterer som fortsatt en sørgmodig stemning som vitner og landets historie. Og mange av de sosiale utfordringer står aller tydeligst i landets 'locations'. Disse områdene som den dag i dag fortsatt eksisterer, bærer preg av en relativt dårlig levestandard sammenlignet med livet i byene. For eksempel kan det nevnes: høy arbeidsløshet, overbefolkning, slumområder uten vanntilførsel og elektrisitet samt. høy kriminalitetsrate (E3, 14.02.17). Det skal nevnes at størstedelen av våre primærinformanter er bosatt i noen av Otjiwarongos mange 'locations'. Derfor har rasismen, fortsatt en sentral plass i samfunnet, som har diskriminerende konsekvenser våre informanter samt andre mørkhudede namibiere som bor i 'locations'. Muligens kan man argumentere for at etnisitet blir mer og mer relevant, når suksessfulle mørkhudede namibiere lykkes med å flytte til byene for å leve et bedre liv.

5.4.1 Baren i 'location'

Vi fikk høre fra flere primærinformanter at det var spesielt en bar på grensen til 'location' at man kan ha gode sjanser for å treffe flere av byens sugar daddies. Dette var, som tidligere fortalt i 3.2.2, en del av vår deltakende observasjon. Dette har vært et sterkt verktøy, som har hjulpet oss med å nyansere våre oppfattelser. I dette tilfellet blir dataene vi har samlet inn under intervjuene våre verifisert. For å beskrive hvordan denne kvelden var, har vi valgt å legge frem et eksempel fra feltnotatene våre (Se vedlegg 10.9, Eksempel på anonymiserte feltnotater). Disse feltnotatene viser til at vi opplevde det å komme tett inn på den kulturen som finnes ute på barene, hvordan det var å bli 'sjekket opp' av en mann som trolig var sugar daddy, ut ifra hvordan primærinformantene hadde beskrevet disse mennene under tidligere intervjuer.

6 Analyse av de empiriske funn

Vi har nå lagt fram våre observasjoner i Otjiwarongo og gitt et bedre innblikk i hvordan vi opplevde feltarbeidet, og videre skal vi i dette kapitlet ta for oss ulike empiriske funn fra feltarbeidet i Otjiwarongo, Namibia. Vi har fått mye interessant informasjon, og spennende historier, men vi vil fokusere på å legge frem det som er mest relevant i forhold til vår problemstilling som står under 'Problemformulering', 1.1. Kapittel 6, 'Analyse av de empiriske funn', vil ha flere delkapitler hvor det vil bli presentert temaer som blir analysert og satt opp mot teorien i de tidligere kapitlene.

6.1 Sugar dating

Sugar dating som begrep er vidt, brer seg ut og kan betraktes på en rekke ulike måter. Det finnes ikke en konkret forklaring på dette, og det er vanskelig å presisere hva som er sugar dating og hva som ikke er det. I dette avsnittet skal vi likevel gjøre et forsøk på å definere fenomenet slik som våre informanter har beskrevet for oss. Vi vil i tillegg gjerne fremheve at sugar dating er et internasjonalt fenomen, men med store variasjoner. Derfor argumenterer vi for at et slikt begrep ikke kan analyseres uten å se på den kontekst hvor fenomenet opererer. Dermed vil vi i denne oppgaven, belyse sugar dating og hvordan dette finner sted, konkretisert i Otjiwarongo, Namibia.

6.1.1 Hva karakteriserer sugar dating?

Som nevnt finnes det ulike faktorer som kan beskrive fenomenet sugar dating, og det er svært omfattende å beskrive i detalj. Likevel er det noen faktorer som kan karakterisere fenomenet, som informantene nevner gjentatte ganger under intervjuene. Dette gjør det svært pålitelig og troverdig for oss å kunne definere de forskjellige karakteriseringene.

Når et sugar dating-forhold skal foregå, trenger det i hovedsak kun to ulike elementer; en sugar daddy og en sugar baby. En sugar daddy blir, av våre informanter, ofte beskrevet som en eldre mann som har masse penger. På bakgrunn av dette, ser det ut til at den aktuelle mannen har råd til å kjøpe seg selskap, og det er her sugar babyen kommer inn. En sugar baby er ofte en yngre jente eller kvinne. Det er vanskelig å sette en nedre og en øvre grense på en sugar baby sin alder, men informantene våre kunne fortelle om jenter helt ned til 8-års alderen som var beryktet som sugar baby. Hvor gammel kvinnen er, kommer an på sugar daddys alder og hvilken alder han foretrekker. Det er likevel ingen garanti for at en mann over 70 velger ei litt eldre dame fordi han selv er gammel. Dette er noe som vil variere fra mann til mann og hva han som sugar daddy foretrekker. En sugar daddy er også beskrevet som en mann som i mange situasjoner skjuler det han holder på med. Han har gjerne en stiftet familie med kone og barn, men ønsker noe mer enn dette. Derfor har han, som en person med mye penger, mulighet for å få det som tilfredsstillende han i bytte mot penger og materialistiske objekter.

I intervjuguiden har vi et spørsmål som lyder som følger: “What do you think you can get out of having a sugar daddy? Materialistic, emotionally etc.?”. På dette spørsmålet er det en rekke elementer som går igjen når informantene svarer. “You can get money in cash,

clothes, specific hair styles like ‘brazilian’¹⁰ or nice nails.’ (L28, 28.02.17). Her forteller informanten at klær, penger og andre materialistiske ting, er sannsynlig å få av en sugar daddy. De forskjellige materialistiske gjenstandene varierer fra hva som er trendy og ikke, og dette gjelder også hårfrisyrer og klær. I tillegg påpeker informantene at universitetsstudenter foretrekker at deres sugar daddy betaler skoleutgifter deres, fremfor den nyeste telefonen.

Når vi stiller spørsmål om hvor en sugar daddy og en sugar baby møtes, er det en spesiell plass som informantene konsekvent nevner, nemlig barer og klubber. Informantene ga oss i tillegg navnet på én spesifikk bar på grensen til ‘location’, men navnet har vi anonymisert i denne rapporten. Det viser seg å være svært vanlig at de finner hverandre ute blant folk. Dette fikk vi også oppleve, slik det er beskrevet i avsnittet ‘baren i ‘location’’, 5.4.1. Størstedelen av informantene våre uttrykker likevel en type etisk misnøye med dette fenomenet, og hvordan det brukes i dagens samfunn. Flere av informantene nevner at det finnes en rekke negative konsekvenser ved å ha en sugar daddy, og slik som det blir skrevet om i kapitlet om religion, har religion mye å si for informantenes beslutninger og deres syn på hva som er rett og galt. Et eksempel på at jentene reflekterer mye rundt dette, er informant L27, Hun sier at den aktuelle sugar daddien lett kan gjemme giftringen sin, og sørge for at han selv blir tilfredsstilt. At han lett kan forlate deg igjen. Hun sier også at sugar daddies liker å date unge jenter, og se på de eldre kvinnene som om de var gått ut på dato (L27, 24.02.17). Når vi ser på helheten over hva informantene har svart når vi spør dem om deres personlige syn om sugar dating, kan vi se en rekke ulike meninger og begrunnelser. Det er likevel en stor tendens til skepsis som preger svarene deres, og det er ingen tvil om at dette som skjer så nært deres hverdag, er noe som betraktes for så å bli fordømt.

6.1.2 Terminologier, medier og tilbøyeligheter

Da vi startet arbeidet med intervjuguiden vår, var hovedfokuset på terminologiene sugar dating, sugar daddies og sugar babies. Disse begrepene brukte vi derfor videre i all forarbeid og under forskningen i Namibia. Vi har også valgt og bruke disse begrepene videre som hovedbegreper i oppgaven. På bakgrunn av relativt begrenset publisert forskning på området, var det få muligheter for oss å lese forskning som traff konkret på sugar dating. Dette gjorde at vi som forskere fikk mulighet til å oppdage en innkommende trend i feltet vi forsket på. Etter å ha stilt første spørsmål under kategorien *Sugar dating* i intervjuguiden vår en rekke ganger, ble vi introdusert til en helt ny terminologi for denne trenden. I stedet for å referere til

¹⁰ Brazilian; en type hårstil hvor ekte brasiliansk hår blir sydd på det naturlige håret

sugar daddy og sugar baby, refererte jentene nemlig til blesser og blessee. “What have you heard about the phenomenon sugar dating?”, “We are calling that having a blesser. Blesser is like when an old man has a young girlfriend. We call him a blesser. Because he gives her things. It is very common.” (L6, 09.02.17).

Som vi vet er historie ofte knyttet tett til landet og deres utvikling. I denne situasjonen spiller kolonihistorien og Namibias forhold til Sør-Afrika en relativt stor rolle. Forholdet mellom Sør-Afrika og Namibia, kan betraktes som et storebror-lillebror-forhold. Til tross for at det namibiske folk ikke alltid uttrykker fullkommen kjærlighet til nabolandet, ser vi tendenser til at Namibia ofte går i Sør-Afrikas fotspor når det gjelder blant annet trender. Dette gjør at Namibia går igjennom ulike faser først etter at Sør-Afrika har banet vei for Namibia inn i dem. Og at trender som gjelder i Sør-Afrika, gjerne også kommer til Namibia etter en liten stund. Begrepene blesser og blessee er et eksempel på dette. Disse termene kom med mediene fra Sør-Afrika til Namibia. Etter en liten stund oppdaget samfunnet i Namibia at disse ordene var å foretrekke fremfor de tidligere brukte, og at dette var noe som ga fenomenet en mer positiv utstråling. Denne nye termen gjorde at fenomenet tok en vending fra å være noe litt mørkt og tabubelagt, til å være populært og trendy i samfunnet. Dette uttrykker L15 i hennes intervju når vi spør henne hvor vanlig det er å ha en blesser i hennes vennekrets:

Society has somehow made it cool. A name change from sugar daddy, which I heard a lot when I grew up is now a blesser. It is the same. And society encourages girls to do that. It is more cool to have a blesser. People keep it as a secret even within friends. It might be that the one you expect the least has a blesser (L15, 15.02.17).

Med denne nye trenden, kom også nye elementer ved fenomenet. Dette ble vi introdusert for under intervjuet med ‘Chief Community Liaison Officer’ Julia i ‘Ministry of Gender and Equality’. Hun forteller at det finnes ‘levels’, eller nivåer, i fenomenet, fra level 0 til level 4. Dette går ut på at både han som sugar daddy og hun som sugar baby kan være på forskjellige nivåer. For eksempel kan en sugar baby være på level 3, og kreve det en sugar daddy på level 3 har å tilby. Det vil si at jo høyere en sugar daddy eller da blesser er på skalaen, desto mer kan han tilby for hans sugar baby eller blessee. Dette er derimot noe primærinformantene våre sjeldent nevnte, som kan tyde på at dette er noe nytt og ukjent for mange, og at dette kanskje er noe som de mer erfarne sugar babiene finner gjeldende.

6.1.3 Bruk av sosiale medier

Sosiale medier spiller en stor rolle når dette fenomenet, sugar dating, skal beskrives. Sosiale medier er noe som kommer opp i mange av informantenes svar. Flere nevner apper som 'WhatsApp'¹¹, 'Facebook' og 'Instagram'¹² i sammenheng med intervjuene og de brukes åpenbart flittig både med positive og negative intensjoner. Et eksempel på negative intensjoner kom frem under intervjuet med informant L14, og det ble fortalt at for en tid tilbake skjedde en skjebnesvanger hendelse med to ulike kvinner, hvor deres sugar daddy hadde tatt uante videoer av damene og delt både disse og andre upassende bilder på sosiale medier. Dette etter at kvinnene hadde gitt uttrykk for at de ville ut av sugar dating-forholdet (L14, 15.02.17). Informantene forteller også at en sugar baby ofte møter mannen på sosiale medier. Dette nevner L4, og hun sier som følger:

I knew one, I knew two actually. One dropped out of school because of the video. She sent nude pictures to this guy, and a video of her masturbating. The guy posted it on Facebook. People downloaded the video from face and posted it on other social media. The last one was a married woman that was exposed. The lady said no I want to end this, and he said no you cannot. And then now everybody in Namibia knows (L4, 06.02.17).

Det er med andre ord veldig enkelt for begge parter å få kontakt og oppnå deres intensjon. Ellers er det første steget i et sugar dating-forhold hvor denne eldre mannen får jentas nummer, og forholdet utvikles etter dette. Informantene beskriver også hvor enkelt det er å møte på en sugar daddy som er på leting i hverdagen. Han oppsøker jentene hvor som helst, og de kan risikere å bli kontaktet av en sugar daddy på vei hjem fra skolen eller når de handler på butikken.

We experience that on a daily basis every day when we walk home there are older men making a beep sound, trying to be funny, sending us kisses and all. Sometimes when I have to go out to the store, I will find these men sitting outside with drinks, asking for your number. So it's all over (L5, 06.02.17).

I neste delkapittel skal vi introdusere ulike motiver som ligger til grunne når en sugar baby bestemmer seg for å involvere seg i et forhold med en sugar daddy.

¹¹ WhatsApp; en app der man kan chatte med enkeltpersoner og i gruppesamtaler.

¹² Instagram; en app der du kan publisere bilder og videoer og følge andres profiler.

6.2 Motiver for å involveres i sugar dating

Det er flere ulike årsaker til at en blir involvert i sugar dating. Under feltarbeidet fikk vi mye informasjon om nettopp dette, men på grunn av oppgavens begrensning, vil vi ta for oss kun fem årsaker som vi anser som mest aktuelle.

6.2.1 Ingen andre alternativ - fattigdom

Fattigdom vil være en av disse årsakene som vi anser som viktige. Det er store deler av befolkningen i Otjiwarongo som er relativt fattig. Life skills-læreren ved Paresis Secondary School, Mr. Upi, mener boforhold, eller miljø, er de største problemene blant de unge i Otjiwarongo. Enkelte av hans elever lever under harde kår. Hjemmene deres er ofte elendige med dårlig hygiene, liten plass og ikke et ordentlig toalett. Noen hus har ikke toalett i det hele tatt (E3, 14.02.17). Chief Community Liaison Officer, Julia, hevder at det ikke er så mange inntektsmuligheter for unge jenter, utenom dating. Likevel oppfordrer hun til å ta småjobber som vasking av tøy og barnepass (E4, 17.02.17). Ms. Veronica, life skills-lærer ved Otjiwarongo Secondary School, forklarer også at det er omfattende å få en form for inntekt som ung jente, og at de derfor bruker sugar daddy som en inntektskilde. "Using the big man to survive" (E1, 07.02.17).

De fleste fagfolk og ansatte ved departementene vi har intervjuet, har lagt frem om vanskeligheten for å få en inntekt som ung jente. Life skills-læreren, Mr. Upi, sammenlikner Namibia med Europa. I Europa er det mange yngre jenter som har en deltidsjobb på kafé, butikker eller andre steder, mens i Namibia er det ikke like lett. I Namibia får man ikke jobb som ung jente, med mindre familien har gode kontakter (E3, 14.02.17). "Here in Namibia there is only a few women that are privileged to have a job, so most of them are depended on men." (L3, 06.02.17). Det er da fattige jenter som inngår et forhold med en sugar daddy (L12, 15.02.17).

Videre kan vi stille oss spørsmålet om disse pengene virkelig blir brukt til å dempe fattigdommen. Ms. Veronica forteller oss at en jente ikke alltid bruker en sugar daddys penger til utseendet og data, men også til å forsørge seg selv og den fattige familien sin. Grunner til at jentene lever under fattige omstendigheter kan være arbeidsløshet, at de ikke har ansvarsfulle foreldre eller at de mangler en forelder eller i verste fall begge to (E1, 07.02.17). Historier om jenter som må droppe ut av skolen for å ta vare på sine yngre søsken (L19, 21.02.17), har vi også fått høre, men det er bare av de mildeste. Det hender at en sugar daddy blir familiens sponsor. Mr. Upi påstår at rundt 20 % av de som bor i Location ville akseptert

en sugar daddy som sponsor for familien (E3, 14.02.17). “He can give you what you need. Such as basic things, food.” (L24, 23.02.17). “Sometimes if you don’t have food at home, there is someone that could help you.” (L5, 06.02.17). Dette viser til at flere informanter som vi intervjuet, kan se den ‘positive’ siden ved å ha en sugar daddy, og å ha en som kan støtte familien sin.

På en annen side forteller utdanningsinspektøren i regionen, Otjozondjupa, at jentene ikke bryr seg om hvordan det ser ut i hjemmet deres. Om det er dårlig standard, ikke innlagt vann eller trangt. De bryr seg mest om utseendet sitt (E8, 24.02.17). Dette handler kanskje mer om press utenfra, se bra ut og være med i gjengen, noe skal vi se mer på i et senere delkapittel om gruppepress, 6.2.3.

6.2.2 Internat

Internat er et alternativt bosted for barn og unge som går på skole, men vi skal holde oss til internat for jenter i ungdomsårene. Mr. Josef, internatleder ved Paresis Secondary School, forteller at jentene som bor på internat, er de med familier som bor langt borte fra skolen. Det er også jenter som ikke har foreldre som har mulighet til å ta vare på dem, eller jenter som ikke har foreldre i det hele tatt (E2, 07.02.17). Under feltarbeidet snakket vi med flere jenter som bodde på et internat, og vi forsto at dette var vanlig blant unge. Det var ikke bare jenter fra andre byer som bodde på internat, men også de som hadde foreldre i Otjiwarongo. Kan dette være ‘den enkle veien’ å ta som forelder? Ungdommer er kjent for å være vanskelige. Ved å bo på internat medfører det flere fordeler, og det finnes også noen som bor der, kun for å ta i bruk disse fordelene. Det er trygt, de får mat og de får disiplin (E2, 07.02.17). Fra jentenes perspektiv blir disiplin sett på som noe strengt med regler og straffer. Et eksempel på straff kan være å ikke få middag på grunn av bråk (L2, 06.02.17).

Informant, L15, forteller i sin dagbok om hvordan hun misliker å bo på internat. Hun savner ofte sin mor, og å kunne snakke med henne om alt. Det er strenge regler og få folk som virkelig bryr seg om henne. Noen ganger sitter hun og lurert på om foreldre egentlig vet hvor hardt det er på bo på et internat. Etter skoletid er det strenge regler for når man kan dra ut, og når det ikke er lov. De blir veiledet gjennom hverdagen og fortalt hva som skal gjøres. Mobiltelefoner er ikke tillatt, og de voksne forteller når de får sosialisere med de andre jentene på internatet og når det er på tide å lese pensum (L15, dagbok, 15.02.17). Jentene blir med andre ord sosialt kontrollert, men at dette er noe som kun er negativt, kan diskuteres. ”They get lost if they don’t get guided” (E2, 07.02.17). På internatet er det flere voksne mennesker

som er der for å hjelpe og guide jentene til å gjøre det som er rett. I enkelte hjem er det ikke alltid foreldre som tar seg av barna sine på best mulig måte. Derfor mener Mr. Josef at jentene er tryggest når de bor på internat. Det er problemer med den sosiale utdanningen i hjemmet, mangel på veiledning i rett retning (E2, 07.02.17).

Informanter fra skolene hevder at jenter som bor på internat har ingen foreldre i nærheten som kan fortelle og forklare hva som er rett og hva som er galt. Derfor er det lettere for ei jente på internatet å bli involvert i et forhold med en sugar daddy, enn ei jente som bor hos sine foreldre (L28, 28.02.17). Samtidig er det lett for jentene å snike seg unna. Sersjant Julia sier det er flere som lyver om sin sugar daddy, og forteller til lederen av internatet at det er hennes far, "The girls on the hostel, with a sugar daddy, is lying and says the man is their dad" (E4, 17.02.17). Vi hadde mulighet for å observere internatet ved én av skolene. Her så vi strukturen for bl.a. matsalen, lærerboligene og inndeling av rom for jenter på den ene side av internathagen og gutter på den andre siden. Vi kunne observere at elevene selv vasket sine egne klær, og at klærne hang ute på tork på stativer og diverse andre steder. Vi forsto dessuten at det er et slags hierarki, hvor enkelte elever som bærer et spesielt slips, er ansvarlige for forskjellige oppgaver, og var de som kunne gi oss tillatelse til å besøke stedet.

Vi ser at fagfolk som for eksempel lærere og sosialarbeidere ved departementene mener det er både tryggest og best for jentene å bo på internat, fremfor å bo hjemme hos foreldrene sine. Særlig fordi man blir veiledet og har strenge regler som skjærmer dem fra negative påvirkninger. "Sugar dating could happened to all of the girls, but I think the girls outside the hostel are more likely to have a sugar daddy" (E4, 17.02.17). På en annen side ser vi at jentene ikke trives på internat med disse strenge reglene. Det blir sagt at det er de jentene som inngår et forhold med en sugar daddy, fordi de ikke har noen mulighet til å få inntekter på andre måter. Er reglene så strenge at jentene lettere fristes til å bryter dem?

6.2.3 Gruppepress

Press er en stor del av hverdagen til dagens ungdom i Otjiwarongo. Det er press fra skolen og til å prestere bra (L19, 21.02.17), press til å se bra ut med fine klær, hår og negler (L2, 06.02.17), og press til å gjøre småkriminelle handlinger for å være med i gjengen (L7, 09.02.17) som også er nevnt i kapittelet om alkohol, 4.6. Ms. Veronica forteller at det er et enormt press blant elevene dem imellom, hvor de har en tendens til å ville 'kopiere' hverandre for å være og se ut som de andre (E1, 07.02.17). Det kan virke som en stor konkurranse, særlig blant jentene; "The girls want to be seen higher than everybody else." (E4, 17.02.17). Det er

mye positivt press og konkurranse fra venninner om å gjøre alt så bra, men dette kan utvikle seg til det negative. Det kan nemlig bli for mye press på en gang. Hvordan de er forventet å være og hva som blir forventet at skal bli gjort (E3, 14.02.17). Til slutt blir man brutt ned, både fysisk og psykisk (L11, 14.02.17).

Life skills-lærer, Mr. Upi, forteller at jentene oppmuntrer hverandre til å få seg en suger daddy (E3, 14.02.17). Dater du ikke, er det noe galt med deg. Da er du rar eller homofil, det er det jentene tror, hevder Mr. Josef (E2, 07.02.17). For å være med i enkelte grupper må man til og med ha en blesser (L25, 23.02.17). Å ha en blesser er kult og jentene vil ofte vise frem både den eldre mannen og gavene hun har fått av han (L26, 23.02.17). Om ikke det er et direkte press til å faktisk ha en suger daddy, så er det et voldsomt press til å se bra ut, noe ikke alle har råd til. Her er det med tanke på materialistiske hjelpemidler til å kunne 'se bra ut'. Det er da jentene føler seg presset til nettopp å innlede et forhold med en suger daddy. Jenter vil ha det alle andre har (E2, 07.02.17).

Det er med andre ord press fra alle kanter. Selv om det også er mye press som fører til noe positivt, er det ikke alltid det bringer positive konsekvenser. Som Mr. Upi fortalte, det blir for mye press på en gang.

6.2.4 Farsrollen

“We need parents!” (E2, 07.02.17) hevder internatlederen, Mr. Josef og sier videre at alle kan ta rollen som en forelder (E2, 07.02.17). Det er særlig kvinner som har ansvaret for å oppdra barn, kanskje det er i forbindelse med morsinstinktet (E1, 07.02.17), fordi far er bortreist, full, på arbeid eller ikke bryr seg (L4, 06.02.17). Her kan vi se en tydelig sammenheng med hva som står i 4.1.3 at det er mange barn som vokser opp i en familie med bare en forelder, og her hvor det oftest er far som er fraværende (Ansell, 2005, s. 68).

Mr. Josef hevder at døtre som ikke får komplimenter, klemmer eller noen form for kjærlighet fra sin far, kan være for naiv da hun for første gang kjenner på 'kjærlighet' fra en annen mann. Dette kan være en eldre mann med dårlige intensjoner. Derfor mener Mr. Josef at det er viktig for jentebarn å få oppleve farskjærligheten eller kjærlighet fra andre menn som har en nær og pålitelig relasjon til jentebarnet (E2, 07.02.17). Det er nemlig særlig jenter uten en farsfigur som tyr til å gå inn i et forhold med en suger daddy (L19, 21.02.17).

Etter å ha sett på svarene på de ulike spørsmålene vi stilte til informantene i Otjiwarongo, virker det til at det var veldig få av dem som hadde et nært forhold til sine fedre, sammenliknet med vesten. De fleste snakket mest om sin mor på en positiv måte. Ofte fortalte

de også at deres idol var moren eller deres søster, og det var ingen som nevnte sin far under dette spørsmålet. Dette vil vi si har en sammenheng med at de ikke har en veldig god relasjon til sin far.

The treatment of women is bad. My mom went through it. My dad just started beating her. At home there is no peace. They are not getting along. Women don't get a lot of respect. I also feel like I'm being disrespected by my dad. Things are falling apart [...] (L21, 22.02.17).

Her kommer det frem at menn kan være voldelig i hjemmene med sine koner og også sine barn. Er det da rart at jenter ikke har et veldig godt forhold til sine fedre? Er det da rart at vi ser en mangel på farskjærlighet? Samtidig er det også noen jenter som forteller om likestilling, respekt og rettferdighet mellom kvinner og menn i dagens samfunn i Otjiwarongo (L22, 22.02.17). Dette temaet vil vi ta opp igjen på et dypere plan i delkapittelet 6.3.1.1 om kjønnsbasert vold. Det er viktig å merke seg at flere jenter også forteller om passion killing og vold mot hustru i hjemmene, noe som viser til at far ikke alltid er en god rollemodell (L21, 22.02.17). Dette kommer vi tilbake til i kapittel om passion killing, 6.4.2.

Samtidig er det viktig at vi er observante på at farsrollen ikke nødvendigvis er basert på samme verdier, som verdiene man legger vekt på i andre kulturer. I Otjiwarongo bodde vi i et gjestehus og hadde en tett kontakt med de vi leide hos, særlig jenta på 18 år. Hun ga oss en forståelse for hvordan det var i husstanden mellom barn og voksne. Det 'kompis-forholdet' foreldre streber etter med sine barn i den såkalte 'vesten', er ikke like sterkt i Namibia, men heller et forhold basert på respekt og disiplin. Barna skal hjelpe til med det foreldre ber dem om, og de eldste barna skal passe på de yngre. Til og med den tradisjonelle 'praten' om samleie, prevensjon og forelskelse har ikke alltid vært det samme mellom foreldre og barn i Namibia, som slik vi for eksempel er vant med i 'vesten'. Dette er noe vi må ta hensyn til når vi skal analysere våre empiriske funn. Det er viktig å ha forståelse for at de har en annen kultur, og som nevnt i kapittel 3.6, er det en utfordring med kulturrelativisme. Over til orientalisme, er det viktig at vi er klar over hvilket perspektiv vi ser på Otjiwarongo.

6.2.5 Arbeidsmigrasjon

Som nevnt tidligere i 4.3.2 om migrasjon, er det ofte menn som migrerer for å arbeide, arbeidsmigranter, mens kvinner ofte blir hjemme med husarbeid og barn. "Females only belong in the kitchen and she must just stay at home and take care of the children." (L7, 09.02.17). Otjiwarongo er en by som er et samlepunkt for mange arbeidere som kommer tilreisende, for blant annet å arbeide. Ms. Veronica mener det er ca. 40-50 % av mennene i

Otjiwarongo som har et forhold med ei yngre jente. Og disse mennene ofte er arbeidsmigranter. Dette er noe vi ikke kan bekrefte eller si med sikkerhet at stemmer, i og med at det ikke finnes en statistikk, men vi tenker at Ms. Veronicas antagelse kan være et viktig syn på hvor mange det er som er i et forhold med ei yngre jente. Videre forteller hun at denne mannen, sugar daddy, neppe er tilfredsstilt nok med én enkelt jente, og har både kone og muligens enda en kjæreste i tillegg (E1, 07.02.17).

Samtlige av informantene våre mente at de som er sugar daddy, som oftest holder til i byen som arbeider. De er ofte gift og har barn i hjembyen sin. Dette ser vi kan ha en sammenheng med hva Helle-Valle argumenterer for som handler om 'dividual'. At denne mannen kan ha en sosial kontekst hjemme med kona og barna sine, men 'bytter' ut sine sosiale normer med andre på grunn av ny kontekst (Helle-Valle, 2004, s. 196). Jentene vet hvilke menn som arbeider og har høye lønninger, og derfor er det kjent at disse arbeiderne presenterer seg med hvilket selskap de jobber for å fremheve seg selv.

Vi kan også spørre oss; hvorfor trenger disse arbeidsmigrantene ei ung jente? Dette er noe vi ikke helt kan ta stilling til, i og med at vi ikke har kommet i dype samtaler med en som åpent er sugar daddy. Det vi kan ta stilling til, i følge samtlige informanter, er at denne mannen har ofte flyttet fra kone og barn og trenger seksuell kontakt, tilfredsstillelse og stolthet (E1, 07.02.17).

6.3 Kønnsroller

En påstand om at; "what he can do, I can do!" (L11, 14.02.17) uttrykker en af informanterne sig, da vi spørger om kvinderollen i samfundet. Denne optimisme stemmer altså overens med sociolog April A. Gordons perspektiv, hvor hun mener at kunne se en positiv utvikling mod større lighed i de afrikanske samfund (Gordon, 2013b, s. 327). Analyserer vi videre på informanternes svar finder vi dog at der fortsat er grund til at bekymre sig, for kvindernes fremtid, og at der er et stykke vej igen, inden vi opnår fuld lighed mellem kønnene. Spørger du en af informanterne; "hvilke forskelle findes der mellem drenge og piger?", nævner størstedelen af informanterne at de ikke ser nogle forskelle i udgangspunktet. Tendensen i svarene vi fik, var at vi derfor måtte specificere disse forskelle til geografiske steder, såsom eksempelvis i hjemmet, i skolen eller på arbejdsmarkedet. Dermed fik vi pludselig en lang række svar der demonstrerer at der i Otjiwarongo i dag, eksisterer store forskelle mellem det at være dreng og det at være pige, if. vores informanter.

Vi står altså med to modstridende påstande i besvarelsen af dette spørgsmål og kan tilnærmelsesvis sige, at informanterne i udgangspunktet oplever en form for ligestilling, men at der under overfladen er tendenser, der tyder på det modsatte. Kønnen som det opleves i Otjiwarongo refererer, netop som vores teori påpeger, til stærkt strukturerede forhold som ofte først kommer til sit udtryk i fordelinger på arbejdsmarkedet, de politiske organer samt strukturer i hjemmet. Videre for denne analyse vil vi fokusere på strukturer i hjemmet, da informanterne gennemgående besvarede spørgsmålet i dette objektiv.

6.3.1 Kvindens plads, er i hjemmet?

Citatet; ”[...] ladies in Namibia or let me say on the African continent [...] are more likely to be the housewives while men have to do nothing, so it is pretty unfair. There has even been time where I wish I was a male” (L3, 06.02.17), peger på at informanterne opfatter at der er en tydelig skæv fordeling af arbejdsbyrden i hjemmet. Dette understreger hvad Anne Waldrop peger på som kritisabelt i familier, hvor både manden og kvinden har lønnet arbejde (Waldrop, 2013, s. 156). Waldrop referer til kønsforskeren Arlie Hochschild som betegner det 'the second shift', altså en dobbelt arbejdsbyrde for kvindens vedkommende, og peger på at 80% af de arbejdende kvinder, i tillæg gøres ansvarlige for husarbejde, omsorgsopgaver og reproduktive opgaver i hjemmet (Waldrop, 2013, s. 156). Så hvis vi igen peger på citatet der begyndte dette afsnit om kønsroller, så bliver det pludselig relevant at rette øjnene mod begrebet om 'empowerment', og hvordan dette pludselig kan være en ulempe for kvinden. At hun får en position på arbejdsmarkedet, men fortsat må stå ansvarlig for pladsen i hjemmet. Ligeledes kan man diskutere i tilfældet af positiv politiske mobilisering af kvinder, som den hævdes at have sket i Namibia, vil hun da blive hørt? “Women are taken out of most things e.g. in meetings. If a woman is raising her hand it is taken very lightly. Women are just there to do the housework”, påstår en af informanterne (L10, 14.02.17). Det er med andre ord relevant at diskutere hvad ønsket om ligestilling og hvordan empowerment påvirker et samfund, ud over de positive forhåbninger man måtte have. Og om hendes submissive position, grundet religiøse og kulturelle forudbestemmelser, fortsat vil være gældende i fremtiden. Man kan derfor formode at kvinder der placeres i en position underlagt manden, i tillæg til den manglende tillid til mænd i samfundet, som vi observerede, kan være årsagsforklaring til, at mange af vores informanter kommer fra et kvindestyret hjem. Dette er en tendens der breder sig i store dele af Afrika belyser Helle-Valle og baseret på hans studier i Botswana, argumenterer han netop for at denne voksende konflikt i hjemmet og den

antagonisme der opstår mellem kønnene, har været medvirkende til at flere hushold ledes af en kvinde den dag idag (Helle-Valle, 2004, s. 197).

I mange af informanternes hjem, hvor forældrene er samboende eksisterer der, til trods for tendensen om kvindelig mobilisering til arbejdsmarkedet, en moderrolle, der ikke tager del i lønnet arbejde. Dette peger på at manden er den arbejdende enhed (med ref. til lønarbejde) og at kvinden i et omfang, betragtes af mændene til ikke at være parate til at påtage sig et arbejde udenfor hjemmet. ”You know us black people would believe that a woman's place is at home. So men actually go work, but us ladies are not trained to work. When you try to bring in the working part, the men would be like 'no you should stay at home'. With the kids and all.” (L5, 06.02.14). Dette kan fortolkes som en påstand fra manden side om at hun ikke egner sig til lønnet arbejde eller på den anden side, at han netop har et ønske om at beskytte hende, som følgende citat kunne tyde på:

[...] girls are seen as diamonds, they are valuable and therefore keep inside the house all day. Boys are allowed to go out, walk around and to go clubbing. Girls are therefore not exposed of the problems of the world. When they then go out, they end up doing things they regret (L24, 23.02.17).

For at forstå dette kan man som Hilda Rolls tidligere har påpeget, ikke påbegynde en forklaring af disse kønsroller uden at se på konteksten. Og netop som teorien har belyst er dette syn på kvinden påvirket af, bl.a. den historiske kontekst. Apartheidstyret, men også andre afrikanske lande har med deres redefinerings af samfundet, netop haft den effekt, at kvinder i adskillige år har været begrænsede i deres færden og gøren. Derfor kan man argumentere for, at det ikke har været mændenes hensigt at holde hende forpligtet til at blive i hjemmet. Men hellere at hans intention var at beskytte hende fra den fare der opstod i ‘location’, grundet manglende prioritering af belysning og generel overvågning for at beskytte udsatte grupper som kvinder og børn.

Enkelte af vores informanter holder dog fast i at der ikke er eksisterende forskelle "I do not find any differences. I think we are equal. Only in the old days it was unequal. Females and males can do the same things" (L7, 09.02.17). "No, there are no differences. We do exactly the same tasks at home. My brothers do the dishes, and so do I [...]" (L9, 14.02.17). Enhederne i vores dataanalyse belyser altså at der findes en stor diversitet forankret i de forskellige hjem, til trods for at man som udenforstående kunne fristes til at formode at livet i lokationen er ét og samme, altså et homogent udvalgt fra populationen.

Samtidig findes der en bevidsthed om at kønsrollerne i det namibiske samfund er i udvikling og at der gøres initiativer for at fremme ligestillingen mellem kønnene, bl.a.

obligatorisk skolegang uanset køn. Dog eksisterer der fortsat en forankret indstilling til at stereotypien om køn og forskelle fortsat er bundet op af hvordan det var førhen, som disse to citater viser: “Boys get more respect. They have more advantages. Back in the days, girls were not allowed schooling and even now, they do not expect girls to do well [at school]” (L13, 15.02.17). “ [...] I sometimes think that a boy cannot do this or a girl cannot do that even though I believe that we are fifty-fifty. But then we cannot ignore, you know, the old traditions” (L15, 15.02.17). Dette kan fortolkes som at moderniseringen har taget fat i samfundet men at den ikke kan finde sted uden at anerkende at etniske grupper fortsat er bundet til de tidligere sædvanemæssige, afrikanske kønsroller.

6.3.1.1 Kønsbaseret vold

Kønsbaseret vold er en stor udfordring i Otjiwarongo, dette har vi fået bekræftet af informanterne som alle berører dette tema. Den kønsbaserede vold kommer til udtryk i hjemmene mod datteren som ikke makker ret, altså ikke gør som forældrene har bedt hende om, eller hvis hun ikke lever op til de sociale forventningerne, der er til kvinderollen, som nævnt tidligere. Bl.a. specificerer L5 hvorledes hun har fået indtryk af hvordan kønsbaseret vold finder sted: “Gender based violence [happens when] men believe in the saying that when ‘I’m talking, you don’t have to interfere’. In Namibia we’ve been experiencing men stabbing women to death, beating them, cutting off their hair. And stabbing them with knives” (L5, 06.02.17). Det tyder altså på at mændene bruger denne vold til at vise en reaktion på en kvinde der modsætter sig de umiddelbare forventninger fra hans side, eller for at markere en tydelig grænse, som han mener der bør være i hjemmet.

Grundene til at en mand tyr til vold over for sin kæreste, hustru eller sine døtre kan være mange bl.a. nævner informant L15; “cheating, unfaithfulness, financial problems. Maybe not agreeing on how the children should be raised especially if the children are not shared children” (L15, 15.02.17), hvorefter hun specificerer hvorfor manden er voldelig: “[...] men who abuse are men who never were taught it was wrong to hit a woman, and might have seen how the father treated the mother” (L15, 15.02.17). Det tyder altså på at vores informanter, mener at vold han tidligere selv har oplevet i sit barndomshjem, kan medfølge til hans eget hjem, når han danner familie. Uden at gå for dybt ned i en analyse af hvorfor vold er et typisk reaktionsmønster hos mange mænd, så skal det desuden påpeges at vi havde informanter der ligeledes var blevet udsat for vold af moderen eller et andet kvindeligt familiemedlem. Som vi i kapitel 4.2, ‘Kjønnsbasert vold’, belyser, dokumenterer Unicef at 44% af mændene i Namibia føler at de er i stand til at retfærdiggøre denne vold. I samspil

med de stærkt markerede kønsroller i samfundet, er det derfor nødvendigt at der gøres en indsats for at beskytte kvinderne mod denne vold, da den er medvirkende til at tilbageholde hende i den submissive position, på grund af frygt. I et sådan samfund kræver det med andre ord en ændring i denne magtstruktur eller nogle modige kvinder og eventuelt NGO'er, der tør tage kampen op, og gå til kamp for empowerment.

6.3.2 Datingkultur

Variationen er stor, når det kommer til hvordan unge kvinder i Otjiwarongo involverer sig i dating. Der findes de som hellere vil fokusere på skolegang og mener at man først bør begynde at lede efter en partner når man kan forsørge sig selv. Eksempelvis siger informant L22; "It can be challenging to have a boyfriend so you should only enter a relationship if you feel that you are ready. And it is difficult to do well at school if you are dating at the same time" (L22, 22.02.17). Iblandt disse piger, som er af denne holdning, har enkelte været involveret i et forhold i en tidlig alder, som de nu fortryder. Men flertallet af informanterne mener at man i aldersgruppen 16-19 år, bør begynde at date og at giftemål først er relevant endnu senere i livet, hvis han er den rette.

Informanterne fortæller at unge kvinder har formodninger om at en drengeskæreste i denne alder vil forvente at man har seksuel omgang med hinanden, dette kan vi dog ikke verificere om er en korrekt formodning. Dette indikerer altså, i samhörighed med Gupta og Mahys teori, at de unge kvinder i Otjiwarongo på samme måde som andre afrikanske kvinder, betragter førægteskabelig seksuel omgang som almindeligt og ofte favoriseret (Gupta & Mahy, 2003, s. 42). Men om dette sker på grund af et ønske eller press fra den mandlige partners side, eller af villighed og behov fra kvindens side også, har vi ikke været i stand til at få bekræftet, da informanterne gentagende gange svarer at det er den mandlige partner som fremskynder den seksuelle akt. If. Gupta og Mahy kan rødderne for tidlig seksuel indvielse, ofte forklares på baggrund af kønsrollerne i samfundet samt de sociokulturelle forventninger og normer (Gupta & Mahy, 2003, s. 42). Tendensen i Otjiwarongo er at vores informanter foretrækker ældre kærester, hvilket også kan gøres til argument for at informanterne har sex med en partner som er mere eksponeret for seksuel aktivitet grundet hans højere alder. Bl.a. siger L11:

We aren't dating schoolboys, but prefer they guys who are working. As well longdistance is a great way to date, since it most times is difficult to find the right guy here in town because of the size. Here everybody will know who you are dating. If you are in a long distance relationship it's easier to keep it a secret. If you are living apart, you have less control [over each other] and in

my opinion that's a good thing because sometimes it's better not to know everything. As well there aren't that many rumors and much gossip if he's from out of town (L11, 14.02.17).

Dette indikerer altså at der er en tendens til at rygtespredning ibland ens omgangskreds eller nabolaget, gør at informanterne leder efter partnere uden for disse arenaer. Samtidig kan denne tendens forstærkes af et ønske at holde dating skjult for forældrene. "Dating is like a taboo especially if you are still living in your parent's house and you are schooling. You have to make sure that they don't find out about it. On your phone and having the door locked. It is kept secretly [...]" (L10, 14.02.17). Ud fra ovenstående citater kan man argumentere for at disse sociokulturelle strukturer i samfundet hvor rygtespredning, manglende tilladelse fra forældrene, normen om at finde kæreste uden for skolen, tilsammen vanskeliggør datingkulturen for unge skoleelever. Og man kan dermed påstå at disse årsager kan være med til at skubbe eleverne mod 'partnere' som eksempelvis en sugar daddy. Dette stemmer dermed overens med Helle-Valles teori som tidligere nævnt, i kapitel 4.1.3, 'Dating kultur og seksualitet', hvor han mener at strategisk, materiel-orienteret brug af sin seksualitet langt fra er tabubelagt i Afrika (Helle-Valle, 2004, s. 205). Og dermed kan omgang med en ældre partner i bytte med gaver synes normaliseret i samfundet i Otjiwarongo og dette understreger igen at seksualitet som analytisk begreb, bør håndteres som en praksis men også et diskursivt tema som er afhængigt af konteksten. Derfor vil vi videre belyse konteksten, i nedenstående afsnit.

I udgangspunktet virker det til at informanterne er bevidste om hvilke krav de stiller til en partner, samt hvilke kriterier han skal opfylde for at de vil have sex med ham. "It's important for me that he shows me respect, that we can trust each other, that he isn't violent and that our secrets will stay ours" (L12, 15.02.17). En anden informant specificerer hvordan man kan genkende en partner som respekterer sig, som " [...] A guy who respects his mother would also respect other women [...]" (L11, 14.02.17). Og en tredje informant tilføjer at essensen af et forhold er at begge parter nyder fordele heraf, at et forhold ikke skal baseres på den ene persons behov (L15, 15.02.17). Det fremgår desuden at det at være en del af et parforhold, kan komme til at eksistere som en social arena hvor man kan søge ly fra eventuelle sociale udfordringer i hjemmet, som informant L21 udtrykker: " [...] It can help you forget your problems at home" (L21, 22.02.17).

Så i tillæg til hvad vi tidligere har påstået, at sociokulturelle normer kan skubbe de unge kvinder i hænderne på eksempelvis sugar daddies, så kan det også være et valg fra hendes side. Hun kan have et ønske eller behov for at finde en mand der respekterer hende, som hun

kan stole på, dele hemmeligheder med og flygte til for at søge tryghed. Dette er en lang række af årsagsforklaringer baseret på vores informanternes syn på parforhold og den lokale datingkultur, der tilsammen danner grobund for at et fænomen som sugar dating får sin plads. Det skal ikke være vores opgave som forskere at afgøre om eksempelvis den tryghed hun finder er 'det gode liv'. Men det kan påpeges at i kontrast til en dagligdag i hjemmet hvor hendes behov muligvis bliver overskygget af sociale udfordringer, kan græsset hurtigere blive grønnere på den anden side.

Essensen af seksuel aktivitet bunder i tre tæt grænsende årsager if. McFadden; reproduktion, nydelse og penge (McFadden, 1992, s. 167). Derfor kan det være interessant at søge i empirien for at få kortlagt disse årsagsforklaringer, men vi må nok erkende at et projekt som dette feltarbejde, blot berører overfladen og at grænserne dermed fortsat er vanskelige at få øje på. Og hvor går grænsen mellem sexarbejde og at en eller begge parter nyder denne akt? En handling som praktisk talt kan lede til en ønsket eller uønsket graviditet. Her argumenterer religion ofte at sex bør udøves med intention om reproduktion, mens McFadden argumenterer for at nydelse, fortjeneste og muligvis perversion nu har fået en større og større rolle, og dominerer som forklaring for hvorfor sex udøves (McFadden, 1992, s. 167).

6.3.3 Religionens indflydelse på kønnet

At religionen spiller en stor rolle i de unge kvinders hverdag, kommer til udtryk i form af de svar informanterne har givet, når vi har berørt emnerne dating og seksuelt samliv under vores interviews. Her står det tydeligt at et flertal af elevernes forældre vægtlægger religion som en byggesten, når regler fastsættes for bl.a. socialt samvær med drengeelever.

Enkelte informanter fremhæver at kirken kan være et socialt rum hvor man har mulighed for at møde det modsatte køn. En af informanterne nævner at hendes pastor forlanger at blive præsenteret for denne dreng, man kalder sin kæreste (L27, 24.02.17). Det kan derfor være interessant om informanterne betragter religionen som et 'garantistempel' i deres valg. At kirken, ofte en uafhængig kirke som tidligere diskuteret i teorien, og eventuelt pastorens godkendelse gør dem mere trygge og givetvis sikre, i deres valg af partner. Dette stemmer overens med Moyos forklaring fra kapitel 4.7.3, 'Afrikansk religion og religionens indflydelse' om afrikanernes forankring i religion. Nemlig at religionen er et sted hvor man kan dele sine oplevelser og få bekræftet sin identitet. Dermed kan man knytte sin partner til dette trygge sted, dermed vil forholdet ligeledes føles trygt. Dog er der ingen af informanterne der i forbindelse med spørgsmålet om krav til en kæreste, nævner at han skal være kristen.

Dog kommer religionens rolle aller tydeligst til udtryk i spørgsmålet om førægteskabelig seksuel omgang. Her giver en tredjedel af informanterne udtryk for at Biblen beskriver dette som en synd. Dog står det også tydeligt, at mange af disse piger står ved en skillevej, hvor de på den ene side er bekendte med Bibelens vejledning, imens gruppepres og sociale normer blandt omgangskredsen står i kontrast hertil. Informant L10 siger:

People who study the Bible will know that it is a sin. Most men will feel that if they have had sex with you then you are valueless and they will not look forward to marrying you. All the men that have sex with you are really selfish. They might promise to marry you but if you have sex with them they can even cancel getting married (L10, 14.02.17).

Denne informant fremhæver altså at kvinden med en intakt mødom, har en større værdi og påstår at mænd mister interessen for at forblive hos hende, når denne 'værdi' ikke længere er til stede. Hun fremhæver desuden i dette citat, hvordan hun fortolker mænd som lokker kvinder til at have seksuel omgang med ham, med udsigten til efterfølgende at indgå ægteskab. Dette understreger den generelle holdning, som størstedelen af informanterne havde, nemlig at disse tomme løfter fra mændenes side skaber en generel mistillid til mænd i samfundet. Hvilket Helle-Valle løfter frem i sin teori, nævnt i kapitel 4.1.1.

Generelt kan det være vanskeligt at adskille kultur fra religion og omvendt. Derfor er det vanskeligt at redegøre for om værdier som informanterne fremhæver, ved deres traditionelle baggrunde i eksempelvis owambo- og namakulturen, bygger på disse gruppers religioner eller kultur. Dette er derfor en vigtig pointe at have i mente at adfærd og handlingsmønstre hos individet kan have adskillige årsagsforklaringer som kan være relevante og ikke at placere under en enkelt kategori, som eksempelvis religion. Det enkelte individs adfærd i forhold til seksualitet, ud fra et religiøst ståsted, kan dermed være vanskeligt at adskille fra andre faktorer som spiller ind på seksualitet som en social konstruktion som Helle-Valle nævnte tidligere. Hilda Rolls udtaler "questions of identity are intimately connected with those of experience [...] and social relations. [Sexual] identities are inscribed through experiences, subjectivity and social relations" (Rolls, 2009, s. 67). Hvortil hun tilføjer at erfaringer afgøres af sociale relationer og individets interaktioner med familie, jævnaldrende, medier, socialklasse og religion. Hun påpeger dermed at religion ikke alene er afgørende for formationen af en ung kvindes seksuelle identitet, men at alle faktorer som netop er nævnt, spiller ind på hvilken seksuel adfærd man udviser (Rolls, 2009, s. 67).

6.3.3.1 Kirken og de traditionelle samfund som sociale enheder

Vores informant X1, som tidligere har været sugar baby gav os et indblik i hvordan kirken kom til at fungere som et rum, hvor hun kunne søge hjælp på tidspunktet i hendes liv, hvor selvmordstanker fyldte hendes hverdag (X1, 02.03.17). Inden hun blev inviteret ind i en af de uafhængige kirker, 'Universal Church', havde hun tyet til hjælp ved en af de traditionelle helbredere. Hun havde opsøgt ham med et ønske om at han skulle uddrive de onde ånder som hun og samfundet, mente havde besat hendes krop. Dette var også gennemgående i interviewene med elevinformanterne, at flere af disse havde kendskab til traditionel lægekundskab, forbundet med de traditionelle religioner. X1 følte dog at helbrederen snød hende og blot var interesseret i at tjene penge på hendes ulykke. Hun opsøgte derfor andre alternative behandlingsmetoder inden hun involverede sig i kirken (X1, 02.03.17).

Vi havde personligt mulighed for at observere en kirkegang en søndag i begyndelsen af vores feltophold. Her observerede vi at alle kirkegængerne var mørkhudede namibiere og at der var en bred etnisk repræsentation, da prædiken blev oversat til forskellige sprog. Baseret på vores feltnotater ser vi tilbage på en morgen med talrige aktiviteter i kirken der inkluderede alle de troende, eksempelvis fælles velsignelse af drikkevand. Samtidig var der oplæsning fra Bibelen, hvor pastoren efterfølgende fortolkede på det enkelte vers og inspirerede til hvorledes man kunne videreføre læreren, til hverdagspraksis. Det var tydeligt at kirkegang fungerer som et socialt samlingssted, hvor der er et stort fællesskab, bl.a. forankret i sociale aktiviteter, inddelt i aldersgrupper, efter prædiken.

Informant X1 fortæller i tillæg at hun aldrig opsøgte hjælp ved ministeriernes socialarbejdere, da hun var bange for at de skulle fordømme hende og eventuelt fratage hende sine børn (X1, 02.03.17). Hun fortæller at mødet med kirken, som indtil da ikke havde været en del af hendes liv, "then my life changed forever" (X1, 02.03.17). Her blev hun opfordret til at anskaffe sig en alternativ indkomst end pengene fra 'hendes mænd'. Det hun fremhæver at kirken i dag giver hende er:

They told me which things in my life, that made me feel the way I did and once I were able to remove those bad habits [...] I would be able to see clear and connect to the words of God through the Bible. [...] Then I started reading and learned to understand the Bible, and it helped me accepting that we [humans] will never be perfect [...] but can ask for his forgiveness when we do wrong actions (X1, 02.03.17).

Dette citat peger altså på at den namibiske kvinde har mulighed for at søge råd i religionen, netop som Moyo argumenterede for i kapitel 4.7.3, 'Afrikansk kristendom og religionens

indflydelse'. Kirken kan altså fungere som et redskab eller en strategi til at lette dette lidende menneske for sine udfordringer og hjælpe individet mod fremgang i livet (Moyo, 2013, s. 367). Og det understreger hermed at til trods for de negative påvirkninger af den kristne missionering, som tidligere diskuteret, så danner kirkerne i dag grundlag for en social enhed som kan afhjælpe, de som søger vejledning der. Til sammenligning eksisterer der de etniske råd, som vi observerede hos den traditionelle leder hos san-folket (E6, 22.02.17). I disse sociale rammer opsøger befolkningen ligeledes vejledning, men ud fra vores erfaringer på et mere praktisk plan. Her handler det i større grad om hvordan man kan anskaffe sig eksempelvis bolig, arbejde eller hvorledes man udfylder forskellige former for ansøgninger ved ministerierne. Derimod er kirken et sted der tilbyder en vejledning, der bærer præg at berøre namiberne på det psykiske plan med henblik på kognitive- og handlingsorienterede mønstre, altså hvordan man bør optræde som individ.

For kort at opsummere religionens rolle i samfundet i Namibia, er hverdagen fortsat bundet til en eller anden form for samhørighed og tilknytelse til en social ramme, om enten en af landets kirker eller de traditionelle råd. Dette kan dermed være interessant at udforske om individer der i mindre grad står over for sociale udfordringer, har lige så stærke bånd til disse enheder. Det må vi lade stå åbent for diskussion og eventuelle videre studier.

6.4 Konsekvenser

Sugar dating fører til en rekke ulike konsekvenser. I dette kapitlet skal vi gå i dybden på hva dette fenomenet har av konsekvenser for unge kvinner på individnivå i Otjiwarongo.

6.4.1 Mangel på beskyttelse

I følge våre informanter, går ofte en sugar baby ut på barer for å finne seg en sugar daddy. For å tiltrekke seg sugar daddies, så må jentene oppføre seg på en viss måte og kle seg på en måte som kommer til å nettopp tiltrekke dem.

Flertallet av våre informanter hevder at en mann føler seg mindre mandig ved bruk av kondom under samleie. Sersjant Julia uttrykte dette: "Condoms? No, the men are not using condoms. They know about it, but they feel strong and that they don't need it. There would be the girl's fault if she got pregnant." (E4, 17.02.17). Hun la til at mennene sa: "If I got a kid, it doesn't matter." (E4, 17.02.17). Andre former for prevensjonsmidler, sett bort fra kondom, er ikke kjent. Under intervjuet med leder for helseprogrammer for innbyggerne i Otjiwarongo ble det sagt at de eneste beskyttelsene mot kjønnsykdommer og graviditet er femidom og

kondom. Det var disse som var de annonserte prevensjonsmidlene for innbyggerne i Otjiwarongo (E7, 24.02.17). Vi nevnte alternative prevensjonsformer som p-piller og hormonspiral ovenfor denne fagpersonen for helseprogrammer. Disse eksemplene var prevensjon han ikke hadde kjennskap til fra før. Dette kan ha sin forklaring i at disse prevensjonsformene ikke beskytter mot HIV og kjønnssykdommer, men kun graviditet.

Dermed kan vi konkludere at under disse situasjonene på barene, kan det være slik at sugar daddiene spør sine sugar babies for sex. Kondom som prevensjonsmiddel blir som oftest ikke brukt. Da alkohol er i bildet, kan det hende at de ikke er ved sine fulle fem, kan det hende at viktigheten av prevensjon blir glemt.

Den lave kondombruken fører til at flere unge kvinner i Namibia blir gravide, spesielt sugar babies, nettopp fordi prevensjonsmidler ikke tas i bruk. En annen konsekvens av at prevensjonsmidler ikke tas i bruk, er kjønnssykdommer og HIV-smittefare. Selv om lederen for helseprogrammer i Otjiwarongo nevnte at HIV-smitten har sunket, øker fremdeles smitten blant mennesker i aldersgruppen 15-24 år. Angående HIV-test er det bare gravide kvinner som blir testet, de er nemlig pliktet til å teste seg. Det finnes ikke mange tall på HIV-smitte i forhold til menn, dette er på grunn av at de ikke har nødt til å teste seg. Kvinner holder seg oftere til en partner, enn det menn gjør, dette hevder lederen for helseprogrammer i Otjiwarongo (E7, 24.02.17).

Det kan i den forbindelse være relevant å sammenlikne med teorikapittelet om Hiv- og Aids, hvor Gupta og Mahy er enige med Helle-Valle, da de alle tre mener at den sosiale kontekst og omgivelsene påvirker reproduktiv- og seksuell praksis (Gupta & Mahy, 2003, s. 42 & Helle-Valle, 2004, s. 196). Her henviste de til at fattigdom kan betraktes som et av problemets mange røtter. I vår empiri tyder det derimot på at det ikke nødvendigvis bare handler om fattigdom, men også det dominerende miljø. Her dominerer alkohol og mannens motvilje mot beskyttelse og ligger dermed til grunne for HIV-smitten. Gjensidig ytelse og mottakelse i mellom de to kjønn er alminnelig praksis i Afrika, påpeker Gupta og Mahy. Da disse seksuelle bekjenskaper ofte innebærer en yngre kvinne og en eldre mann, som henvist til i kapittelet om datingkultur og seksualitet, 4.1.3, er det forståelig at den yngste parten lytter til den eldre, til tross for at denne praksis setter de unge tenåringer i faresonen for HIV/AIDS-infeksjoner (Gupta & Mahy, 2003, s. 42).

6.4.1.1 Tenåringsgraviditet

At sugar dating eksisterer i Otjiwarongo blir bl.a. synlig på grunn av de mange unge mødre. "The important is that both should get benefits out of the relationship. Sugardating is big here

in Otjiwarongo. We know that because of the teenage pregnancy.” (E4, 17.02.17). Som tidligere nevnt, i kapittel 4.5 om tenåringsgraviditet, er en tenåringsgraviditet når en jente mellom 13-19 år blir gravid. Begrepet er ofte referert til jenter som ikke har nådd myndighetsalder. (Unicef, 2008. 14.04). Under våre foretatte intervjuer og i den semistrukturerte intervjuguiden har vi et spørsmål som lyder slik: “What kind of challenges do you think that the youth in Otjiwarongo face?” Svaret, som i aller fleste tilfeller kom opp fra både elever, studenter, fagfolk og ansatte ved departementene, var nettopp *tenåringsgraviditet*.

Lifeskills lærerinnen Ms. Veronica kan bekrefte at det er mange tilfeller hvor jenter ved Otjiwarongo Secondary School blir gravide i tidlig alder. Dette vil føre til at de er borte fra skolen over en lengre periode, og dermed ofte stryker i flere fag mot slutten av skoleåret (E1, 07.02.17). Som nevnt tidligere i 4.5, ‘Tenåringsgraviditet’, viser det seg at kvinner som blir gravide, ender opp med å droppe ut av skolen.

Når man ikke har utdanning kan det føre til at det blir vanskeligere å skaffe seg en jobb man tjener godt på. Igjen kan det føre til økonomisk ustabilitet og dette gjør det vanskelig å forsørge både seg selv og barnet sitt. Måten en suger baby som har droppet ut fra skolen kan forsørge seg på, kan være å få suger daddyen til å hjelpe til med å forsørge barnet, eller at de får støtte hjemmefra.

6.4.2 Passion killing og seksuelle overgrep

Kjønnsbasert vold er noe som foregår i det namibiske samfunnet, dette påpekte teorien i kapittel 4.1.2, ‘Kjønnsroller, politikk og utvikling’. Både fagfolk og elever, som vi har intervjuet, har introdusert oss for et ukjent begrep som dukker opp under diskusjonen om kjønnsbasert vold, nemlig *passion killing*. Vi vil nedenfor argumentere for at tendensen til vold, og i verste fall *passion killing*, er basert på ulikhetene kjønnene imellom.

Store deler av våre primærinformanter har berettet om *passion killing* i forbindelse med forholdet mellom en mann og en kvinne. Denne mannen ender opp med å drepe kvinnen, og dette er hovedsakelig på grunn av sjalusi, hvilket vår definisjon i 1.2.4. påpekte. Sjalusien er relevant å fremheve i et suger dating-forhold og sjalusien oppstår ofte ved at en suger baby har funnet seg en annen mann eller vil ut av forholdet. En annen grunn til *passion killing*, i tillegg til sjalusi, kan være at suger daddyen føler seg utnyttet. Han har brukt mye penger og tid på sin suger baby. Dette er han i ferd med å miste og ‘hevner’ seg på sin suger baby, i form av nettopp *passion killing*. “When a suger daddy feels like he is for no use anymore, then he

kills the girl. He has used a lot of money and spent a lot of time with her.” (E7, 24.02.17). Det handler altså om at kvinnen ikke kan mobilisere seg mellom forskjellige partnere og at mannen med sine gaver føler at han har investert i henne og dermed har et relativt eierskap over henne. Altså viser dette til de namibiske ulikhetene mellom kjønnene.

Ms. Veronica fortalte oss at unge kvinner velger å holde sitt sugar dating-forhold hemmelig. At noen jenter holder sitt sugar dating-forhold hemmelig kan forklares med at det oftest strider imot foreldrenes aksept. “Some girls keep it a secret, this is even more dangerous. There are also some women that speak loud about it. The sugar daddy could get jealous if he sees his sugar baby with other men. This could lead to big problems, in worst case, murder.” (E1, 07.02.17).

Ms. Veronica opplyser at de forskjellige departementene ikke skiller mellom om drap som begås mellom mann/kone, kjærester eller sugar daddy/sugar babies. Alt betraktes som passion killing. Hun tilføyer at man til enhver tid kan lese i avisen om eksempler på denne type drap, og at det straffes med fengsel (E1, 07.02.17).

I tillegg til passion killing finner vi, under ‘Kjønnsbasert vold’, seksuelle overgrep som et stort problem. Primærinformantene har nevnt hyppig at jenter ofte blir utsatt for seksuelt overgrep. Vi har hørt at mange jenter som blir utsatt for nettopp dette, ikke tør å anmelde det. Statistikken viser til at mellom år 1991 og 2005 i Otjiwarongo, var den yngste som anmeldte seksuelt overgrep åtte år gammel, og den eldste var 18 år. Den viser også til at flere saker blir anmeldt for hvert år (UNICEF, 2007, 10.04). Her kan vi stille spørsmål ved om disse overgrepene har skjedd før, og nå har jenta endelig turt å anmelde, eller om det skjer flere overgrep i dag.

6.4.3 Elever som dropper ut av skolen

Frynsegodene som kommer med å ha en sugar daddy kan ha mye å si for en sugar baby. Disse godene kan bli sett på som de tre C'ene: car, cash and cell phone. Teorien om de tre C'ene kom tydelig frem under intervjuet med Ms. Veronica (E1, 07.02.17). Om foreldrene til sugar babyene ikke kan tilfredsstillere deres behov for materialistiske ting, har jentene en mulighet for å inngå et forhold med en sugar daddy.

Når jentene har tatt valget om å date en sugar daddy, uttrykket informantene våre at det finnes to ulike veier. På den ene siden har jentene et valg om å fortsette på skolen samtidig som de dater en sugar daddy, men på den andre siden kan jentene velge å ha en sugar daddy og droppe helt ut av skolen. Det sistnevnte scenarioet er også det informantene våre har uttrykt

som den retningen store deler av jentene med en suger daddy velger å gå. Dette begrunner våre primærinformanter ved at jentene som har fått en suger daddy ofte uttrykker at de føler seg mer verdt og hever seg over det 'vanlige' livet. Dette fører til at mange dropper ut av skolen.

I tillegg nevnte flere av informantene våre, både elever og fagfolk og ansatte ved departementene, at tenåringsgraviditet er en stor årsak til at elever dropper ut av skolen. Elever som dropper ut, er et problem og utdanningsinspektøren i regionen, Otjozondjupa¹³, hevder at det er flere unge som går på videregående skole som dropper ut, enn unge som går på grunnskole (E8, 09.02.17). Etersom våre informanter var elever ved videregående skole, tyder det på at deres oppfatning av problemet stemmer overens med utsagnet som utdanningsinspektøren kom med. Problematikken er også sterkt knyttet opp mot suger datingforhold og ubeskyttet samleie, slik det er skrevet i delkapittel 4.5, 'Tenåringsgraviditet'. Sosialarbeider ved Ministry of Gender and Equality nevner også dette, og bygger på en allerede sterk påstand: "There is a high number of school drop-outs and there is a lot of children that are not school motivated. There is no motivation for home. If parents drop out, children also in the end drop-out." (E5, 17.02.17). Hovedgrunnen til at elever dropper ut av skolen er gruppepress, mangel på foreldres omsorg og bekymring, mangel på veiledning og motivasjon (E5, 17.02.17). Dermed var det i perioden 2005 til 2011 hele 933 kvinnelige elever som droppet ut av skolen, 1.-12. klasse i regionen Otjozondjupa (EMIS 2012, s. 103).

Ms. Veronica påstår at jenter som har inngått et forhold med en suger daddy forandrer seg og at det kan godt merkes på skolen. Jentene ser negativt på skolen, og betrakter sin suger daddy som sin hoved-støttespiller. "Girls are being taken by a suger daddy." (E1, 07.02.17).

7 Diskusjon

I dette kapitlet skal vi diskutere en rekke temaer som vi etter å ha gjort analysen vår, mener er sentrale å ta opp til diskusjon. I tillegg presenterer vi ulike spørsmål som vi mener er relevante for videre forskning innenfor temaet vi har forsket på.

¹³ Otjozondjupa; én av de fjorten regionene i Namibia.

7.1 Begrensninger

For at prosjektet skal bli operasjonaliserbart, har vi måttet helt fra starten ta flere valg og dermed begrense prosjektet når det kommer til hva vi skal ha med i oppgaven. Først og fremst har vi vært begrenset av tid. Vi ble gitt en tidsramme på fem uker med feltarbeid i Namibia, hvorav fire av disse ukene ble tilbrakt faktisk i Otjiwarongo. Dette resulterte i at vi måtte fokusere bare på den ene parten i et sugar dating-forhold, nemlig sugar baby. Disse fire ukene i Otjiwarongo ble hektiske og flere intervjuer skulle utføres i løpet av en enkel dag, som igjen førte til at vi ikke hadde mulighet for å forberede oss så godt som ønskelig. Intervjuenes tidsramme var også begrenset til en skoletime, på 45 minutter. Dette resulterte i at vi ofte hastet oss gjennom slutten av intervjuene og hoppet over en del spørsmål. Etterhvert som vi innså denne utfordringen, besluttet vi å redusere spørsmålsmengden i intervjuguiden.

Som sagt hadde vi relativt begrenset med tid på vårt feltarbeid, og vi besluttet derfor å fokusere på jentenes perspektiv av fenomenet, sugar dating. Derfor kan man kritisere hvorvidt vi har klart å belyse sugar dating på et rettferdig vis. Dermed sagt, kunne det vært relevant for videre forskning å fokusere på mennene i et sugar dating-forhold. Det kunne vært interessant å forske på hva en sugar daddy egentlig vil i det lange løp, og hva han forventer fra hennes side. Forventer han at jenta skal være med han gjennom resten av livet?

En annen begrensning vi kan se nærmere på, er vår begrensede tilgang til observasjon på de sosiale medieplattformene, hvor kontakten ofte utspiller seg mellom individene i et sugar dating-forhold. Dette har gjort at innblikket til fenomenet har blitt innskrenket ettersom sosiale medier spiller en stor rolle i denne typen forhold. Hadde vi hatt innblikk i den kommunikasjonen som foregår mellom sugar daddy og sugar baby, ville vår rapport ha fått et mer nyansert bilde fra disse plattformene også.

Vi kan eventuelt også diskutere troverdigheten til våre primærinformanter. Gjentatte ganger forteller de om venninner eller 'hun i klassen' som har et forhold med en sugar daddy. Vi stiller derfor spørsmål til hvor sannsynlig det er at vi alltid får tak i venninnen til ei sugar baby, men aldri får tak i sugar babyen selv? Vi mistenker derfor at primærinformantene kan ha en tendens til å skjule seg bak eksterne venninner eller klassekamerater.

For fremtidig forskning betrakter vi at det kunne være interessant å belyse om et samfunn hvor sugar dating blir ulovlig, vil det da bli større forskjeller mellom fattige og rike blant ungdommene være mer synlige? Da ville det kreve en dypere analyse av hvordan sugar dating er i stand til å kamuflere fattigdom. Dette har vi ikke hatt mulighet for å ta stilling til, da vi kun har forsket på et samfunn hvor sugar dating har vært en realitet.

7.2 Intervjuets effekt

Som avslutning på intervjuene, spurte vi alltid hva informantens tanker var om selve intervjuet. Dette åpnet for at de kunne dele deres personlige meninger og i tillegg ha muligheten til å tilføye noe de syntes var viktig. Her fikk vi veldig positiv respons fra informantene. Bl.a. ble det sagt; “[...] This is a good interview. You really get to open up and realize how you feel about certain things. These are important things, especially in a life of a teenager. You have the chance to open up without being scared” (L15, 15.02.17). En annen informant sier;” I thought about things I’ve not thought about before. Like sugar dating. I have heard about it, but never thought about it. Like ‘What do girls have to do to get a sugar daddy?’[...] I thought more about something that I never thought about before.” (L6, 09.02.17). Dette ga oss en bekreftelse på at vi behandlet et aktuelt og følsomt tema, som kanskje ikke hadde vært berørt før i jentenes kontekst. En kritikk til dette kan være at informanten har følt seg presset da vi som forskere satt ovenfor dem, og dermed ga oss det svaret de antok at vi helst ville høre. Samtidig kan denne forholdsvis gode mottakelsen av prosjektet vårt, gi disse informantene større håp enn vi er egnet til å oppfylle. En av informantene sier; “[...] I believe that you are doing a great job and by that I hope that you are able to make a difference” (L25, 23.02.17). Det skal pointeres at vi generelt har opplevd at det eksisterer en større takkekultur i det namibiske samfunnet, som mulig kan gjøre at vi fortolker takknemlighet på et annet plan, da vi gjennomgående opplevde at det ble satt stor pris på vår tilstedeværelse. Da er spørsmålet om vi reiser fra et samfunn hvor vi nå etterlater disse jentene, fulle av forventninger og med troen på at vi er i stand til å hjelpe noen av de utfordringene de har presentert for oss. Dette er en rolle, som vi som studenter, langt ifra kan leve opp til. De uttrykker en takknemlighet for at vi i det minste har lyttet til dem. “[...] It was good that you were listening and it felt right to tell my story.” (L17, 21.02.17). Her er det relevant å se på hva dokumentet med informert samtykke kan medføre, og hvordan det i denne situasjonen fikk en dobbel påvirkning i vårt prosjekt. På én side hjalp den med å skape trygghet mellom oss og informanten, samtidig motvirker dette dokumentet vårt handlerom, på den måten at vi ikke hadde mulighet for å gripe inn i noe vi anså som urettferdige situasjoner.

7.3 Moral og refleksjon

Etter feltarbeidet har vi reflektert over spørsmålet; “er vi i stand til å konkludere om sugar dating er et gunstig eller ugunstig type forhold?”. Under feltarbeidets forløp har vi holdt oss så nøytrale som mulig. Dette har vi gjort for å høre jentenes perspektiver på fenomenet sugar dating uten å ha en forhåndsbestemt holdning. Datamaterialet vi sitter igjen med, viser en tendens som peker på at informantene i overveiende grad, henviser til de negative konsekvensene forholdet får for den individuelle sugar baby. Samtidig finnes det informanter som kan se en positiv side ved å ha en sugar daddy, for eksempel sier informant L27; “[They] get money. They can buy a car, a house, they can support your family. Nowadays families accept anything. I never did it, but my fellow learners do.” (L27, 24.02.17). Denne informanten er altså i stand til å se hvordan noen av sugar babyene nyter fordelene av forholdet, men samtidig presiserer jentene at de ikke velger å være sugar baby selv. Da kan vi spørre, hvorfor? Har dette en sammenheng med moral og hva jentene definerer som god moral?

I think that you should not have a blesser. I can still see some positive things about it, because it's nice that they have a way to take care of themselves, if they don't have any family around. On the other side, there is still a lot of GBV in the big picture, and the blesser can kill you, if he notices that you want to get out of the relationship (L28, 28.02.17).

Når informanten skildrer dette, står vi overfor et dilemma hvor denne personen, i tillegg til andre, understreker at sugar dating kan resultere i kjønnsbasert vold og i verste fall drap. Man kan fristes til å fordømme denne typen forhold, da konsekvensene har fatale utfall. Vi som forskere er ikke i stand til å rettferdiggjøre sugar dating, av den grunn. På den andre siden, vil vi ikke fordømme tendensen, da vi samtidig anerkjenner at sugar dating kan være et redskap som kan hjelpe andre individer. Vi skaper da rom for den unge kvinnen, som opplever at sugar dating gir henne en form for glede.

7.4 Forskerens rolle overfor orientalisme og kulturel relativisme

Til tross for at vi søker etter å utvide vår forståelse av sugar dating i den namibiske kontekst, gjør vi dette i en konstant drøfting mellom data og fortolkning. Vi opererer i en fortolkningsramme hvor vi ikke kan gjøre denne stykke arbeide uten å anerkjenne at fortolkningen skjer på bakgrunn av deres selvrefleksjon og fortolkning. Denne feltrapporten er etterfølgende en analyse av deres egne fortolkninger, men hvor den videre fortolkningen vi

gjør, aldri vil være nøytral. Dermed peker vi på at vi som fremmede, fra den namibiske kultur, ubevisst oppstiller hvem de er og hva som foregår i deres samfunn på bakgrunn av hvordan vi allerede har fortolket oss selv. Dette er et av de sentrale budskapene i *orientalismen*, at vi observerer og fortolker 'de andre' på bakgrunn av hvordan vi fortolker 'oss'. Dermed kan man konkludere at vi, i møte med disse jentene, har en tendens til å fortolke videre på de forskjellene vi har sett i felten og dermed distanserer seg fra felten. Det har derfor vært vår hensikt å unngå den typiske 'reisefortellingen', hvor man skildrer observasjoner fordi de er 'eksotiske' eller 'typisk Afrika', da dette fort blir en illusjon av hvordan vi gjerne vil ønske at det skal være.

I tillegg til feilene som forskerne før oss har gjort i felten, kan det diskuteres hvordan forskeren bør oppfatte sin rolle i forhold til kulturrelativisme. Vi har derfor som tidligere nevnt, stått med moralske dilemmaer hvor vi har følt at vår innblanding i en situasjon ville kunne gjøre en positiv forskjell for det enkelte individ. Dermed krever det at vi anerkjenner at vi er forskere og at en kulturell innblanding ikke bør finne sted, da det kan få konsekvenser vi ikke hadde forutsett. Dermed sagt, og som vi har inkludert i metodekapittelet vårt om utfordringer under feltarbeidet, 3.1, har vi erfart at forskerens rolle, ikke alltid er en rolle hvor man har mulighet for at 'redde verden', men i stedet hvor vi skal anerkjenne en kultur, selv når vi er uenig med normer og praksiser, da må vi ta et skritt tilbake og nøyes med å rapportere observasjonene våre. Etterfølgende kan vi også fremlegge våre funn og prøve og forstå den kulturelle logikken som minoritetsforsker Berit Thorbjørnsrud refererte til i kapittel 3.6, 'Utfordringer under feltarbeidet'.

8 Konklusjon

Sugar dating karakteriseres som et forhold inngått av to individer og hvor den unge kvinnen mottar gaver mot å akseptere forholdets premisser, som ofte er forutbestemt av mannen. Kontakten mellom dem, etableres i bybildet, via sosiale medier eller i bar-miljøer, spesielt i 'location'. Oppstarten av denne typen forhold, inkluderer ofte komplimenter fra mannens side, og utveksling av telefonnummer. Det er vanlig at mannen i begynnelsen vil tilby skyss, drinker eller taletid og data. Den unge kvinnen har mulighet til å foreslå hva hun ønsker eller kreve, i bytte mot hennes selskap. 'Nybegynnere', altså jenter som ikke tidligere har vært involvert med en sugar daddy, vil ofte akseptere hva mannen tilbyr henne, mens mer 'rutinerte' sugar babies begynner å stille høye krav til hva de vil ha. Namibiske medier har gjort ungdommen i Otjiwarongo bevisste om at sugar dating foregår, oppbygget i nivåer, eller de såkalte 'levels',

og derfor er det en stor bevissthet om disse 'spillereglene'. Likedan er det bevissthet om hvilke krav en sugar daddy kan stille til gjengjeld for disse gavene, og det kan konkluderes at seksuell omgang er en realitet i størstedelen av denne typen forhold. Den typen forhold forsterker mangelen på intimitet og tillit som karakteriserer mange forhold i Afrika.

De unge kvinnene kan ha ulike motiver til å gå inn i et sugar dating-forhold. Vår rapport påpeker de sosiokulturelle utfordringer hvor fattigdom, familierelasjoner, migrasjon og press fra omgivelsene, er vesentlige katalysatorer. Vi ønsker dessuten å fremheve den gjennomgående tendensen, som aktualiserer relevansen av at et samfunn griper inn, nemlig at sugar dating kan ha store konsekvenser for det enkelte individet. Hennes skolegang forstyrres ofte på grunn av dette forholdet, da hennes sugar daddy vil gjøre krav på hennes tid og oppmerksomhet, som videre kan føre til at jenta dropper ut av skolen. I tillegg er hun mer utsatt for å påføre seg en kjønnssykdom eller bli gravid i forbindelse med forholdet til denne mannen.

Sugar dating, og måten hvordan det florerer i Otjiwarongo, er under sterk innflytelse av de underliggende kulturelle normer, den historiske kontekst og religiøse tradisjoner. Disse har til sammen den konsekvensen at samfunnets kjønnsroller forblir dominerende, og tilbakeholder den unge kvinnen i en kjønnsrolle som er mannen underdanig. Dette er kjønnsroller som ikke kan tilsidesettes når nasjonale og internasjonale organer forsøker å fremme utvikling i Namibia. At unge kvinner er fanget i en situasjon skapt av de sosiale omgivelsene rundt henne, skaper en individuell ambivalens hos kvinnen, og hun stilles overfor forskjellige dilemmaer. Samtidig fastlåses kvinnen i et seksuelt adferdsmønster som er vanskelig å vike fra.

Samfunnet rundt denne unge kvinnen påvirkes av at sugar dating er en tilbøyelighet som den dag i dag vinner frem. Den nye terminologien, blesser, kamuflerer ofte en annen virkelighet. Det er derfor viktig at man som samfunn hjelper hele ungdomsgenerasjonen, slik at de ikke fristes av denne 'velsignelsen', men at man i stedet sikrer seg at ungdommen får informasjon i tide, en type informasjon som avdekker sugar datingens konsekvenser. Samfunnet er blitt påvirket av sugar dating på et slikt vis at det virker som det har blitt normalisert. Det er vanskelig å konkludere om samfunnet aksepterer sugar dating, da de fleste av våre informanter uttrykker både aksept og forståelse, men ikke selv involverer seg i fenomenet. Sugar dating skaper et press og forventning i samfunnet. Et press til å se ut på en bestemt måte og en forventning om at man er i et forhold, eller dater noen.

Vi konkluderer derfor at sugar dating er et tema som krever at ikke bare det lokale samfunnet, men også verdenssamfunnet, anerkjenner mangfoldigheten av denne typen

forhold. Det bør gjøres initiativer som sikrer at de som overveier å inngå i et slikt forhold, eller de som allerede dater sugar daddies, har mulighet for å motta veiledning og støtte.

Formålet med denne feltrapporten har derfor vært å trekke de unge kvinners stemmer frem, slik at vi unngår at disse kvinnene ikke bare opptrer som objekter i sin egen fortelling, men at de faktisk anerkjennes som aktører, som handler ut ifra en sterk bevissthet. Dog står de mulig overfor utfordringen i å mestre alle de faktorene som spiller inn og mangfoldiggjør bevisstheten. Her har vår oppgave eksempelvis argumentert for at kjønnsroller, religion, sosiale utfordringer, migrasjon og medier spiller inn på hvordan unge kvinner er bevisste om hvem man er og hvordan man fortolker seg, selv når en interessert forsker besøker byen.

I feltrapportens innledning trakk vi frem Amartya Sen, og hans teori om at utvikling bl.a. kan beskrives som en frigjørelse av begrensninger og ufriheter. Sugar dating gir den unge kvinnen mulighet for å investere i de materielle gjenstandene hun selv mener gir henne en relativ frihet, og hun vil da oppnå en sosial anerkjennelse, men dette er ikke nødvendigvis en faktor som bidrar til direkte makt eller myndiggjørelse. Om sosial anerkjennelse da er et skritt på veien mot empowerment, vil vi ikke påstå. Dette svar, at den økonomiske rådighet hun oppnår, ikke fører til empowerment, baserer vi på vår analyse av informantenes svar. Svar som antyder, at disse kvinnene aldri frigjøres helt fra de kulturelt konstruerende og aksepterende ulikheter som fortsatt beholdes i et sugar dating-forhold. Dermed oppnår kvinnen ut fra Sen sin teori, ikke utvikling på bakgrunn av sugar dating, men stilles i stedet overfor en rekke dilemmaer.

9 Bibliografi:

- Ansell, Nicola. (2005). *Children, Youth and Development*. Oxon: Routledge
- Bolle, Tor Aksel. (2015, 19.april). Flest fattige i middels rike land. Hentet (28. november 2016) fra <http://www.bistandsaktuelt.no/nyheter/nyheter---tidligere-ar/2011/flest-fattige-i-middels-rike-land/>
- Breidlid, Anders (2009), HIV/AIDS, Cultural Constraints and Educational Intervention Strategies. I Baxen, Jean, and Anders Breidlid (Red.). *HIV/AIDS in Sub-Saharan Africa: Understanding the Implications of Culture & Context* (pp. 21-32). Claremont: University of Cape Town Press.
- Brekke, Bo. (1991). *Står apartheid for fall?* Oslo: Cappelen Damm
- Britton, Hannah E., L. Shook. (2014). I Need to Hurt You More: Namibia's fight to End Gender-Based Violence. *Signs: Journal of Women in Culture and Society, Autumn 2014*. (Vol. 40, no. 1), pp. 153-175.
- Broussard, Barret (2012). Principles for passion killing: an evolutionary solution to manslaughter mitigation. *Emory Law Journal, September 2012*. (Vol. 62, no. 1), pp.179-215.
- Bujram, Janet. (2006). Lost in Translation? The Use of Interpreters in Fieldwork. I Desai, Vandana & Robert B. Potter (Red.), *Doing Development Research*, London: Sage Publications Ltd
- Chambers, Robert (1997). *Whose reality counts? Putting the first last*. London: Intermediate Technology Publications.
- Country Strategy Paper and National indicative Programme 2008-2013. (2007, 24. september). Hentet 3.mai 2017 fra https://ec.europa.eu/europeaid/country-strategy-paper-and-national-indicative-programme-period-2008-2013-namibia_en
- Desai, Vandana & Robert B. Potter. (2006). *Doing development research*. London: Sage Publications Ltd
- EMIS, Education Management Information System (2012). *Education Statistics*. Namibia: Ministry of Education.
- Eriksen, Tore Linné. (1982). *Namibia; kolonialisme apartheid og frigjøringskamp i det sørlige Afrika*. Oslo: Universitetsforlaget
- Eriksen, Tore Linné. (2007). *Det første folkemordet i det tjuførste århundret*. Uppsala: Det Nordiska Afrikainstitutet. Oslo: Universitetsforlaget

- Eriksen, Tore Linné. (2012). *Fattig og rik i samme verden*. Høgskolen i Oslo og Akershus: FN-Sambandet
- Eriksen, Tore Linné. (2013). Kapittel 2: Fortida er ikke som før: Globalhistorie og utviklingsstudier. I T. L. Eriksen og K. B. Feldberg (Red.), *Utvikling – en innføring i utviklingsstudier*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Eriksen, Tore Linné. (2016). *Sør-Afrikas historie; Førkoloniale samfunn, apartheid og frigjøring*. Kristiansand: Portal forlag
- FN. (2016, 1. november). Migrasjon. Hentet 27. mars 2017 fra <http://www.fn.no/Tema/Befolkning/Migrasjon>
- Folkehelseinstituttet. (2015, 5. mai). Virkninger av alkohol på sentralnervesystemet og kroppen forøvrig. Hentet 17. april 2017 fra <https://www.fhi.no/ml/alkohol/virkninger-av-alkohol-pa-sentralner/>
- Folkehelseinstituttet. (2017, 12. desember). Hiv og aids. Hentet 5. April 2017 fra <https://www.fhi.no/sv/smittsomme-sykdommer/seksualitet-og-helse/diag/om-hiv-og-aids/>
- Fuller, Bruce. (1999). Government Confronts Culture: The Struggle for Local Democracy in Southern Africa. *Taylor and Francis, ProQuest Ebook Central*. Hentet fra <https://ebookcentral.proquest.com/lib/hioa/detail.action?docID=170558>
- Gordon, April A. (2013a). Population, Urbanization, and AIDS. I April A. Gordon, & Donald L. Gordon (Red.), *Understanding Contemporary Africa*. (5th ed), (pp. 207-242). London: Lynne Rienner Publishers, Inc.
- Gordon, April A. (2013b). Women and Development. I April A. Gordon, & Donald L. Gordon (Red.), *Understanding Contemporary Africa*. (5th ed), (pp. 305-334) London: Lynne .Reinner Publishers, Inc.
- Gupta, Neeru., Mahy, M. (2003). Sexual initiation among adolescent girls and boys: trends and differentials in sub-Saharan Africa. *Archives of Sexual Behavior*, 2014. (Vol. 32, no. 1), pp. 41–53
- Helle-Valle, Jo. (2004). Understanding Sexuality in Africa: Diversity and Contextualised Dividuality. I Arnfred, S. (Red.), *Re-thinking Seksualities in Africa*. (pp.195-207). Uppsala: Nordiska Afrikainstitutet.
- Helsedirektoratet. (2017, 2. mars). Alkohol - lokalt folkehelsearbeid. Hentet 17. april 2017 fra <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/folkehelsearbeid-i-kommunen/veivisere-i-lokale-folkehelseiltak/alkohol-lokalt-folkehelsearbeid#eksempler>

- ILO. (2015, 15. desember). ILO Global estimates on migrant workers. Results and methodology. Hentet 28. mars 2017 fra http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/publication/wcms_436343.pdf
- Jensen, Torben, B., Orloff, C. & Værnet R. (2015). Sugardating: intimitet som byttemiddel. *Psykologisk set, december 2015*. (Nr. 99-100), s. 21-29.
- Johannesen, Asbjørn, Per Arne Tufte & Line Christoffersen. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. (4. utg.). Oslo: Abstrakt forlag.
- Koser, Khalid. (2016). *International Migration, A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press
- Kreutzer, Tino (2009). *Generation Mobile: Online and Digital Media Usage on Mobile Phones among Low-Income Urban Youth in South Africa*. Hentet 17. april 2017 fra <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.364.3096&rep=rep1&type=pdf>
- Mbilinyi, Marjorie. (1992). Research Methodologies in Gender Issues. I Meena, Ruth. (Red.) *Gender in Southern Africa: Conceptual and Theoretical issues*. Harare: Sapes Books
- McFadden, Patricia. (1992). Sex, Sexuality and the Problems of AIDS in Africa. I Meena, Ruth. (Red.) *Gender in Southern Africa: Conceptual and Theoretical issues*. Harare: Sapes Books
- Momsen, Janet H. (2004). *Gender and Development*. London: Routledge
- Morrell, Robert. (1998). Of boys and men: masculinity and gender in Southern African studies. *Journal of Southern African Studies*, 1998. (Vol. 24, No. 4), pp. 605-630
- Motyl, Jacqueline. (2013). Trading sex for college tuition: how sugar daddy "dating" sites may be sugar coating prostitution. *Penn State Law Review*, 2013. (Vol 177, no. 3), pp. 927-957.
- Moyo, Ambrose (2013). Religion in Africa. I April A. Gordon, & Donald L. Gordon (Red.), *Understanding Contemporary Africa*. (5th ed), (pp.207-242). London: Lynne Rienner Publishers, Inc.
- NDHS, (2013) *The Namibia Demographic and Health Survey*. Windhoek: The Namibia Ministry of Health and Social Services (MoHSS) and ICF International.
- Otjiwarongo Municipality. (2016). Hentet 14. januar 2017 fra <http://www.otjiwarongomun.org/>
- O'Reilly, Karen. (2005). *Ethnographic Methods*. Oxon: Routledge.
- Pettman, Charles. (1913). *Africanderisms; a glossary of South African colloquial words and phrases and of place and other names*. London: Longmans, Green and Co.

- Reed, Lauren R. (2015). *Sugar Babies, Sugar Daddies, and the Perceptions of Sugar Dating*. Hentet 20. november 2016 fra <http://search.proquest.com/docview/1707929260>
- Rolls, Hilda (2009). Masculinising and Feminising Identities: Factors Shaping Primary School Learners' Sexual Identity Construction in the Context of HIV/AIDS. I Baxen, Jean, & Anders Breidlid (Red.), *HIV/AIDS in Sub-Saharan Africa: Understanding the Implications of Culture & Context*. (pp. 63-74). Claremont: University of Cape Town Press.
- Smukkestad, Oddvar. (2009). *Utvikling eller avvikling? En innføring i økonomisk og politisk utviklingsteori*. Oslo: Gyldendal Akademisk
- Thorbjørnsrud, Berit. (2008). Kritikk av relativismekritikken. *Samtiden nr. 1, 2008*. (s. 96-104). Hentet 22. april 2017 fra https://www.idunn.no/file/ci/7737374/Kritikk_av_relativismekritikken.pdf
- Traditional Authorities Act. (1995). *Promulgation of Traditional Authorities Act, 1995 (Act 17 of 1995), of the Parliament*. Government Gazette of the republic of Namibia. Hentet 5. april 2017 fra <http://www.lac.org.na/laws/1995/1158.pdf>
- UNAIDS. (2016). Global Aids Update 2016. Hentet 5. april 2017 fra http://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/global-AIDS-update-2016_en.pdf
- UNFPA. (2009, 30. september) Comprehensive sexuality education. Hentet 2. mai 2017 fra <http://www.unfpa.org/comprehensive-sexuality-education>
- UNFPA. (2016, 29. juli). Intimate partner violence. Hentet 29. mars 2017 fra <http://www.unfpa.org/gender-based-violence>
- UNICEF. (2007). Namibia's Women and Girls: Reaping The Benefits of Gender Equality? Hentet 29. mars 2017 fra https://www.unicef.org/namibia/UNICEFNam_SOWC_2007_suppl_final_draft_wo..men_and_girls.pdf
- UNICEF. (2008, 11. juli). Young people and family planning: Teenage Pregnancies. Hentet 14. april 2017 fra https://www.unicef.org/malaysia/Teenage_Pregnancies_Overview.pdf
- USAID. (2009, august). DHS Qualitative Research Studies 16. Alcohol consumption, sexual partners, and HIV transmission in Namibia. Hentet 2. mai 2017 fra http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/Pnadq636.pdf
- Vilby, Knud. (2006). *Den globale reisen*. Oslo: Universitetsforlaget
- Waldrop, Anne (2013). Kjønn og utvikling. I T. L. Eriksen og K. B. Feldberg (Red.), *Utvikling – en innføring i utviklingsstudier*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

- Whiteside, Alan. (2008) *HIV/AIDS, A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press, ProQuest Ebook Central, Hentet fra <https://ebookcentral.proquest.com/lib/hioa/reader.action?docID=415408>
- WHO. (1997, juli). Violence against women - Definition and scope of the problem. Hentet 29. mars 2017 fra <http://www.who.int/gender/violence/v4.pdf>
- WHO. (2004). Global status report on alcohol. Department of Mental Health and Substance Abuse. Hentet 1. mai 2017 fra <http://www.who.int/substanceabuse/publications/alcohol/en/index.html>.
- WHO. (2014, september). Adolescent pregnancy. Hentet 14. april 2017 fra <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs364/en/>
- World Trade Press. (2010). *Namibia Society & Culture Complete Report*. World Trade Press, ProQuest Ebook Central. Hentet fra <https://ebookcentral.proquest.com/lib/hioa/detail.action?docID=536113>

10 Vedlegg

Oversikt:

Vedlegg 10.1	Intervjuer med elever	Side 77-78
Vedlegg 10.2	Intervjuer med fagfolk og...	Side 79
Vedlegg 10.3	Intervjuer med eksterne informanter og...	Side 79
Vedlegg 10.4	Intervjuer med studenter	Side 79
Vedlegg 10.5	Interview guide for learners	Side 80-81
Vedlegg 10.6	Interview guide for professionals	Side 82-83
Vedlegg 10.7	Fotografier fra felten	Side 84-85
Vedlegg 10.8	Eksempler på anonymiserte dagbøker	Side 86
Vedlegg 10.9	Eksempel på anonymiserte feltnotater	Side 87-88

10.1 Intervjuer med elever

<u>Elevens nummer:</u>	<u>Skole:</u>	<u>Klasse:</u>	<u>Dato:</u>
L1	Paresis	Anonymisert	06.02.17
L2	Paresis	Anonymisert	06.02.17
L3	Paresis	Anonymisert	06.02.17
L4	Paresis	Anonymisert	06.02.17
L5	Paresis	Anonymisert	06.02.17
L6	O. High	Anonymisert	09.02.17
L7	O. High	Anonymisert	09.02.17
L8	O. High	Anonymisert	09.02.17
L9	Paresis	Anonymisert	14.02.17
L10	Paresis	Anonymisert	14.02.17
L11	O. High	Anonymisert	14.02.17
L12	Paresis	Anonymisert	15.02.17
L13	Paresis	Anonymisert	15.02.17
L14	Paresis	Anonymisert	15.02.17
L15	Paresis	Anonymisert	15.02.17
L16	Paresis	Anonymisert	21.02.17
L17	O. High	Anonymisert	21.02.17

L18	O. High	Anonymisert	21.02.17
L19	O. High	Anonymisert	21.02.17
L20	Paresis	Anonymisert	22.02.17
L21	Paresis	Anonymisert	22.02.17
L22	Paresis	Anonymisert	22.02.17
L23	Paresis	Anonymisert	23.02.17
L24	O. High	Anonymisert	23.02.17
L25	O. High	Anonymisert	23.02.17
L26	O. High	Anonymisert	23.02.17
L27	Paresis	Anonymisert	24.02.17
L28	O. High	Anonymisert	28.02.17

10.2 Intervjuer med fagfolk og ansatte ved departementene

<u>Personens nummer:</u>	<u>Stilling/posisjon:</u>	<u>Hvor:</u>	<u>Dato:</u>
E1	Life skills teacher	O. High	07.02.17
E2	Hostel leader	Paresis	07.02.17
E3	Life skills teacher	Paresis	14.02.17
E4	Chief Community Liaison Officer	Min. of Gender and Equality	17.02.17
E5	Social worker	Min. of Gender and Equality	17.02.17
E6	Traditional leader	Police Station Location	22.02.17
E7	Responsible for edu. programs on health	Min. of Education	24.02.17
E8	Inspector of Edu., Otjozondjupa	Min. of Education	24.02.17
E9	Senior lecturer	NUST	02.03.17

10.3 Intervjuer med eksterne informanter

<u>Kildens nummer:</u>	<u>Hvorfor:</u>	<u>Hvor:</u>	<u>Dato:</u>
X1	Tidligere sugar baby	Okahandja Lodge	02.03.17

10.4 Intervjuer med studenter

<u>Studentens nummer:</u>	<u>Hvor:</u>	<u>Dato:</u>
S1	NUST	01.03.17
S2	NUST	02.03.17

10.5 Interview guide for learners

1. Let's start this interview by telling us about yourself?

What is your name?

How old are you?

Get to know

2. Where did you grow up?
3. How do you feel about living here in Otjiwarongo?
4. Could you tell us about your family? How many siblings do you have?
5. How is your relationship to your parents?
6. How is your day-to-day life? What do you do on a regular basis?
7. What do you do in your spare time? What do you do for fun?
8. Who do you look up to? Do you have any idols?
9. What is your biggest dream?
10. What do you consider as your best qualities?
11. What are your thoughts about school? What is your favorite subject?

Gender roles

12. Who are your friends?
13. What do you want to do after you finish school?
14. What do you and your friends usually do when you are together?
15. What kind of challenges do you think that the youth in Otjiwarongo face?
16. How do you consider the differences between being a girl and a boy?
17. How normal is it in your environment to have a boyfriend?
18. Do people here date before they go into a relationship?
19. What is your civil status?
20. What is your opinion about having a boyfriend?
21. What do your parents think about dating and you being in a relationship? What would happen if you got a boyfriend? What would your mum do/say?
22. Which conflicts occur most often between men and women?
23. What are your views on having sexual intercourse?
24. Do you have any demands towards the person you are going to have sex with?
25. How is dating happening among you and your friends?

26. How is your perfect date?
27. How do you see the treatment of women in your society?

Sugar dating

28. What have you heard about sugar dating?
29. How common is it within your group of friends to have a sugar daddy?
30. What is your opinion on having a sugar daddy? What do you think about having a sugar daddy?
31. What do you think you have to do to get a sugar daddy?
32. Where do you think you could find a sugar daddy?
33. What do you think your tasks as a sugar baby would be?
34. What do you think you can get out of having a sugar daddy?

Ending the interview

35. Do you have any other thoughts about the topics we have brought up during this interview?
36. Do you know of anyone who could be relevant for us to talk with? Sugar babies?
37. Would it be okey, if we return if any new questions should appear?
38. What do you think about this interview?

10.6 Interview guide for professionals

1. Would you like to start by telling us about this place and your position here?
2. How is womanhood in this society? (Kind of differences: rich/poor, equality, empowerment and power relations)
3. What kind of challenges are the most common for you to hear about, when it comes to young women?
4. And how are you able to meet the challenges they face?
5. What measures young women generally?
6. How are women affected by their surroundings?

Dating and sugar dating

7. How would you describe the dating culture in Otjiwarongo?
8. How have you experienced that some young women have been using sugar dating? (And reasons)
9. Who do you think are the most inclined to start a sugar dating relationship?
10. How used is sugar dating as a type of dating, in Otjiwarongo?
11. As an alternative to sugar dating is there any kinds of formal or informal economy that these young women have access to?
12. How do you experience that women that have been in a sugar dating relationship are using this for her benefits in terms of development?

Measures and advice

13. Does women in a sugar dating relationship have any safety net for example a place where they can seek information or advice?
14. In what extent do you experience that the Government is helping women in Otjiwarongo?
15. Do you support sugar dating? Why? Why not?
16. What is your advice for young women who consider to start dating a sugar daddy?
17. What is your advice for young women who have already started a relationship with a sugar daddy?

Ending the interview

18. Do you have any other thoughts about the topics we have brought up during this interview today?

19. Do you know about someone else who could be relevant for us to talk with about this topic?
20. Would we be welcome to return at any time, if we should have any further questions to ask?
21. What is your thoughts on this interview?

10.7 Fotografier fra felten: Otjiwarongo, Namibia

Et klasserom ved Paresis Secondary School (2017). Privat fotografi

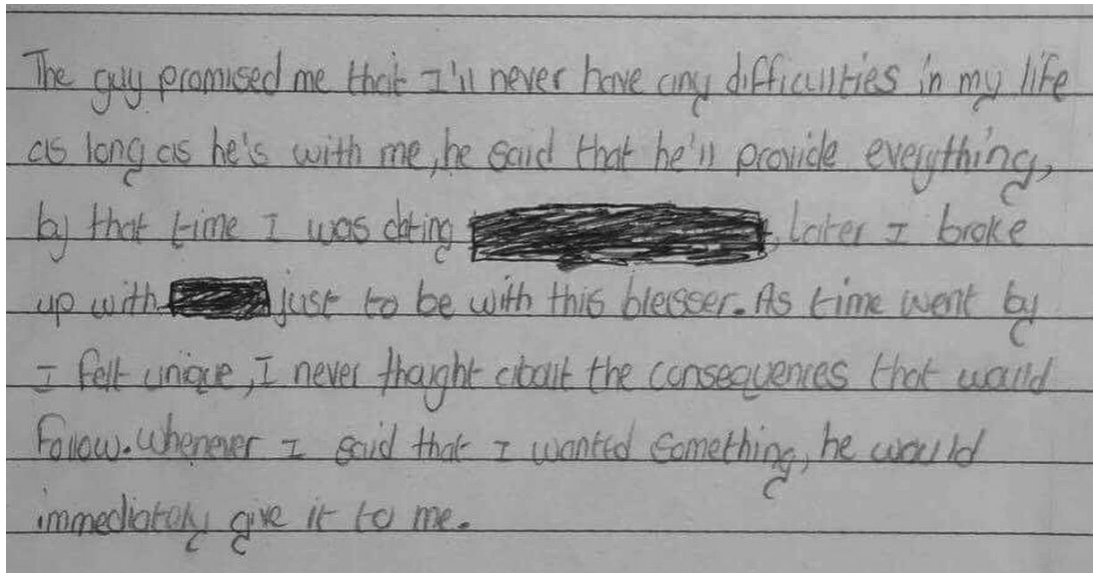
En intervjusituasjon ved Paresis Secondary School (2017). Privat fotografi

En bar i 'location' (2017). Privat fotografi

10.8 Eksempler på anonymiserte dagbøker

På bakgrunn av anonymisering av informanter i oppgaven, har vi valgt å legge ved disse eksemplene slik at vi forhindrer at informasjon og sensitive siteringer publiseres.

The guy promised me that I'll never have any difficulties in my life as long as he's with me, he said that he'll provide everything, by that time I was dating [REDACTED], later I broke up with [REDACTED] just to be with this blesser. As time went by I felt unique, I never thought about the consequences that would follow. whenever I said that I wanted something, he would immediately give it to me.

Thank you so much
Elma, Mari, May and
Veronica.

You are very kind and loving people
Your comitees kept me calm and feel
comfortable when I was talking
Thanks for listening to me.
Love you !!
Bye

10.9 Eksempel på anonymiserte feltnotater

2.17 KVELDEN PÅ [REDAKERT] BAREN

Vi var alle fire pluss to andre norske jenter som dro til Baren [REDAKERT] sammen med [REDAKERT]. Vi fikk mye oppmerksomhet, allerede da vi hoppet ut av bilen. Det var kanskje 80% menn og 20% jenter der.

Jentene registrerte at vi var der, men det virket ikke som om de blydde seg så veldig om oss. Guttene / mennene der i mot ga oss mange blikk, puystrøt, smilket til oss.

Mennene var eldre enn jentene som var på baren. Jentene var ikke mye eldre enn 18 år. Klokken var rundt 22 og det var fredag. Vi hilste på mange eldre gutter som kom bort til oss. Han ene prikket meg i håndflaten med pekefingeren sin da vi hilste med håndtrykk. Han ville ligge med meg.

MB, Vera og jeg kom i snakk med tre unge menn. De presenterte seg ~~med~~ og fortalte hvor vakre vi var. Han ene hadde øynene på meg. Jeg spurte fort hvor de arbeidet, og jeg fikk det svaret jeg håpet: [REDAKERT]. Jeg fikk øyekontakt med jentene og fikk

bekreftelse på at de fikk det med seg. Vi visste nå alle tre at disse muligens var sukker daddies.

Vi pratet med dem en liten stund før de ville at vi skulle alle finne et mer privat sted og get to know each other. Noe vi absolutt ikke hadde planer om å bli med på. Vi snakket oss ut om det, og snakket mer med dem.

Han ene, som hadde sett ekstra på meg, tok meg til siden og ville snakke med bare meg alene. Han startet med å fortelle meg fine ting, gi meg komplimenter og sa at han følte det var en konection mellom oss. Han virket både tryggelig og sjarmende. Han sa så at vi to burde gå et sted privat, bare oss to. Og han ville ha nummeret mitt. Jeg avsto begge deler. Jeg kunne ikke en gang nummeret mitt utenatt. Da denne avslutningen hadde kommet fra meg, skiftet han adferd. Han begynte å gi meg dårlig samvittighet ved

å fortelle hvor lei seg han ble. Hvor skuffet han ble av meg. Da jeg ikke viste tegn til ønger eller at jeg ville "gjøre det godt igjen", skiftet han stferd enda en gang. Han ble mer sint, og gikk ukke. Fordi ikke har mer med meg og jentene å gjøre.

Det var det. Vi så ikke dem mer.

Men det skal sies: Han var god! Jeg kan forstå at jenter blir manipulert og lurt til å gå på de pene komplimentene i starten.